

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202299

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP -23-4-4-69-5,000.

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K82

Accession No. K 3011

B58R

Author 29125

Title శ్రీరామ కవితానామ. 1946.

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ

ಯುಗಾದಿಯಿಂದ ಯುಗಾದಿಗೆ
ಎಂಟು ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ :

ಒಂಬತ್ತು ರೂಪಾಯಿ (ಅಂಚೆ ರಜಿಸ್ಟರ್ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)

*

ಮೊದಲ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೧	ಫಾಟೀಮುದುಕ (ದೇವುಡು)	೧-೮-೦
೨	ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ (ಶರತ್)	೧-೮-೦
೩	ಅನ್ನ ಪೂರ್ಣಾಮಂದಿರ (ನಿರುಪಮಾದೇವಿ)	೨-೦-೦
೪-೫	ಸಾವಿನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ (ಎನ್ನೆ)	೩-೦-೦
೬	ವೈಕುಂಠನ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ (ಶರತ್)	೧-೮-೦
೭	ಚಕಮಕೆ (ಲ. ಜಿ. ಬೇಂದ್ರೆ)	೨-೦-೦
೮-೯	ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆ (ಕುಪ್ಪಮ್ಮ)	೩-೮-೦
೧೦	ಹೆತ್ತಳು ತಾಯಿ (ಕಾರಂತ)	೨-೦-೦
೧೧	ಭೂಮಾತೆ ಮತ್ತು ಮಂದಿರ (ಶರತ್ ಮತ್ತು ಪರ್ಲಬರ್)	೧-೮-೦
೧೨-೧೩	ಬಿರುಗಾಳಿ (ಪ್ರೊ. ಫಡಕೆ)	೩-೮-೦
೧೪	ಮೋಡಶಿ (ಶರತ್ಕಾದಂಬರಿ)	೨-೦-೦
೧೫	ರಮಾನಾಥ (ಪ್ರೇಮಚಂದ)	೩-೦-೦
೧೬	ನೇತಾಜಿ (ಮಲ್ಲಾರಿ)	೧-೮-೦

ನಮ್ಮ ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಬೆಲೆಗೇ (ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ನಾವೇ ವಹಿಸಿ) ತಲುಪುವಂತೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮೂಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ M. O. ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು.

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಿ ಹೂಲಿ, ಧಾರವಾಡ.

ವರ್ಷ ೩ : ಕರಣ ೧

ತೇಡಿಂಯೊ ನಾಟಕಗಳು

“ ಬೀಚಿ ” ಬಲ್ಲಾರಿ

೧೯೪೬ ಎಪ್ರಿಲ್

ಬೆಲೆ ೧-೮-೦

ಒಂದು ಮಾತು

ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕದ ಹೊಸ ಅಂಗವಾಗಿ ಕೊನೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದು. ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕ- ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಈಗೀಗ ತಲೆ ಮೋರುತ್ತಿದೆ.

ಈ ನಾಟಕದ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ, ಕ್ರಮವೇ ಹೊಸದು. ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನವೀನತೆ ಇದೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಚಿಕ್ಕವಿರಬೇಕು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಓಟ ಬೇಕು; ಓಟದೊಡನೆ ಹಿಡಿತ ಬೇಕು ಕಾಲು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾಟಕವು ಮುಗಿಯಬೇಕು. ವೇಷಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ. ಬೂದಿ ಇಲ್ಲ. ನಾಟಕವಾಡುವುದು ರೇಡಿಯೋ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ, ಕೇಳುವವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ನೂರಾರು ಮೈಲಿಗಳ ಆ ಬದಿ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ ರೇಡಿಯೋ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ಇದು ಬರೀ ನಾಟಕವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಕುರುಡನಿಗಾಗಿ ಆಡಿದ ನಾಟಕ. ಸಿನೇಮಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಅನುಕೂಲತೆ- ಕೇಳಿದಾಗ ಗುಡುಗು, ಕರೆದಾಗ ಸಿಡಿಲು, ಕುದುರೆಯ ಓಟದ ಸಪ್ಪಳ, ಖಡ್ಗಗಳ ಚಳಪಳ, ರೈಲಿನ ಕೂಗು, ಕಾರಿನ ಹಾರನ್ನು, ಸಹಸ್ರಾರು ಜನಸಂದಣಿಯ ಗಜಿಬಿಜಿ, ಮಗೂನ ಅಳು, ಅಜ್ಜನ ಕೆಮ್ಮು ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಕಾದಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಿವಿಗಾಗಿ ಆಡುವ ನಾಟಕವೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಓದುತ್ತ ಹೋದರೆ ರೇಡಿಯೋದ ಮುಂದೆ ಕೇಳುವ ಅನುಭವವಾಗಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಆರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮದರಾಸು ರೇಡಿಯೋ ನಿಲಯದಿಂದ ಆಡಿ ಆಯಿತು. ಬೇರೆರೆಡು ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಈವೊಳಗಾಗಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದುವು. ಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟ ರೇಡಿಯೋ ನಿಲಯಕ್ಕೂ ಜಯಂತಿಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ನಾನು ಋಣಿ. ಕಡೆಯದಾಗಿರುವ 'ಏಕೀಕರಣವು' ಹೊರಬೀಳುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ. ಅದು ಮಾತ್ರ ಈ ಚಿಕ್ಕ ನಾಟಕಗಳಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದೂ, ದೊಡ್ಡ ನಾಟಕಗಳಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದೂ

ಆಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಸಮನಿಸಿ, ಅವರೇ ತೀರಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದರೆ ಓದುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾಗುವುದು.

ಈ ನಾಟಕಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಹಾಸ್ಯ ರಸವು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಗು ಒಳಹರಿದಿದೆ. ನಕ್ಕು ನಗಿಸುವ ನಗು ಚಿನ್ನದ ಹೊಗೆ. “ನಕ್ಕು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ನಗಿಸು— ಅತ್ತು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಅಳು” ಎನ್ನುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾತು. ನಗೆ ನಗಬಲ್ಲೆಲ್ಲರ ಸೊತ್ತು. ಬಳಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಬೆಳೆಯುವ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರೆ. ತಾನು ನಕ್ಕಾಗ ಅದನ್ನು ಇತರರಿಗೂ ಬೀರ ಬೇಕೆಂಬಾಶೆಯಾಗುವುದು ಸಹಜ. ನನ್ನ ನಗೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ನಗೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಿದರೆ ಸಾಕು— ತಮ್ಮ ನಗುವೇ ನನಗೆ ದೊರೆತ ಬಹುಮಾನ.

ಶ, ಏಳುಗಂಟೆಯಾಯಿತು, ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭ.

ಕೂತಿ

ಬಳ್ಳಾರಿ ಬೀಚಿ

ಸಂಸಾದಕರ ನುಡಿ

ಇದೀಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವು ಆರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದಯ ವಾಚಕರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಕಳೆದಿರಡು ವರುಷಗಳ ಅಳಿಲ ಸೇವೆಯ ಬಗೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರೆ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಹದಿನಾರು ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರ ಮೂರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು (ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿ, ಒಂದು ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ) ಒಬ್ಬರ ಸ್ವತಂತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಒಂದು ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಅನುವಾದ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ಯದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಹಸಮಯವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದು, ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ ಬೋಸರ ವೀರಜೀವನದ ಕಥೆಯೊಂದು : ಎರಡೂ ತಮಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ದಾಯಕವಾದುವೆಂದು ನಮ್ಮ ನಂಬುಗೆ. ಉಳಿದವಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ. ಶ್ರೀ. ಶರಚಂದ್ರರ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆರಡು, ಕಥಾಸಂಗ್ರಹವೊಂದು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳು. ಇದು ಅಗಾಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ; ಸ್ವತಂತ್ರ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ, ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಉತ್ತಮ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೇ ಬಹುಶಃ ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಈ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದ ಆರಂಭವು ಕೂಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಯಿಂದಲೇ ಆಗಿದೆ. ಈವರೆಗೆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಕಾರವಾರ, ಧಾರವಾಡ ಕಡೆಯವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ ; ಈಗಲೀ 'ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕಗಳು' ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಬೀಚಿ ಅವರದು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ದೊರೆತುದಲ್ಲದೆ. ಲಲಿತವಾಙ್ಮಯದ ಒಂದಂಗೆ ವಾದ ನಾಟಕ ಜಾತಿಗೂ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಲೇಖಕರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಹಾಸ್ಯರಸವು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ

ನಿಂತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ತಮ್ಮನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೂಡ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬರುವೆವೆಂದು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಶೇಷ ಬೆಲೆಯುಂಟು. ಆದರೆ 'ಅನುವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಲಸು' ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿ, ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಾಚಕರನ್ನು ಎರವು ಮಾಡಲಾರೆವು.

ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ 'ಬೀಚಿ'ಯವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸದಿರಲಾರೆವು. ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಗೊಂದು ಸುಂದರ ದ್ವಿವರ್ಣಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೂ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಯ ಸಂಚಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಬೆಂಗಳೂರಿ ಯವರಿಗೂ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಿಜಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಒಡೆಯ ರಾದ ಶ್ರೀ. ಹೊಸಕೇರಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರಿಗೂ ನಾವು ಋಣಿಯಾಗಿ ದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ. ಇತೋಪ್ಯತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆಯನ್ನು ಹಾರಯಿಸುವ

ಧಾರವಾಡ
೧೮-೪-೪೬

}

ತಮ್ಮ
ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ
ಸಂಪಾದಕ

ಪರಿವಿಡಿ

			ಪುಟ
ವಶೀಕರಣ	೧
ಏಕೋದರರು	೧೧
ಬೇಡಾದ ಅತಿಥಿ	೨೩
ಸೈಕಾಲಜಿಸ್ಟ್ ಸಾರಂಗವಾಣಿ	೩೩
ಅಯ್ಯೋ ಇದು	೪೪
ಅನುಭಾಶ್ರಮ	೫೫
ಗರುಡ ಪುರಾಣ	೬೬
ನಾನೇ ಸತ್ತಾಗ	೭೫
ವಶೀಕರಣ	೮೫-೧೦೩

*

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ, ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು :

ಎಸ್. ಎಸ್. ಬೆಂಗೇರಿ, ವಿಜಯ ಮುದ್ರಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ವ ಶೀ ಕ ರ ಣ

ಪಾತ್ರಗಳು

೧. ಕೃಷ್ಣರಾಯ (ಭೋಗಿ)
೨. ಸುಬ್ಬಕ್ಕ (ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ, ರೋಗಿ)
೩. ಲಕ್ಷ್ಮಂಬಾಯಿ (ಸುಬ್ಬಕ್ಕನ ತಾಯಿ)
೪. ನರಸಪ್ಪಚಾರಿ (ದೇವರ ಪೂಜೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ)
೫. ನಾಗೇಶಭಟ್ಟ (ಭೂತಗಳ ಸರ್ಕಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್)

[ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಮನೆ. ಶಾತ್ರಿ ೧೦ ಗಂಟೆ ಮೀರಿವೆ. ಸುಬ್ಬಕ್ಕ ಬಣಗಿದ ಕೂಸನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋಣಿಗೆ ಆಹಾರ ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಂಬಾಯಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಚಿಪ್ಪುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ನರಸಪ್ಪಚಾರಿ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ನೆಕ್ಕನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಮೂಗಿ ನಿಂತು.]

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ರಾತ್ರಿ, ಉಟಕ್ಕೇನಾದರೂ ಬರೋದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೋದ್ದೇನು ನಿನ ಗಂಡ?.... ಸುಬ್ಬೇ!..... ಸುಬ್ಬೇ.....ಎ ಸುಬ್ಬೇೇೇ!

ಸುಬ್ಬ:— (ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು) ಆ!

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ನಿದ್ದೇನೆ ಸುಬ್ಬೆ ಆಗಲೇ, ದೀಪಾ ಹಚ್ಚಿದ ಕೂಡೆ ಕಣ್ಣೇ ಮುಚ್ಚೀಯಲ್ಲೆ? (ಕೂಸು ಅಳುವುದು) ಕೂಸಿನ್ನ ತೊಟ್ಟದಾಗರ ಹಾಕು. ಮಕ್ಕ ಯೋಚನೆ ನಿನಗಿಲ್ಲ. ಮನಿ ಯೋಚನೆ ನಿನ ಗಂಡಗಿಲ್ಲ. ಯಲ್ಲಾ ಈ ಸಂಸಾರದ ಸಂಭ್ರಮ ನನಗೇ ಹತ್ತಾಡಿದೆ. ಏಳು, ಕೂಸಿನ್ನ ತೊಟ್ಟದಾಗ ಹಾಕು, ರುಬ್ಬೀನಿ.

ಸುಬ್ಬ:— (ಏಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತ) ಐ! ಐಯ್ಯಯ್ಯಯ್ಯ. ಇನ್ನೇನು ಏಲೀನವ್ವಾ, ಕಾಲು ಜೋಮು ತುಂಬಿ ಕಟಗೀ ಕಾಲಾಗ್ಯಾವ (ಕೂಸು ಹೆಚ್ಚು ಅಳುವುದು) ಇದು ಬ್ಲಾರೆ ಬೇರಿಕೋತದ.

ಲಕ್ಷ್ಮು :- ನೂರು ಹಡವ ಘಾಂಡಾರಿ ಅಗಿದವ್ವು ನೀನು ಒಂದಕ್ಕ. ಏಯಕ್ಕೋ! ಗಂಟಾ ಹರಕೋತದಲ್ಲೇ, ಒಂದೇಸವನೆ. ನನಕೈಯ್ಯೇ ಮೆಣ ಸಿನಕಾಯಿ ಚಿವುಟೇನಿ. ಮೊರಗ್ಯಾರಾ ಇಲ್ಲೇನೇ? ಉಟದೊತ್ತಿಗೆ ಹಾಜರೇ ಹಾಕಿದ್ದೆ. ಒಂದು ಉಸಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ ಆಗ್ತವ.

ಸುಬ್ಬ :- ಆವ್ವ ಸುಕು ಬಿಡೆ, ನಾನೊಲ್ಲಿ ಮನ್ಯಾಗಿದ್ದಾಗೇನು ಅವರು ಕೂಸನ್ನೆತ್ತಿ ಅಪ್ಪಿ ತರ್ತುಬಿಟ್ಟು ಮುದ್ದು ಸುರಸೋದು ಅಷ್ಟಾಗ ಆದ. ಸುಡಗಾಡು ಹೊಸ ಅಕ್ಕಿ ಕಳಸಿ ಅನ್ನ ಮುದ್ದು ಆಗ್ತದ ಅಂತ ನನ್ನ ಹೊಡಿ ಯೋದು, ನಾನೊಲಿದಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅತ್ತರೆ ಯಾಕಳಿಸ್ತು ಅಂತ ಕೂಸಿನ್ನ ನನ್ನ ಕೂಡಾ ಮೊಡಮೆ ಎಲ್ಲಾಗ ಕೈ ತೊಳಕೊಂಡು ಯಡಗೈಯಾಗ ಅಂಗಿ ಹಿಡ ಕೊಂಡು ಮೊರಗೆ ಹೋಗೋದು—ಅವರು ಇಲ್ಲಂತ ಪೇಚಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮು :- ಅಪ್ಪು ವೈನ ಇಟುಗೊಂಡೀದಿ ನೀನು ನಿನ ಗಂಡನ್ನ (ಕೂಸು ಅಳುವನ್ನು ಚೀರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏಗಿಸುವುದು). ಸತ್ತಗತ್ತೀತ, ಹೊರಗಾದ್ರೂ ನೋಡ್ಲೇನು.....ಅಹಾ ಇಲ್ಲೇ ಕುಕ್ಕುರಿಬಾರಲ್ಲ ತೊಲ್ವಾ ಲಕ್ಕೀ ಹಾಗೆ ಗೊಣೊಸ್ತು ವಿಮಾನದಾಗ ಕೂತ ಐನೋರ್ಲಂಗ. ಆಚಾರೇ ಆಚಾರೇ.....ಏ ಆಚಾರೇ!!

ನರ :- (ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು) ಅ

ಲಕ್ಷ್ಮು :- (ಅನೇಶದಿಂದ) ಭಾಳ ನೆ ಟ್ನಾ ತು ಹಣೇಬಾರ! ನಿದ್ದೇನು ಏಸ್ತಾಸಿಗ? ಧನುರ್ಮಾಸದ ಹುಗ್ಗಿ ಮುಬ್ಬು ಕಾದದೊ ಏನ ಮಣ್ಣು. ಏಯ್ಯೋ, ಒಂದೇಸವನ ಕೂಸೂ ಗಂಟೆ ಹರಕೊಂಡು ಸಾಯ್ತದ, ನಮಗ ನಿದ್ಯಾರ ಹಾಂಗ ಹತ್ತಿ ತೋ ಅಂತೀನಿ.

ನರ :- (ಅಕಳಸಿ ನಸ್ಯವನ್ನೇರಿಸುತ್ತಾ) ಒಂದೇಸವನೆ ಕೂಸು ಗಂಟಾ ಹರಕೊಂಡು ಸಾಯ್ತದ, ನಿದ್ಯಾರ ಹಾಂಗ ಹತ್ತಿ ತು ಅಂತೀನಿ ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನು ಲಕ್ಷ್ಮುಂಬಾಯಿ? ನಿದ್ಯಲ್ಲ, ನಿದ್ಯಲ್ಲ. ಹಾಂಗ ಜೋಮು. (ಅಕಳಸಿ ಬಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಚಿಟಿಗಿ ಹೊಡೆದು) ಸುಬ್ಬಕ್ಕೋರ ಮನಾಗಲ್ಲೇನು?

ಲಕ್ಷ್ಮು :- ಮನ್ಯಾಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಗ್ಯಾಳ, ಎಲ್ಲಿ ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋಗಂತೀರಾಕಿನ್ನ? ಆಕೇಗ ಕಾಲು ಜೋಮು ತುಂಬ್ಯಾವ, ನನ ಕೈಯೇ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಚಿವುಟೇನಿ, ಕೂಸು ಬೇರಿ ಬೇರಿ ಮ್ರಣಾ ಬಿಡ್ತದ.

ಬಂದಿವು ಕೂಸಿನ ಎತ್ತಿಗೊಡ್ಡೇನು, ನಿಮ ಕೈ ಬುದ್ಧಿಯೇಗೋದಿಲ್ಲ.
(ಅರ್ಜುನರು ಸಸ್ಯವನ್ನೇರಿಸುವರು) ಎದ್ದಾಗ ನಿದ್ರಾಗ ಕೂಡಾ ಪಡಿ ಪಡಿ
ಪುಡಿ ಮೂಗಿಲೆ ಮುಕ್ತರಲ್ಲಾ !

ನರ:- (ಮೈಮುರಿದು, ಕಾಲು, ಕೈ, ಬೆರಳು, ಚಟಪಟ ಎನಿಸಿ)
ಎದ್ದಾಗ, ನಿದ್ರಾಗ ಕೂಡಾ ಪಡಿ ಪಡಿ ಪುಡಿ ಮೂಗಿಲೆ ಮುಕ್ತರಲ್ಲಾಂತ
ಅದ್ದೇನು ಲಕ್ಷ್ಯವಾಯಿ, ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಅಭ್ಯಾಸ, ರಂಡೇದು ಅಭ್ಯಾಸ. ಇಲ್ಲ
ದಿದ್ದರೆ ಮೂಗು ಕಟ್ಟಿದ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿ:- (ಅಕ್ಕಸವಿಂದ) ಇಲಿ ಹೋಗು, ಕೂಸಿವು ಎತ್ತಿಗೊಳ್ಳ
ಮೂಗು ಕಟ್ಟಿದ, ಕೆವಿ ಕಟ್ಟಿದ, ಎನಾದ್ದೇನು, ಅನ್ನು ಅಂತೂ ಕಟ್ಟಾಂಗಿಲ್ಲ
ನಿಮಗೆ:- ಕುರುಡ ಬೆಕ್ಕು ಹಾರೊ ಅಷ್ಟು ಎಗರಿಸ್ತೀರಿ.

ನರ:- (ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ) ದೇವರಪೂಜೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋ ಕೂಸಿನನ್ನಾಡ್ತೊ
ಬಾಹ್ಯಾಣನೋ ನಾನು. ನಂಗ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದಾಗ ಆಗ್ತದೆ, ಒಳ್ಳೆ ಹುಟ್ಟಿದ
ವಾಲೇ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಯಿ !

ಲಕ್ಷ್ಮಿ:- ಸುಬ್ಬಿ.

ಸುಬ್ಬಿ:- ಎದ್ದೇನವ್ವಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿ:- ಹೌದು ಎದ್ದೀವಿ. (ಮೆಲುಕಿಸಿಯಲ್ಲಿ) ಮನ್ನೆ ಶನಿವಾರ
ಕತ್ತಾಯಿ ಹನಮಕ್ಕನ ಗುಡ್ಡಾಗ ನೋಡ್ತೀನು? ಅಕಿ ಬಂದಿದ್ದು.

ಸುಬ್ಬಿ:- ಯಾರೇ ?

ಲಕ್ಷ್ಮಿ:- ಯಾರೆ? ನಾನಂತೂ ಸುದ್ದ ಮಂಕು ನೋಡು....ಅಕಿ....
ನಿನ ಗಂಡನ ಮೇನಕಿ !

ಸುಬ್ಬಿ:- ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಅರಿಯೆ. ನಮ್ಮನ್ನ. ಆ ಮಂದ್ಯಾಗ
ತೂರಿ ತೀರ್ತ ತೊಗೊಂಡು ಬರೋದೊಳಗ ಸತ್ತು ಮತ್ತ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಗ
ಆತು....ಉಡ್ಯಾಗ ಒಂದನೇ ಇತ್ತು ಅಂತ ಒಂದಿಷ್ಟು ತೀರ್ತನರ ಒಡನ
ಕಡೆ....ಯಾರು? ನೀ ಅಂಬೋದು ಮಕ್ಕಾಸಾನಿ ಮಗಳು ಬಂದಿದ್ದೇನು.

ಲಕ್ಷ್ಮಿ:- ಹೂ ಬಂದಿದ್ದು, ಮಕ್ಕಾಸಾನಿ ಮಗಳು. ನನ ಮಗ್ಲಾಗ
ನಂತಿದ್ದು. ಅಕೀಗೇನನನ ಸರಿ ಮಾತು? (ಅಣಕಿಸುವಂತೆ) " ಸುಬ್ಬಿಕ್ಕನ
ಕೂಸು ಭಂದಾಗದೇನೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕ್ಕಾ " ಅಂತಾ ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸಿ ಕೇಳಿ
ಮೈ ಉರಿತು ನನಗ ಹಂಗ. ಸುಬ್ಬಿಕ್ಕನ ಗಂಡ ಭಂದಾಗಿದ್ದಾನೆ ಅದೆ.

ಸುಬ್ಬು:— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಹಾಗ್ಯಾಕೆ ಅಂದೆನ್ನಾ ಅಕ್ಕಿಗೆ? ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿತೂ ಅಂದ್ರೆ.....

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ಹೀಗೆ ಹೆದರಿ ಹೆದರೇ ತಲಿಗೇರಿಕೊಂಡೀವಿ ಅಕ್ಕಿ ತೀರ್ಥ ತೋಗೋಬೇಕಾದ್ರೆ ಕೈನೋಡ್ತೀನು?... ಕೆಂಪ್ಪರಳೆಂದು, ಕಳಾವರ್ ಮಾಡಿದ್ದು, ಮನ್ನೆ ಅರ್ಜುನಾಚಾರಿ ಸರಿ ಮಾಡ್ತಿದ್ದು —

ಸುಬ್ಬು:— ಹೌದಮ್ಮ ಛೊಲೋ ನೆಸುವ, ಅವೇ ಸುಡಗಾಡು ಉಂಗ್ರ. ಇನ್ನೂ ಬೆನ್ನಾಗ ಒಂದ್ರುಡಿ ಸೂಲಿ ಉಳಿದೆ ಅದೆ ನೀನು ಕೇಳೂ ಅಂದೀ ಅಂತ ಕೇಳಿ ದನಾ ಬಡಿಸಿಗೊಂಡ್ಲಾಗ ಬಡಿಸಿಗೊಂಡ್ಲೆಲ್ಲಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ಹೂ, ಹೂ, ಅದೇ ಉಂಗ್ರ. ಅದಾರೇ ಕೈಯಾಗ ಯಾಕ? ಮೈಗೊಂದು ಕೋಲಿಗೊಂದು ಮಡಿಸೀರಿ ಬಿಟ್ಟು ಬ್ಯಾರೇ ಕಂಡಿಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಹಣೇಬರ.

ಸುಬ್ಬು:— ನನ್ನ ಹಣೇಬರ ಮತ್ತೆ, ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡ್ಬೇಕು? ಅನ್ನನ್ನ ಕೇಳ್ತೀನು ಯಾಕೊಟ್ಟ ಅಂತ?

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ಹಿಡದು ಕೇಳ್ಬೇಕು. ಯಾಕ ಕೇಳ್ಬಾರದೂ ಅಂತೀನಿ. ಯಾಕ್ರೇ ನರಸವ್ವಾಚಾರೇ ಏನಂತೀರಿ?

ನರ:— ಯಾಕ್ರೇ ನರಸವ್ವಾಚಾರೇ ಏನಂತೀರೀ ಅಂದ್ರೇನು ಲಕ್ಷ್ಮುಂ ಬಾಯರೆ, ಯಾಕ್ರೇ ನರಸವ್ವಾಚಾರ ಏನಂತೀರಿ ಅಂತಾ ಯಾವದಕ್ಕಂದ್ರಿ?

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ಯಾವದಕ್ಕಾದ್ರೂ ಆಗ್ಲಿ, ತಪ್ಪಿದ್ದ ವರ್ಮ ಯಾಕ ಹಿಡದು ಕೇಳಬಾರದೂ ಅಂತೀನಿ.

ನರ:— ತಪ್ಪಿದ್ದೊರ್ಮ ಯಾಕ ಹಿಡದು ಕೇಳಬಾರದು ಅಂತೀನಿ ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನಿ ಲಕ್ಷ್ಮುಂಬಾಯಿ, ಓಹೋ, ಯಾಕ ಕೇಳಬಾರದು ಛೊಲೋ ಕೇಳ್ಬೇಕು.

ಸುಬ್ಬು:— ಕೇಳಿ ಹಾಂಗಾರ ನೀವೇ ಅವರ್ಮ ಈಗ ಬರಾರಲ್ಲ.

ನರ:— ಕೇಳಿ ಹಾಂಗಾರ ನೀವೇ ಅವರ್ಮ ಈಗ ಬರಾರಲ್ಲ ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನಿ ಸುಬ್ಬಕ್ಕಾ. ಯಾರೂ ಅಂದ್ರಿ, ಯಾರೀಗ ಬರಾರ?

ಸುಬ್ಬು } :— ಇನ್ನೂರಿನ್ನಾ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರೇಸ್ಕರ್ನಾ.
ಲಕ್ಷ್ಮು }

ನರ :— ಇನ್ನಾರಿನ್ನಾ, ನಿಮ್ಮ ಗ್ರೇಸ್ಡರ್ನಾ ಅಂತಾ ಅಂದ್ರೇನಿ
ಸುಬ್ಬಕ್ಕಾ ಲಕ್ಷ್ಮೆಂಬಾಯರೆ (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಯಾರನ್ನ ? ಕ್ರಿಷ್ಣಾಯರಾ ?
ಅವರೇನುಥಾ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ತಾರೀ ?

ಲಕ್ಷ್ಮ :— ಛೇ, ಛೇ, ಪಾಪ, ನಾನು ಮಾಡಿನಿ ತಪ್ಪು. ಆ ಕೆಂಪು
ಹರಳಿನ ಉಗ್ರ ಒಯ್ದು ಮಕ್ಕಾಸಾನಿ ಮಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟೇನಲ್ಲಾ ?

ನರ :— ಆ ಕೆಂಪು ಹರಳಿನ ಉಗ್ರ ಒಯ್ದು ಮಕ್ಕಾಸಾನಿ ಮಗಳಿಗೆ
ನಾನು ಕೊಟ್ಟೇನಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನು ಲಕ್ಷ್ಮೆಂಬಾಯೆ. ಛೇ ಛೇ,
ನೀವ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟೀರಿ ಪಾಪ. ರಾಯರದ ಈ ಕೆಲಸ.

ಸುಬ್ಬ :— ಕೇಳಿ ಹಂಗಾರ, ಅವರು ಬಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ಫೆಲೋ
ಕೇಳೋಕು ಅಂದ್ರೆಲ್ಲಾ.

ನರ :— ಉಶ್ ಉಶ್ ರಾಯ್ರು ಬಂದೇ ಬಂದ್ರು.

ಕ್ರಿಷ್ಣ :— (ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತ) ಏನೇ ಅದು, ಫೆಲೋ ಕೇಳೋದು ?

ಲಕ್ಷ್ಮ :— ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವ್ಯಾಕ ಅಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟೀಲ್ತೀರಿ ? ಸುಬ್ಬ
ಏನೋ ಅಂದ್ರು....

ಕ್ರಿಷ್ಣ :— (ದರ್ಪದಿಂದ) ಏನಂದ್ರು. ಏನೇ, ಬೆನ್ನು ಏನಂತದ ?

ಲಕ್ಷ್ಮ :— ಆಕೇನು ಅನಬಾರದ್ದಂತಾಳ, ಇಷ್ಟೆ (ನರಸಪ್ಪಾ ಚಾರು
ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಕೆಮ್ಮುವರು) ನಿಮ್ಮ.....ಹಿರೇರ್ರು ದ್ವಾದಶೀನೋ,
ತ್ರಯೋದಶೀನೋ ಅಂತ ಆಚಾರ್ರು ಅಂದ್ರು. ಅದಕ್ಕ ಸುಬ್ಬ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ
ಕೇಳೋಕೂ ಅಂದ್ರು.

ಕ್ರಿಷ್ಣ :— ದ್ವಾದಶೀನೂ ಇಲ್ಲಾ ತ್ರಯೋದಶೀನೂ ಇಲ್ಲಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮ :— ಸತ್ತವರಿಗೆ ಅನ್ನನ ಹಾಕೋದಿಲ್ಲೋ ಏನ ಮಣ್ಣು ?
ಮಾತಾಡ್ರೀ ನರಸಪ್ಪಾಚಾರ್, ಬಾಯಾಗೇನು ಕಡುಬಿಟ್ಟುಗೊಂಡೀರೇನು.

ನರ :— ಬಾಯಾಗೇನು ಕಡುಬಿಟ್ಟುಗೊಂಡೀರೇನು ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನಿ
ಲಕ್ಷ್ಮೆಂಬಾಯರೆ, ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ಅಡಿಕೆ. ಅವರ್ಯಾಕ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಪಿಂಡಾ
ತಪ್ಪಾಳು ?

ಕ್ರಿಷ್ಣ :— ತಪ್ಪಸ್ತೀನಿ, ತಪ್ಪಸ್ತೀನಿ, ತಪ್ಪಸ್ತೀನಿ. ಸತ್ತವರಿಗೆ ಪಿಂಡಾ
ಹಾಕಿ ಹಾಕೇ ಬದಿಕದೊರು ಪಿಂಡಿಲ್ಲದ್ದಂಗ ಸಾಯೋದು. ಇರೋಲ್ಲ, ಈಗ
ಸಧ್ಯ ಪಿಂಡದೊಡ್ಡು ಆಗ್ಯಾದ.

[ದೆವ್ವದ ನಾಗೇಶಭಟ್ಟರ ಮನೆ. ಗೋಡೇಗಾತೊಂದು ಭಟ್ಟರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಸ್ರ ಹಸ್ತಗಳುಳ್ಳ ಮಹಂಕಾಳಿಯ ಪಟವು ಗೋಡೆಗೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದೆ. ಭಟ್ಟರ ಸುಖವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಲಕ್ಷ್ಮುಂಬಾಯಿ ಸಮ್ಮಾನವನ್ನು ಹೂಡಿ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಒಳಗೂ ಮೊರಗೂ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ನಸ್ಯವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ನರಸಪ್ಪಚಾರಿ.]

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ನೀವಾರ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅವರ ತಲೆ ಸರೀಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಾ ಪಟಿಗೊಳ್ಳಿಪ್ಪಾ ಕೇಳಿದ್ಯೊಡ್ತೀನಿ. ನನ್ನ ಮಗಳ ಸಂಸಾರ ಹರದು ಹಾಳಾಗಿ ತಾದೀಗ ಹಂಚಿ ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ ಆಗಿ ಹೋಗ್ಯಾದ.

ನಾಗೇ:— ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಅಂತೀರಿ ಲಕ್ಷ್ಮುಂಬಾಯರೇ ?

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ಏನಾಗ್ಯದೆ! ಏನಾಗಿಲ್ಲ ಈಗ ? ಇನ್ನೇನ ಆಗ್ಬೇಕಿ ? ಏನೇನು ಆಗ್ಬಾರೋ ಅದೆಲ್ಲ ಆಗ್ಯದೆ.... ಹಂಗ್ಯಾಕ ಕಾಲು ಸುಟ್ಟ ಬೆಕ್ಕಿನ ಹಂಗ ತಿಂಗ್ಯಾಡ್ತೀರಿ ? ಕುಕ್ಕರಸ್ತಿ ಆಚಾರಿ, ಹೇಳಿ ಯಲ್ಲಾ ಸಮಾಚಾರ ಭಟ್ಟ ಮುಂದೆ, ಇಶದಿತದಾಗಿ.

ನರ:— ಹೇಳಿಯಲ್ಲಾ ಸಮಾಚಾರ ಭಟ್ಟ ಮುಂದೆ ಇಶದಿತದಾಗಿ ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನು ಲಕ್ಷ್ಮುಂಬಾಯಿ..... ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಇಷ್ಟು..... ರಾಯ್.... ನಮ್ಮ ರಾಯ್.... ಇದ್ದಾರಲ್ಲ.... ಕ್ರಿಷ್ಣಯ್ಯ ನಮ್ಮ ರಾಯ್ ಯಜಮಾನ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ.... ಯಜಮಾನ ಸುಬ್ಬಕ್ಕ.... ಸುಬ್ಬಕ್ಕನ ಯಜಮಾನ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ.... ಸುಬ್ಬಕ್ಕ ಇವರ ಮಗಳಾಗ್ಬೇಕು.... ಇದ್ದಾರಲ್ಲ.... ಲಕ್ಷ್ಮುಂಬಾಯರೇ, ಇವರ ಗಂಡ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ....

ನಾಗೇ:— ಯಾರ ಗಂಡ, ಯಾರಿಗೆ ಮಗಳಾಗ್ಬೇಕು, ಹಿಂಗ್ಯಾಕಿ ನರಸಪ್ಪಚಾರಿ ? ಸುಧಾರ್ನಿಗೊಂಡು ಹೇಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ..... ಸ್ವಲ್ಪ ನಶ್ಯ ತಾಕಿಲ್ಲ.

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಕ್ಕರಸ್ತಿ ಆಚಾರಿ. ನಾನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ನೀ ನೋಡ್ರೆಪಾ, ಆಕೇನು ಬಾದೀನೇ ಉಗ್ಗಾಳೋ ಏನು ಬಾಣ್ಣಾ ನನ್ನ ಅಳಿಯಗ ಊರ ತುಂಬ ಅದೇನೋ ಪುಡಿ ಉಗ್ಗೋರು ಬ್ಯಾರಿ ಬಂದಾರಂತೆ ವೈಶ್ಯರ ಹುಡಗ್ಗೇನೋ ಉಗ್ಗದರಂತಲ್ಲ ಮನ್ನೆ,

ಹಾಗ.... ನನ್ನ ಅಳಿಯ ಮನಿ ಅನಕ ಸೇರೋದಿಲ್ಲ ಮನಿ ಬಾಲೀ, ಮಾಡಿ ಆ ಮಕ್ಕಾಸಾನೀ ಮನಿ ತುಂಬಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾನೆ.

ನರ:- ಹೂ ಅಷ್ಟೇ ನೋಡಿ ಇನ್ನೇನಿಲ್ಲ. ರಾಯಿದ್ವಾರಲ್ಲ ರಾಯ್. ಎ ಪುತಿ ಕೇಳಿದ್ರಲ್ಲ? ಖಾಲೀ ಮಾಡ್ತಾರೆ... ಲಕ್ಷ್ಮಿಂಬಾಯರ. ಅಂದ್ವಾಗ....

ನಾಗೇ:- (ನಗುತ್ತ) ತಿಳಿತು ಬಿಡ್ರೀ, ತಿಳಿತು, ಪತಿಸರ್ವಿಕರಣ ಯಂತ್ರಬೇಕು ಅನಬಾರ್ದಿ ರಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮ:- ಹಾ ಅದ, ಅದೆ ನೋಡಿ ಪತಿಸರ್ವಿಕರಣ.

ನಾಗೇ:- ಇಷ್ಟೆ ಹೌದೆಲ್ಲೋ, ನನಗ ಬಿಡ್ರಿ ಅದನ್ನ.

ಲಕ್ಷ್ಮ:- ಕೂಡೂ ಅಂದ್ರ ಕೂಡು, ಏಳೂ ಅಂದ್ರಿ ಏಳು ಆಗಬೇಗ. ನೋಡಿ ನನ್ನ ಅಳಿಯ.

ನಾಗೇ:- ನನಗಬಿಡ್ರಿ ಅಂತೀನಿ, ನಾಯಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟತೋ ಇನ್ನೆ ನಮಗೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮ:- ಹಾ ಸಾಕ್ರೆವ್ವಾ, ನನ್ನ ಅಳಿಯನ್ನೊಂದು ನಾಯೀ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಪುಣ್ಯಾ ಕಟಗೊಳ್ಳ.

ನಾಗೇ:- ನನಗ ಕೂಡಿತೂ ಅಂತೀನಿ? ನನಗ ಬಿಡ್ರಿ ಅದನ್ನ.

ಲಕ್ಷ್ಮ:- ಅದಕ್ಕೇನಾಗಬೇಕೂ?

ನಾಗೇ:- ಏನೂ ಬ್ಯಾಡ್ರೆವ್ವಾ, ನಿಮ್ಮಂದೇನ್ನೊಗೊಳ್ಳ? ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಅಳಿಯ ಸರಿಯಾಗಿರೋದು ನನಗೂ ಬೇಕು. ನೀವೇನ ಕೊಡೋದೂ ಬ್ಯಾಡ. ಮಹಾಕಾಳಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಒಂದು ಯಂತ್ರ-ತಾಯಿತ-ಕಟ್ಟೀನಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಯಡಗೈ ರಟ್ಟೀಗ. ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯ ಆಕೀ ಸೆರಗ ಹಿಡುಕೊಂಡು.....

ಲಕ್ಷ್ಮ:- ಹಾ ಸಾಕ್ರೆವಾ, ಪುಣ್ಯಾ ಕಟಗೊಳ್ಳ. ಸುಬ್ಬಕ್ಕನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಅಂದ್ವೊಳ್ಳ.

ನರ:- ಅಷ್ಟೇ, ಅಷ್ಟೇ, ಸುಬ್ಬಕ್ಕನ್ನ..... ಲಕ್ಷ್ಮಿಂಬಾಯೇರ ಮಗಳ ಸುಬ್ಬಕ್ಕಿದ್ವಾರಲ್ಲ ಅವರನ್ನೂ, ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಅಂದ್ವೊಳ್ಳ ಯಾಕ್ರಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯೀರೆ?

ನಾಗೇ:— (ಗಂಭೀರವಾಣಿಯಿಂದ) ನಾಳಿನ ಭಾನುವಾರ ಅಮಾವಾಸಿ, ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ, ಉತ್ತಮ ಯೋಗ. ಮಂಗಳ ಮೂರನೇ ಮಸಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಯಂತ್ರ ಬರದಿದ್ದೀನಿ; ರಾಮ ಬಾಣದಂಥಾದ್ದು. ರಾತ್ರಿ ಕನ್ನೊಂದ್ರ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ತೆಗ್ಗಿನ ಗೋಕರಣೇಶ್ವರನ ಗುಡಿ ಪ್ರಾಕಾರದಾಗ ಇರ್ತೀನಿ. ಸುಬ್ಬಕ್ಕನ ಒಬ್ಬಕೇನ ಬಂದು ಗುಡಿ ಬಾಗಲಿಗೆ ಹರಳ ಎಸಿ ಅನಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮ:— ತಿಳಿತು ಬಿಡಿ, ಅತು ಸಹಿಸ್ತೀನಿ. ನಿಮಗೇನರ?

ನಾಗೇ:— ಭೇ. ಭೇ, ಏನೂ ಬ್ಯಾಡ ಹೋಗಿ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೂಡಾ ಗಂಡು ತೊಗೊಂಡ್ರೆ.....ಕಾಳಕಾಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಕುರೇ ಕೊಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ, ಆ ಬೆಳ್ಳಿ ತಗಡಿಗೆ ಒಂದು ಐದು ರೂಪಾಯಿ, ಫಿಟ್ಟು ಮೂವತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ನರಸಪ್ಪಾಚಾರ ಸರಿ ಕಳಿಸಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮ:— ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾ ಬರ್ಲಾ? ಹಾಂಗ ಮಾಡ್ತಿ ಸುಬ್ಬಕ್ಕನ ಕೆಸಾರ ಮಾತ್ರ....

ನಾಗೇ:— ನನ್ನ ಕಲಿತು ಅಂದ್ನಿಲ್ಲಾ ನನಗ ಬಿಡಿ ಅಂತೀನಿ.

೩

[ಕ್ರಿಷ್ಣರಾಯರ ಮನೆ. ರಾತ್ರಿ ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ರಾಯರು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಲಗಿ, ನಿದ್ರೆ ಪಾರದೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕೆಳಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಸುಬ್ಬಕ್ಕ ಕೂಸಿನೊಂದಿಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೇ ಕನವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ೨೧ಕ್ಕೆ ದೀಪ ಒಂದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದೆ.]

ಸುಬ್ಬ:— (ಬಡಬಡಿಸುವಳು) ಭಲೋ ನೆನದದ ಅದ..... ಆ ಕಾಶುಂಗ್ರ ಇನ್ನೂ ಒದ್ದಡಿ ಬೆನ್ನಾಗ ಸೂಲಿ ಉಳದೇ ಅದ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಏನದು ?

ಸುಬ್ಬ:— ದನ ಬಡಿಸಿಗೊಂಡ್ಲಾಗ ಬಡಿಸಿಗೊಂಡ್ನಿಲ್ಲಾ ಅದರ ಕಾಲಾಗ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಓಹೋ ಕನವರಿಸಿದ್ದಾಳೇನು !

ಸುಬ್ಬ:— ನನಗೂ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲ ಕಡಿ ಆದುವು. ಇನ್ಯಾಕ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನಸಿಗೊಂಡು ಅಳ್ಳಿ ? (ನಗುವಳು).

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಏನೋ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಅದೆ.

ಸುಬ್ಬ:— ದೇವು, ಹಾದೀ ತೊರ್ರೇ ತೊರಸ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟು ದಿವ್ವಂತೂ ಕಣ್ಣೀರಿ ಕೈತೊಳದೆ, ಈಗ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ದೇವರು ಕಣ್ಣು ತಗದ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಏನು ಕಣ್ಣು ತಗದನಪಾ ದೇವರು ಈಕೀ ಪಾಲ್ಗೆ ಈಶ್ವರ ಈಕೀ ಮ್ಯಾಲೆ ಅಂತಃಕರುಣ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣು ತಗೀಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ.

ಸುಬ್ಬ:— ಅವರೇನು ಕಾದ್ಯೊಂಡು ಕೂತಿರ್ತಾರೇನು ಅನುಗಾಲ, ಹೋಗಿ ಆಕೀ ಮನ್ಯಾಗ ಬಿದ್ದಿರ್ತಾರೆ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಬಿದ್ದಿರ್ತಾರೆ!

ಸುಬ್ಬ:— ಕೂಸಿನ್ನ ಮಲಗಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದೇನು ಹನ್ನೆರಡೇನು ಹೋಗ್ತಿನಿ. ನನ್ನ ಪಾಲ್ಗೆ ಅವರೇ ದೇವು. ಬಾ ಅಂತ ಹೇಳ್ಕಾರಲ್ಲ, ತೆಗ್ಗಿನಾಗಿನ ಗೋಕರಣೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಏನು ಗೋಕರಣೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ, ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದು ಘಂಟೆಗೆ!

ಸುಬ್ಬ:— ಮೊನ್ನೆ ಸೋಮವಾರ ನೋಡೀನಿ. ಆ ಗುಡಿಗೆ ತಗಡಿನ ಬಾಗ್ಲದ. ಬಾಗ್ಲಿಗೆ ಯರಡ ಹಳ್ಳೆಸದರೆ ಬಾಗಿಲ ತಗಿತ್ತೀ ಅಂತ ಹೇಳ್ಕಾರಲ್ಲಾ (ನಗುವಳು).

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಓಹೋ ಹೀಂಗೋ ಸಮಾಚಾರ! ಇಲ್ಲೇತನಕಾ ಬಂದೀಯಾ? ನೀನು ದೊಡ್ಡ ಅರುಂಧತಿ ಅಂತ ತಿಳಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ. ಕೊಂದು ಬಿಡ್ತೀನಿ ಈಗ. ಏನೂ ಸಿಗವಲ್ಲಲ್ಲಿಲ್ಲೆ. [ಕೂಸು ಅಳುವಳು]

ಸುಬ್ಬ:— ಯಾಕ ಚೀರತದ ಇದು (ಭಯದಿಂದ ಅಯ್ಯೋ! ಇದೇನು ಟ್ರಂಕ್ಯಾಕ ಹೊತೊಗೊಂಡು ನಿಂತಾರಿವು)!

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಯಾಕ ಆ....

ಸುಬ್ಬ:— ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಬಿಡು ಕೈಬಿಡು, ನಿನ್ನ ಕೊಂದು ನಾ ಗಲ್ಲಾಗ್ತೀನಿ.

ಸುಬ್ಬ:— ಅಯ್ಯೋ ಅಮ್ಮಾ (ಚೀರುವಳು).

ಲಕ್ಷ್ಮು:— ಆಚಾರ್ರೇ.....ಅಯ್ಯೋ ಸುಬ್ಬ ಚೀರತ್ತಾಕೆ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಹೂ ನಡಿ, ನಡಿ, ನನ್ನನಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡಿ ಅಂತೀನಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿ: ಏನನಾಹುತನ್ನಾ ಇದು. ಅಯ್ಯೋ ಟ್ರಂಕು ಆಕೀ ತಲೆ
ವ್ಯಾಲೆ ಹಾಕ್ತಾರೆ ಇವ್ರು! ಆಚಾರ್ರೆ ಆ ಟ್ರಂಕು ಇಸಗೊಳ್ಳೆ.

ನರ:— ಆಚಾರ್ರೆ ಆ ಟ್ರಂಕು ಇಸಗೊಳ್ಳೆ ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ:
ಬಾಯೇರ, ಹೌದು ಅಂದ್ವಾಂಗ ರಾಯ್ರೆ ತೊಗೊಂಡಾರಲ್ಲ ಟ್ರಂಕು! ಆ
ಟ್ರಂಕು ನಾ ಎರತೀನಿ. ತರ್ರೀ ರಾಯ್ರೆ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ವೈ ಬೇಕು? (ನಸ್ಯವನ್ನು
ಹಾಕುತ್ತಾ) ಹೂ ತರ್ರೆ.

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ನನಿ ಮನಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡಿ, ನಡಿ, ನನಗ ಮಾರೀ ತೋರ್ಪು-
ಬ್ಯಾಡ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿ:— ಏನು ಮಾಡ್ಯಾಳ ಆಕೀ? ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಂತೀರಾಕೀನಾ?

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಲಿ, ಗೋಕರಣೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ.

ನರ:— ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಲಿ ಗೋಕರಣೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ ಅಂದ್ರೇನಿ
ರಾಯ್ರೆ, ಇವತ್ತಲ್ಲೆ ಅದು ಅನುವಾಸ್ಯೆ. ಬರೋ ಭಾನುವಾರ ಅಲ್ಲೇನಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಿ: ಬಾಯೇರ ಅವರು ಬಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು? ಅವತ್ತು ಅವರು
ವಶೀಕರಣದತ್ತಾಯ್ತು ಕಟ್ಟೀನಿ ಅಂದದ್ದು?

ಕ್ರಿಷ್ಣ:— ವಶೀಕರಣ! ವಶೀಕರಣೇ!! ನನಗ ವಶೀಕರಣ!!!
ಹಣೇಬಾರ!!! (ಹಣೆಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು).

ಏಕೋದರರು

ಪಾತ್ರಗಳು

೧. ಶೇಷಗಿರಿರಾಯ (ಹಿರಿಮಗ)
೨. ರಾಮಚಂದ್ರ (ಕಿರಿಮಗ)
೩. ತಂದೆ
೪. ತಾಯಿ
೫. ವಾರದ ಹುಡುಗ

ನಂನೆಯ ಹೊರಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಅಂದರೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧೨ ಗಂಟೆ ಸಮಯ. ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರ ಗೋಪಾದದಷ್ಟು ಜಂಟಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ; ರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಾಪು ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರ ಕೈಯಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರ ಮುಖಕ್ಕೂ ಕಂಪೇರಿದೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ತುಟಿಯ ಗಾಯದಿಂದ ರಕ್ತಬಂದಿದೆ. ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರ ಉಬ್ಬಪಂಚೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಹರಿದಿದೆ; ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಕೆಸರಾಗಿದೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಪಾಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರ ತಾಯಿ ಅಳುಮೋರೆ ಮಾಡಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಂಪುಷ್ಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಮ್ಮುತ್ತ ತಂದೆ ತುದಿಕಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮ:—ಅಮ್ಮನ್ನ ಕತ್ತೆ ಅಂತ ಬೈತೀಯಾ ಕತ್ತೇಮಗನೇ, ನಿನ್ನ ರಕ್ತ ಕುಡದು ಬಿದ್ದೀನಿ ಈಗ.

ಶೇಷ:— ರಕ್ತ ಕುಡಿತಿಯಾ! ಕುಡಿ, ಕುಡಿಯೋ, ನಿನ್ನ ತುಟಿ ವಡದು ರಕ್ತ ಸುರಿತದಲ್ಲ. ಕುಡಿ ಅದನ್ನ (ಪರಸ್ಪರ ಪೆಟ್ಟುಗಳು)

ತಾಯಿ:— ರಾಮಚಂದ್ರಾ, ಕೊಂದು ಬಿಡ್ತಾನವಾ ನಿನ್ನ ಆ ಚಾಂಡಾಲ, ರಾವಣ ಇದ್ದಾಲ್ಲ ಇದ್ದಾನವನು, ಶೇಷಾ. ಘೊಡ್ಡೋನಾಗಿ ಸಣ್ಣವನ್ನ ಹೊಡೀಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚಿಗಿಲ್ಲೇನೋ?

ತಂದೆ:— ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೇ ಸಾಕು, ಸಣ್ಣವನಾಗಿ ಘೊಡ್ಡೊನ್ನ ಹೊಡೀಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚಿಗಿ ಇರಬಾರದೇನು ಈ ಮೂರ್ಖನ? ಕೈಬಡೂ ರಾಮ ಚಂದ್ರಾ, ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿಬಾರದು ಬಿಡನಾ. ಶೇಷಗಿರಿ ಕಣ್ಣಾಗ ನೀರು ಹಚ್ಚಿದ್ದಾಗ ಅದ, ಬಿತ್ತಿಯೋ ಇಲ್ಲೋ.

ತಾಯಿ:— ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಿ, ನಾನಲ್ಲೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಪನ್ನ ಗಿರೀನೂ ಅಷ್ಟಾಗ ಅಳತದೆ. ಈ ಹುಡ್ಡು ಮುಂಡೇಗಂಡ ಶೇಷಗಿರಿ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಹೋತಾನ ಗುಣವಾಗ.

ಶೇಷ:— ಅಮ್ಮಾ ನಿನ್ನ ಕೊಂದು ಬಿಡತನಿ ಇವತ್ತು. ಏನಂದಿ ಅಪ್ಪಗ? ಹುಡ್ಡು ಮುಂಡೇಗಂಡಾ ಅಂತೀಯಾ? ನಿನ್ನ ಕೊಂದು ಈ ತಮ್ಮನ್ನ ಕೊಂದು.....

ತಾಯಿ:— ಕೊಲ್ಲವಾ ಅಗತ್ಯ ಕೊಲ್ಲು. ಜಮವಗ್ನಿ ಹೊಟ್ಟೆಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಪರಶುರಾಮ ನಿನ್ನ. ಅಪೇನೇನು ಮಾಡ್ತೀರೊ ತಂದಿ ಮಗ ಮಾಡೇ ಬಿಡ್ತೆ.

ರಾಮ:— ಏನ ಮಾಡತಾರ ತಮ್ಮ ತಲಿ. ಅಮ್ಮಾ ನೀನು ಈಗ ಒಂದು ಮಾತು, ಒಂದೇ ಮಾತು ಹೇಳು. ಈ ಗೂರಿನ ಮುದಕನ್ನ ಈ ಪೊಣ್ಣಾ ಅಣ್ಣನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಏಟೆಗೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸ್ತೀನಿ. ಪುರಾಣ ಬರಕೊಂಬೋರು ಹೊಸ್ತಾಗಿ ಬರಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾರೆ.

ತಂದೆ:— ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬಲಾಗಿಯವಾ ರಾಮಚಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಸಾರೀ ಸಲಹೆ ಜ್ಞಾಪಾನ ಮಾಡಿ ಘೊಡ್ಡೋನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೇ ದಾತಲ್ಲವಾ.

ರಾಮ:— ನಾನೇನು ನಿನ್ನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು (ಆಣಕಿಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ) “ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಜ್ಞಾಪಾನ ಮಾಡವಾ” ಅಂತ ಬೇಡಿಕೊಡ್ತೀನು? ಹುಟ್ಟಿದ ಘಳಿಗೆ ಆ ತಕ್ಷಣ ನನ್ನಾಕ ರಸ್ತೆದಾಗ ಬಿಸಾಡ್ಲಿಲ್ಲ ನೀನು? ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ಬೆಳೆತ್ತಿದ್ದೆ, ಘೊಡ್ಡೋನಾಗತ್ತಿದ್ದೆ.

ಶೇಷ:— ಏನು ಘೊಡ್ಡೋನಾಗ್ತಿದ್ದೋ! ಅಯ್ಯೋ ಜುಟ್ಟು ಬಿಡು ಅಂತೀನಿ.

ರಾಮ:— ನೀನು ನನ್ನ ಕ್ರಾಪು ಬಿಡು ನೊದಲು.

ತಂದೆ:— ಕೂದಲು ಬಿಡ್ತೊ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬ ಮೈ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ದ್ದಾಂ ಗುಡ್ಡಾಡ್ತೊ ನೊಡ್ತೀನಿ.

ಶೇಷ:— (ಕ್ರಾಪು ಬಿಟ್ಟು) ಹೂ ಬಿಟ್ಟೀನಿ ನೋಡು. ನನ್ನ ಜುಟ್ಟು ಬಿಡು ಇನ್ನು.

ರಾಮು:— ಈತ ಜ್ಞಾನಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾ ಸತ್ತೋಗತ್ತಿದ್ದೇನು? ಈಗ ಬದಿಕೇನೋ ಇಲ್ಲೋ? ಅಂದ್ರೆ ಇನ್ನತ್ತೇಳು ವರ್ಷ ಅಂತೂ ಆಯುಷ್ಯ ಅದೋ ಇಲ್ಲೋ. ಹ್ಯಾಗಾದ್ರೂ ಬದಕತ್ತಿದ್ದೆ.

ತಂದೆ:— ಹೌದವಾ ಈ ಮಾತಿನ ಬುದ್ಧಿವಂತನಿಗೆ ಇಂದಾನೇ ಮನ ಹಾಕಾಗೋದು.

ತಾಯಿ:— ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಅವನ ಕ್ರಾಪಿಗೆ ಲೈ ಹಾತ್ರೇಬೋ ಬೇವಗಿರಿ?

ತಂದೆ:— ಹಾಕ್ಲಿ, ಯಾಕ ಹಾಕಬಾರದು. ಇವನು ಕ್ರಾಪು ಬಿಟ್ಟು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಆದರೂ ಆ ನಿನ ಮಗಾ ಜುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಾನೇನು. ಎಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕು ನೋಡು ಆ ಚಂಡಾಲಿಗೆ.

ರಾಮು:— ಅಪಾ ಹುಷಾರಾಗಿ ಮಾತಾಡು ನೀನು. ಚಂಡಾಲಗಿಂಡಾಲ ಅಂತಾ ಮಾತು ಉಳಾಯಿಸಬ್ಯಾಡ. ಮಾತು ಕಲ್ತು ನಾನು ಮನೀ ಹಾಳ್ಮಾಡತೀನಾ? ಮನಿ ಹಾಳ್ಮಾಡೋದು ಇವುನು (ಹೊಡೆದ ಸವ್ವಳ) ಇಗೋ ಇವುನು (ಹೊಡೆದ ಸವ್ವಳ) ಹೆಂಡತೀ ತೊರಮನಿಗೇ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಅಕ್ಕೇಚೇಲ, ಬೆಲ್ಲದ ಚಾಪೀ, ಅಕ್ಕಡಿರಾಳು, ಬಾಣಂತನದ ನೆನ ಮಾಡಿ ಕಳಸ್ತಾನಲ್ಲಾ ಇವನು, ನಿನ್ನ ಜೇಷ್ಠಪುತ್ರ ಮನಿ ಹಾಳ್ಮಾಡೋದು.

ಶೇಷ:— ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೋ ಸಾಕು. ಯಾಕ ಅಂದು ಬಾಯಿ ಹೊಲಸು ಮಾಡಿಕೋತೀದಿ? ನಾನು ಆಕೆ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲಾ. ಕಲ್ತು ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡ್ತೀಗ ಮಾರೀಗ ಹಚ್ಚೋ ಮಸರು ತರಿಯಲ್ಲಾ— ಆಸ್ತೊ—ಆದರ ಅರ್ಧ ಆಗೋದಿಲ್ಲ.

ರಾಮು:— ಹೌದೋ ನಾ ತಂದು ಕೊಡ್ತೀನಿ, ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತೀಗ ಬೇಖಾದ್ದು ತಂದು ಕೊಡ್ತೀನಿ.

ತಂದೆ:— ಎ ತಂದು ಕೊಡವಾ. ಪಾಪ ಏನ ಹಂಗ ಭೋಗಸಿಗಟ್ಟಿ ದುಡಿತಾನ! ನಾಚಿಗಿಲ್ಲೇನೋ ತಂದು ಕೊಡ್ತೀ ನಿ ಅಲ್ಲಿಕೆ?

ತಾಯಿ:— ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಡ್ರಿ ಸಾಕು; ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀವು ದುಡಿದು ಘಳಿಸಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ಕುಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟಿ ಸವಿದನ ಬಿದ್ದದ. ಆಗಲೇ ಮರೀತೇನೋ ತಮ್ಮಂದಿರ ಡಬ್ಬಾಗಿಂದ ನಸ್ಯ ತೊಗೊಂಡಿದ್ದು. ಆಗ ತಮ್ಮನ ಡಬ್ಬಾತು. ಈಗ ಮಗನ ಡಬ್ಬಿ. ಇದ್ದಾನಲ್ಲ ಹೀರೇ ಮಗಾ. ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ವಡಮೂಡ್ಯವ.

ಶೇಷ:—ಛೇ, ಛೇ, ಪಾಪ ನಿನ ಚಿಕ್ಕ ಮಗ್ಗೆ ಏನರಾ ದುರಭ್ಯಾಸವೆ ?
ವೇವರ ಕಟ್ಟೇವ್ಯಾಲಿನ ಬಿಕ್ಕೇಕೆಟಗಿ ಮಾತ್ರ ಹಾ ಅಂಚೋದ್ರಾಗ
ಮಾಯಾಗ್ಗದ.

ರಾಮ:— ಹೌದೋ, ಸೇದ್ವೀನಿ, ಸಿಗರೇಟು ಸೇದ್ವೀನಿ ಸ್ವೀನೇನು.

ತಾಯಿ:— ಸಿಗರೇಟು ಸೇದ್ವಿತಿ, ಏನೋ ರಾಮಚಂದ್ರ ?

ರಾಮ:— ಇಲ್ಲ ಸುಮ್ಮೆ ಇರಮಾ, ಹೌದು ಅಂದ್ರೇನು ಸೇವಿದ
ಹಾಗ ಆತೇನು.

ತಂದೆ:— ಆಗೋದೇನು, ತುಟಿ ನೋಡೇ ಅವನ್ನು.

ರಾಮ:— ಏನಾಗ್ಯದ ತುಟಿ? ರಕ್ತ. ನನ ತುಟಿ ಒಡದೀಯಾ ನೀನು
ಆ (ಎಟುಗಳು).

ತಂದೆ:— ಅಯ್ಯೋ ಚಂಡಾಲ, ಕೊಲ್ತೀಯೇನೋ ಶೇಷಗಿರಿನ್ನು ?
ರಾಮಚಂದ್ರಾ, ಅಣ್ಣನ್ನು ಕೆಳಗ್ಗಾಕಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಕೂತುಗೊಂಡು ಹೋಡೀತಿ
ಯಲ್ಲೋ.

ಶೇಷ:— (ಕೆಳಗಿನಿಂದಲೇ) ನನ್ನೇನು ಹೊಡಿತಾನ ಆವನ ತಲಿ.
ರಾಮಚಂದ್ರಾ ಏಳು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಲೆ. ನಾ ಎದ್ದೇ ಅಂದ್ರೆ—

ರಾಮ:— ನಿನ್ನ ಜೀವ ಉಳದ್ರ ಅಲ, ನೀನು ಏಳೋದ:
(ಎಟುಗಳು)

ತಂದೆ:— ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಭ್ರಾತೃಹತ್ಯಾ ಮಾದ್ವೀಯಲ್ಲೋ
ರಾಮಚಂದ್ರಾ.

ತಾಯಿ:— ನೀವ್ಯಾಕ ಹೋಗ್ವೀರಲ್ಲೇ ಮೈಲಿಗಾದೀತು!

ತಂದಿ:— ಮೈಲಿಗಂತ. ಸಾಯಿತಾನ ಶೇಷಗಿರಿ. ಹಿಡಿ ಈ ಸಂಪುಷ್ಪ
ಸ್ವಲ್ಪ, ಬಿಡಸ್ತೀನಿ ಅವರ್ದು.

ತಾಯಿ:— ನಾನ್ವಾಳಿಗ ಮುಟ್ಟಿ ಅವನ್ನು, ಅದರೊಳಗ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ
ಅದೆ ? ಮಹಾ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಅದು (ಎಟುಗಳ ಸವುಳ) ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ.
ಶೇಷಗಿರಿ, ಕೊಂದ್ವಿಡಪಾ ಆ ಕೂಸಿನ್ನಾ. ಅವನ್ನು ಕೆಳಗ್ಗಾಕಿ ನೀನು ಮ್ಯಾಲೆ
ಕೂತಿಯಲ್ಲೋ ಕತ್ತಿ ಆಗೀದಿ. ನೋಡ್ತಾ ನಿಂತಾರಲ್ಲ ಇವರಿನ್ನಾ, ಬಿಡಸ
ಹೋಗ್ವೀ

ತಂದೆ:— ನಾನಾನ್ಯಾಯ ಬಡಸ್ತೇ ಮಡೀಲಿದ್ದೀನಿ? ಹೊಡದಾಡ್ತಿ ಬಿಡು ಸಾಕಾದ್ರಾಯ್ತೆ ತಾವೇ ಬಿಡ್ತಾರೆ.

ತಾಯಿ:— ಇನ್ನೂ ವಾಗ ಪ್ರಾಣ ಹೋದ್ರಾಯ್ತೆ! ನಿಮ್ಮ ಮಡೀಗ ಕೊಂಕಿ ಹುಟ್ಟಿತು, ಹೋಗ್ತಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಡಗಿದ್ದಾತು.

ತಂದೆ:— ಹ್ಯಾಗೆ ಹೋಗಿಲಿ ನಾನು, ಕೈಯಾಗ ಸಂಪುಷ್ಕ ಬಾಕಿ ತಂದಿರಲೇ?

ತಾಯಿ:— ಇಲ್ಲಿ ತರ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಯಾಗ ಆ ಸಂಪುಷ್ಕ, ಬಿಡಿಸಿ ಹೋಗ್ಲಿ ಮೊದಲು ರಾಮಚಂದ್ರ ಸಾಯಾನ.

ತಂದೆ:— ಸಂಪುಷ್ಕ ನೀನಾನ್ಯಾಯ ಮುಟ್ಟಿತೀಯೆ? ಅದರಾಗ ನಾಲಿ ಗ್ರಾಮ ಅದೆ ವ.ಹಾತೀಕ್ಷಣ ಅದು.

ತಾಯಿ:— ಅಯ್ಯ, ಏನು ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಿಳಿಸ್ತಾರಲ್ಲವರು? ನಾನಾಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ಅದನ್ನೆ? ನನ ಕೈಯಾಗಿನ ಸಾಟಿನಾಗ ಬಡೀರಿ ಸಂಪುಷ್ಕಾನ. ಬಿಡ್ಲಿ, ಹೋಗ್ಲಿ ಮೊದಲು.

ತಂದೆ:— ಏನಾಗಿದ್ದೀತು ಅಷ್ಟಾಗ. ಸಾಯಾನ. ಹೂ ತೋಗೋ, ಬಂದ ಪಾಪ ನಿನಗೇ ಬಲ್ಲ. ತಗಿಯೋ ರಾಮಚಂದ್ರ ಆ ಜುಟ್ಟು ಬಿಡು.

ರಾಮ:— ಅವನ್ನ ಮೊದ್ಲ ಏಳೂ ಅನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡ್ತೀನಿ.

ತಾಯಿ:— ಶೇಷಗಿರಿ,

ಶೇಷ:— ನಾ ಹ್ಯಾಗ ಎಲ್ಲೆ? ಜುಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು ನಾ ಎಲ್ಲೆನಿ.

ರಾಮ:— ನೀ ಏಳು ನಾ ಬಿಡ್ತೀನಿ.

ಶೇಷ:— ನೀ ಬಿಡು ನಾ ಎಲ್ಲೆನಿ.

ತಂದೆ:— ರಾಮಚಂದ್ರ, ಬಿಡವಾ ಜುಟ್ಟು ಬಿಡು. ನನ್ನ ಮಾರಿ ನೋಡಿ ಬಿಡು.

ರಾಮ:— ಏನ ನೋಡೋದು ನಿನ ಮಾರಿ, ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದ ಘಳಿಗೆ ನಿನ ಮಾರಿ ನೋಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಲಕ್ಷಣ ಆಗಿರೋದು.

ತಂದೆ:— ಥೂ, ಚಾಂಡಾಲಾ ನಿನ್ನ ಧೋಡ್ಡೋನ್ನಮಾಡಿ ತರು-ಪತ್ಯಾಗ ಮುಂಜೀ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲೋ.

ರಾಮ:— ತೋಗೊಳ್ಳೋ ನಿನ್ನ ಯರಡು ಬಿಲ್ಲೀ ಜನಿವಾರ. ಈ ಸತ್ತ ಧಾರಣ್ಯಕ ನಿನ ಹಂಗು?

ತಂದೆ:— ಆಯ್ಯೋ ಚಂಡಾಲ. ನಿನ್ನ ಮಗ ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿಕೆ ನನಗ ನಾಚಿಗಿ ಆಗ್ತದೆ.

ತಾಯಿ:— ಏಕೋ ಶೇಷಗಿರಿ. ಅವನು ಕೆಳಗೆ ಸತ್ತು ಹೋದಾನು ಶೇಷ:— ಮೊದಲವನ್ನು ಜುಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು.

ರಾಮ:— ಹೂಂ ಬಿಟ್ಟೇನಿ ನೋಡು.

ಶೇಷ:— ಹೂಂ ಎದ್ದೀನಿ ನೋಡು.

ರಾಮ:— ಎದ್ದೀಯಾ, ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ನಿನ್ನ ತಲೆ ಬಿಟ್ಟೇನಿ. ಅಷ್ಟೆ ಜುಟ್ಟು ಕೈಯಾಗ ಬಂದಾವೆ.

ತಂದೆ:— ಆಹಾಹ, ಏನು ಮಗನ್ನು ಹಡದೆ!

೨

[ರಾಮಚಂದ್ರ ಶೇಷಗಿರಿ ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಟ ಬಡಿಸಿದೆ. ಅವರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮರಡು ಎಲೆಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ತಂದೆ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತಾಯಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಆತು ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ.]

ತಾಯಿ:— ರಾಮಚಂದ್ರ. ಎಲ್ಲಾಗಿನ ಅನ್ನ ಅರಿ ಅಂಗಾರ ಆಗೇದ, ಉಟಾ ಮಾಡ್ಕಾರ್ತಾ ಮೊದಲು.

ರಾಮ:— ಉಟ! ಶೇಷಗಿರಿ ಪಂಗತ್ತಾಗ ನನ್ನ ಉಟಾನೆ? ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಆಗ್ಲಿಕ್ಕಲ್ಲ. ಈ ಮನಿ ಎರಡು ಭಾಗ ಆಗ್ಬೇಕು, ನನ್ನ ಮನ್ಯಾಗ ನಾನು ಕೂತು ಉಣಬೇಕು.

ತಂದೆ:— ಶೇಷಗಿರಿ, ಉಂಡ್ವೋಗಿ ಗ್ವಾಡೀಕಟ್ಟಿದ್ದೆ ಒಲ್ಲೆ ಅಂತದೇ ಏನಾ? ಉಟದ ಹೊತ್ತ್ಯಾಗ ಇದೇನು ಕೈಯಲ್ಲಾ ಕೆಸರು ಮಾಡಿಕೊಂಡೀದಿ, ಮನೀ ತುಂಬಾ ಏನು ಇಟ್ಟಂಗಿ ಹರವೀದಿ. ಬಾರಪಾ, ಉಟಾಗ್ಲಿ ಮೊದಲು, ನನಗ ಹಸಿವಿ ಆಗಿ ತಲೆ ತಿರುಗತದೆ.

ಶೇಷ:— ಉಟ! ಈ ಮನ್ಯಾಗ ಮಧ್ಯ ಗ್ವಾಡಿ ಆಗ್ಬೇಕು, ಚಿತ್ರಾವತಿ ತರುವಬೇಕು ಅಂತ ಶಪಥ ಮಾಡೀನಿ ಶಪಥಾ! ಇಂಥಾ ಚಂಡಾಲ ಇದ್ದ ಮ್ಯಾಲೆ ಇನ್ನೇನದೆ. ಅಮ್ಮಾ! ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ತಕ್ಷಣ ನೀನು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಫಲೋ ಆಗ್ತಿತ್ತು ನೋಡು. ಈ ಅಂಣ-ತಮ್ಮಂದಿರ ಮ್ಯಾಜ್ಯಾನ ಬರ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ರಾಮು:— ಹುಟ್ಟಿದ ಘಳಿಗೆ ನೀನೇ ಸತ್ತಿದ್ದೆ?

ಶೇಷ:— ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೋ ನೀನು. ಗ್ವಾಡಿ ಮುಗಿತಾ ಬಂತು. ಇನ್ನಾಕ ವದರಾಡ್ತೀದಿ?

ರಾಮು:— ಗ್ವಾಡಿ ಮುಗಿತು ಅಂತಾನೆ ವದರಾಡ್ತೀನೋ, ನನ್ನ ಮನ್ನಾಂಗ ನಿಂತು ನಾನು ಬೇಖಾದ್ದು ವದರಾಡ್ತೀನಿ.

ತಾಯಿ:— ಸಾಕು ಬಿಡೋ ಇನ್ನ. ಅಂಣತಮಂದಿರು ಹೀಗೆ ಗುದ್ದಾಡೋದು ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಲ್ಲವಾ.

ರಾಮು:— ಏನಮ್ಮ ಓಗಂತೀದಿ, ದಿನಾ ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀಯಲ್ಲ, ಇದೇ ಏನು ನೀನು ಕೇಳಿರೋದು? ಪಾಂಡವರು ಕೌರವರು ಅಣ್ಣಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲೇನು?

ಶೇಷ:— ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವ ಅಣ್ಣಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲೇನು?

ರಾಮು:— ಅಂಣಾ, ಹುಷಾರಾಗಿ ಮಾತಾಡು, ನಿನಗ ಬೇಕಾವರ ನೀನು ವಾಲಿ ಅಂದುಕೋ. ನನಗ ಸುಗ್ರೀವ ಅಂದ್ರೆ ಕೆಟ್ಟ ನೋಡು. ನನಗ ಕೋತಿ ಅಂತೀಯ ನೀನು.

ತಂದೆ:— ಸಾಕೈಡ್ರೋ, ಆ ಪುರಾಣ ಯಾಕ ಎಳಕೊಂಬರ್ತೀರಿ ನಿಮ್ಮ ನರಕಕ್ಕೆ?

ರಾಮು:— ಅಂಣಾ, ಹೂ, ಮುಗಿತು ಗ್ವಾಡಿ, ಇನ್ನ ಎಳೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಳೆ ಒಂದೊಂದೇ ಭಾಗ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ....

ತಾಯಿ:— ಅಗತ್ಯ ಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆವಾ, ಏನು ಲಪ್ಪೆ ದಿಕ್ಕಿಟ್ಟು ಕಾಲು ಮುರಕೊಂಡು ಮೂಲಿ ಮೂಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಳೆ. ಅದೇ ಎರಡು ಪಡಕ ಪಾತ್ರಿ ಬೋಕಿ ಚೂರು ಅಜ್ಜನಕಾಲದಿಂದ ಉಳಿದಿರೋದು. ಇನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಸಂಪಾದಿಸಿಟ್ಟಿರೋದು ಊರು ತುಂಬ ಸಾಲ. ಆಗ್ರಿ ಪಾಲಾಗಿ ಸುರುಕೊಳ್ಳಿ.

ತಂದೆ:— ಸುರಕೋತಾರೇ, ಸುರುಕೋತಾರೆ. ಅವರಪ್ಪ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಸಾಲ ಅಂತ ಬೊಗಲ್ಲೆಯಲ್ಲ, ಸಾಲ ಯಾಕ ಮಾಡಿದ ಅವರಪ್ಪ ಅದನ್ನ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ತಂಗೀ ಮದುವೀಗೆ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಓದಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಹೆಂಗ್ಗೆ ನಿನ್ನಪ್ಪನ ಗೂರಿನ ಔಷಧಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಮಾಡಿಸಿ--

ತಾಯಿ:— ಆ ಸುದ್ದಿ ಬಿಡ್ತಿ ಇನ್ನು ನಾನೊಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ತವರುಮನಿ ದೂರಿ ಯಾವ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು ಅಂತ ಮಾಡೀರಿ? ಆ ಮಾರ್ಡಾಯ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದಾಗ ಇದ್ದಾನ ಈಗ, ಆತ ನನ್ನ ಹೆತ್ತು ನಿಮಗ ಧಾರಿ ಎರಡು ನನ್ನ ಆಹುತಿಕೊಟ್ಟ ಆತ ನೀವೂ ಕಂಡ್ರಿ ಒಂದು ಹೆಂಡತಿ, ಮನಿ, ಬಾಗಿಲು, ಮಕ್ಕಳು—

ತಂದೆ:— ಹೂ, ಈ ಮಕ್ಕಳ ಯುದ್ಧ, ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಸಂಣ ಪುಟ್ಟ ಮಾತುಗಳು (ವಳಗೆ ಪಾತ್ರೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ಉರುಳಿದ ಸಪ್ಪಳ)

ತಾಯಿ:— ಏನು ಕೆಡವಿದೀರೋ ವಳಗೆ? ತಂಬಿಗ ತಪ್ಪೇಲಿ ಚೀಲ ಯಾಕ ಎಳತೀರೋ ?

ರಾಮ:— ಹೂ ತಗಿ, ಒಂದೊಂದೇ ಇಡು ಸಾಲಾಗಿ. ಆ ಮೂರ ಸೇರಕ್ಕೆ ತಪ್ಪೇಲಿ ಯಾಕ ಬಚ್ಚಿಡುತೀರೋ ಶೇಷಗಿರಿ?

ಶೇಷ:— ಅದನ್ಯಾಕ ಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕಲಿ ನಾನು? ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತವರುಮನಿಯಿಂದ ತಂದಾಳ.

ರಾಮ:— ಏ ಹೌದವಾ, ಕುಬೇರನ ಮಗಳ್ಳ ಮದುವೆ ಆಗೀದಿ. ನಾವು ತಿನ್ನಿರೋ ಅನ್ನ, ಹತ್ತಿರೋ ದೀಪ ನಿನ ಮಾವಂದೇ. ಆ ಅಪರಾ ಮಾಡ್ನೋ ಆಚಾರಿ ತಪ್ಪೇಲಿ ಕೊಟ್ಟಾನಂತ!

ಶೇಷ:— ಏ, ಯಾಕ ಹಂಗ ಸನ್ನಿ ಬಡದವರ ಹಂಗ ವದರಾಡ್ತೀದಿ. ನೋಡೋ! ತಪ್ಪೇಲಿ ಮ್ಯಾಲಿನ ಹೆಸರು ನೋಡು. ವಿಳಾಸ ಏನದ ನೋಡು.

ರಾಮ:— (ಓದುವಂತೆ) ಕಸ್ತೂರಿ....ಸುಬ್ಬ....ಶೆಟ್ಟಿಯ ಧರ್ಮ. ಆ. ಹೌದವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಾವಂದು. ದೇವರಾಣಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾವಂದೇ. ನನಗ ಬ್ಯಾಡಪ ಈ ಧರ್ಮದ್ದು.

ತಂದೆ:— ಶೇಷಗಿರೀ, ಆ ಇಡ್ಲಿಪಾತ್ರಿ ನೀನಿಟ್ಟುಗೋ. ಹುಡುಗರ್ಮ ಹುಪ್ಪಟೆ ಇದ್ದ ಮನಿ, ಬೇಕಾಗ್ತದೆ.

ತಾಯಿ:— ಅದು ಹ್ಯಾಗಾಗ್ತದೆ? ರಾಮಚಂದ್ರನ ಹೆಂಡತಿ ಹಡೀದಾಗ ಇರ್ತಾಳೇನು? ಅವನಿಗೂ ಬೇಕದು.

ರಾಮ:— ಆಮ್ಮಾ, ನೀವು ಯಾಕ ವಾದಿಸಾಡ್ತೀರಿ, ಇಡ್ಲಿಪಾತ್ರಿ ಇರೋದು ಒಂದೇ ಹೌದಲ್ಲೋ ?

ಶೇಷ:— ಹೌದು.

ರಾಮ:— ಹಾಗಾದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ತೊಗೊಂಬೋಣ. ಶೇಷಗಿರಿ, ನೀನು ಮ್ಯಾಲಿನ ಮುಚ್ಚಳ ತೊಗೋ, ನಾನು ಕೆಳಗಿನ ಪಾತ್ರಿ ತೊಗೊತೀನಿ.

ತಂದೆ:— ಶಬಾಸ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ಶಬಾಸ್, ಏನು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಹುಟ್ಟಿದೋ ನನ ಹೊಟ್ಟಾಕ್ಕಿ!

ಶೇಷ:— ಈ ರುಬ್ಬು ಗುಂಡು?

ರಾಮ:— ಒಂದೊಂದೆ ಕೇಳಲೆ ಬ್ಯಾಡ. ಪಾಲಾಗ್ಬೇಕು ಅಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ಪಾಲಾಗ್ಬೇಕು. ಅಷ್ಟೆ. ಅದನ್ನ ವಡಸಬೇಕು, ಇಬ್ಬರು ಅರ್ಧರ್ಧ ತೊಗೋಬೇಕು.

ತಾಯಿ:— ರುಬ್ಬು ಗುಂಡು ವಡಸಬೇಕು!

ತಂದೆ:— ಅಲ್ಲೋ, ಅದನ್ನ ವಡಿಲಿಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಕೇಳ್ತಾರಲ್ಲೋ?

ರಾಮ:— ತೊಗೋ ನನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿ.

ಶೇಷ:— ತೊಗೋ ನನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿ; ಆ ಮೂಲ್ಯಾಗ ಜೀಲದಾಗಿನವೇನು?

ತಂದೆ:— ಏನು ಇಲ್ಲವಾ, ಒಂದು ನೂರು ಸೇರು ಜ್ವಾಳ ಅವೆ.

ಶೇಷ:— ಹೂ ಅಳೆದು ಬಿಡು, ನನ್ನ ಐವತ್ತು ಸೇರು

ರಾಮ:— ಐವತ್ತು ಸೇರು! ಅದೆಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯಲ್ಲ! ಅದರಾಗ ಎಷ್ಟು ಹುಳುಕವೋ. ಪಾಲು ಅಂದ್ರೇನು, ಒಂದೊಂದು ಕಾಳು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕು, ಹಂಚಿಗೋಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ. ಈ ವನಿಕೆ?

ಶೇಷ:— ಹಾಕು, ಅಡ್ಡ ತುಂಡು.

ರಾಮ:— ಅಡ್ಡ ತುಂಡು! ಖುಬ್ಬಣದ ಅಣಸು ನೀನು ಒಯ್ಯಲಿ ಕ್ಕೇನು? ಅದನ್ನ ಉದ್ದ ಸೀಳಬೇಕು ಕಬ್ಬಿಣ ಸಹಿತ.

ತಂದೆ:— ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿನಾಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಂಚಿಗೊಡ್ಡೆವಾ, ಏನು ಸುಪಕ್ತರೋ!

ರಾಮ:— ಅದು ಈಗಲ್ಲ, ಮೊದಲು ಆಸ್ತಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಾಲ ಹಂಚೋದು. ನಿಮ್ಮನ್ನ ಸಾಲದಾಗ ಹಾಕೈದ.

ತಾಯಿ:— ಸಾಲ್ದಾಗ? ತಂದಿ ತಾಯಿ ಸಾಲದಾಗ ಯಾಕೋ ರಾಮಚಂದ್ರ?

ರಾಮ :— ಅಲ್ಲಿಮಾ, ತಂದಿ ತಾಯಿನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿದರೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿದಂತಾಗ ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲೇನು ಪಣ್ಣುಬ? ಅಂದಮ್ಯಾಲೆ ತಂದಿ ತಾಯಿಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಕೋದು ಅಂದ್ರೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದಹಾಗಲ್ಲ? ಅಂಥ ಸಾಲ ಒಬ್ಬರೆ ಹೇಗ ಹೋರೋದು?

ತಂದೆ :— ಮುಂದ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವಾ ಪಣ್ಣುಬಗೆ, ಅಹಾ ಏನು ದಿವ್ಯ ಮಗನೇ!

ತಾಯಿ :— ನೀವು ಮಾತಾಡಬ್ಯಾಡಿ ಅಂತೀನಿ. ನಿಮ್ಮ ಸುಸನ್ನ ಗಿರೀನು ಅಷ್ಟರಾಗ ಅತ್ತದೆ. ನೀವು ಪಾಲಾದಾಗ ಬೆಡಾಲಿ ಮುಕುಬಟ್ಟು ಹರಳು ಸಹಿತ ಕರಗಿಸಿದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳು ನೀವೂನು.

ರಾಮ :— ಹೂ, ಈ ಮನಿ?

ಶೇಷ :— ಇನ್ನೇನು ಮನಿ? ಗ್ವಾಡಿ ಹಾಕೇವಲ್ಲ.

ರಾಮ :— ಅದು ಅಡಿಗಿಮನಿಗಾತು.

ಶೇಷ :— ಹೂ ಆರಿಸಿಗೋ. ನಿನಗೆ ಮ್ಯಾಲಿನ ಮಹಡಿ ಬೇಕೋ, ಕೆಳಗಿನ ಮನಿ ಬೇಕೋ. ಕೆಳಗಿನ ಮನಿ ಧೊಡ್ಡದದೆ. ಅದನ್ನು ತೋಗೊಂಡವರು ಎರಡು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ತಾಯಿ :— (ಮೆಲು ದನಿಯಲ್ಲಿ) ನೀನು ಮಹಡೀನೆ ತೋಗೊ ರಾಮಜಂದ್ರಾ, ಭಂಗಾರಧಾಂಗ ಘಾಳಿ ಬತ್ತದೆ.

ರಾಮ :— ಬ್ಯಾಡ, ನನಗ ಕೆಳಗಿನ ಮನೀನ ಇರಲಿ.

ತಾಯಿ :— ಬ್ಯಾಡೋ ರಾಮಜಂದ್ರ, ಎರಡು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಹಳೇ ಕತ್ತಲಮನಿ ಯಾಕ ತೋಗೋತೀದಿ?

ರಾಮ :— ಸುಮ್ಮನಿರಮ್ಮಾ ನಿನಗೇನು ಗೊತ್ತು. ಅವನೇ ಮ್ಯಾಲಿ ರಲಿ. ನಮ್ಮನಿ ಗ್ವಾಡಿ ನಾವು ಯಾವಾಗಾದರು ಕಡವುತೀವಿ. ಅವನು ಆವಾಗೂ ಮಹಡಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಇರಲಿ.....ಹೂ, ಇನ್ನು ದನ ಕರುಗಳು ಉಳಿದವು.

ಶೇಷ :— ದನಕರ ಅಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಏಸವೆ? ಅದೇ ಒಂದು ಬಡಕಲು ಆಕಳು ಮನ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೊಂದು ಕರ.

ರಾಮ :— ಆ ಕರ ನೀನು ತೋಗೊ, ಆಕಳು ನಾನು ತೋಗೋತೀನಿ.

ಶೇಷ:— ಆ ಕರಕ್ಕೆ ಹಾಲು?

ರಾಮ:— ನನ್ನೇನು ಕೇಳುತ್ತೀದಿ, ಸಾರು ಅನ್ನ ಉಣಿಸು ಬೇಕಾ ಎರೆ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಹತ್ತರ ಮಾತ್ರ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಕಾರದ ದೊಡ್ಡೀಗ ಕೊಡ್ತೀನಿ ಅಪ್ಪೆ.

ತಂದೆ:— ಪುಣ್ಯ ಕಟಗೊಳ್ಳವಾ ಗೋಹತ್ಯ ಕೂಡ ಮಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿನಿಂದ ಇನ್ನೇನೇನು ಅನಾಹುತ ಆಗಬೇಕೋ ಎಲ್ಲ ಆಗಿ ಹೋಗಲಿ.

ರಾಮ:— ನೀನು ಹಾಗೆ ಪೇಚಾಡ್ತೀರು. ಅಂಣಾ, ಇನ್ನೇನು ಆಗತು.

ಶೇಷ:— ಸಾಲ

ರಾಮ:— ಜೇಟಾಜಿ ನತ್ಕಲ್‌ನ ಹತ್ತಿರ ಎಷ್ಟಿದೆ?

ತಾಯಿ:— ಹೇಳಿ ಸಾಲ ಘಳಿಸಿದವರು, ಬಾಯಾಗೇನು ಕಡುಬು ಇಟುಗೊಂಡೀರೇನು?

ತಂದೆ:— ಎರಡು ಸಾವಿರ ಅದವಾ.

ರಾಮ:— ಯಾತಕ್ಕ ಆ ಸಾಲ ಮಾಡಿದ್ದಾ?

ತಂದೆ:— ಇನ್ಯಾಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜ್ವಾಪಾನ ಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ.

ಶೇಷ:— ಆ ಸಾಲ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಹೊರಲಿ. ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ನಮ್ಮಾ ವನ ಮನ್ಯಾಗ ಬೆಳದೀನಿ ನಾನು.

ರಾಮ:— ಮಾವನ ಮನ್ಯಾಗ ಬೆಳದೀಯ? ನನಕಿಂತ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟೀಯಲ್ಲ ನೀನು. ಆಗ ಅದ ಖರ್ಚು ನಾನು ಯಾಕೆ ಭರಿಸಲಿ? ಹಾಗಾದರೆ ಅದಿರಲಿ, ಮೊದಲು ಈ ಧೊಡ್ಡ ಸಾಲ ಬಗಿ ಹರಿಸು.

ಶೇಷ:— ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಸಾಲ?

ರಾಮ:— ಇನ್ಯಾವುದು? ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮ. ಅಂಣ, ನನಗಂತೂ ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲ.

ತಂದೆ:— ರಾಮಚಂದ್ರ, ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಗಲಿಸಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತೀದವಾ? ನಾನು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಮನ್ಯಾಗ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರೋದಿಲ್ಲ.

ತಾಯಿ:— ಶೇಷಗಿರಿ ಮನ್ಯಾಗ ನಾನಂತೂ ಸರ್ವಥಾ ಇರೋ ದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತುತ್ತು ಅನ್ನೇನು, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಅಡಿಗಿ ಮಾಡಿ ದುಡುಕೋತೀನಿ.

ತಂದೆ:— ನನಗ ಮಾತ್ರ ಏನು, ಎಲ್ಲಾದರೂ ನೀರು ಹೊತ್ತು ತಿಂತೀನಿ.

ರಾಮ:— ಎಲ್ಲಾದರೂ ಯಾಕ ನನಮನಾಗ ನೀರು ಹೊರು ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಶೇಷ:— ಹೌದಮ್ಮ ನೀನು ಅಷ್ಟೆ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಮನಾಗ ಅಡಿಗಿ ಮಾಡು, ಅದೇ ತುತ್ತು ಅನ್ನ ನಾನೆ ಹಾಕ್ತೀನಿ.

(ಹೊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ “ಸಾರ್” ಎಂದಂತಾಗುವದು.)

ತಾಯಿ:— ಯಾರದು ಹೊರಬಾಗಿಲಿಗೆ?

ರಾಮ:— ಯಾರ ಬಾಗಿಲಿಗೆ? ನನ್ನ ಬಾಗಿಲಾಗ ಬಂದರೆ ಅಪ್ಪ ಕೇಳ್ತೀಕು. ನೀನು ಯಾಕ ಕೇಳ್ತೀದಿ?

ತಂದೆ:— ಯಾರಪ ಅದು, ಯಾರು ನೀನು?

ವಾ. ಹು:— ನಾನು ಸಾರ್, ವಾರದ ಹುಡುಗ ಸಾರ್, ನಾಳೆ ಸಾರ್ ಸೋಮವಾರ ಸಾರ್. ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಸಾರ್, ವಾರ ಇತ್ತು ಸಾರ್, ಅದಕ್ಕೆ ಸಾರ್.....

ರಾಮ:— ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಅಂದ್ರೆ, ಯಾರ ಮನೀನೋ ಸಾರು? ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು. ಈಗೇರಡು ಮನಿ ಆಗ್ಯವೆ. ಅಂಣಾ, ಈ ವಾರದ ಹುಡು ಗನ್ನು ಹುಚಿಗೊಂಬಿಡೋಣ.

ಶೇಷ:— ಅಗತ್ಯ ಅಗಲಿ, ನಾನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಡ ಅಂದೀನಿ?

ರಾಮ:— ಇಗೊಳ್ಳಪ ತಮ್ಮ, ಸೋಮವಾರ ನಮ್ಮ ಅಂಣನ ಮನಿ, ಮಂಗಳವಾರ ನಮ್ಮ ಮನಿ. ಈಗ ನಾವು ಪಾಲಾಗೀವಿ.

ವಾ. ಹು:— ಆಗಲಿ ಸಾರ್, ಒಹಳ ಒಳ್ಳೇದಾಯಿತು ಸಾರ್, ನೀವು ಪಾಲಾಗಿದ್ದು ಸಾರ್. ನನಗೆ ಒಂದು ವಾರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಸಾರ್.

ಬೇದಾದ ಅತಿಥಿ

ಪಾತ್ರಗಳು

- ೧ ಜನಾರ್ದನರಾಯರು (ಅಭ್ಯಾಗತ)
 ೨ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ (ರಾಯರ ಪತ್ನಿ)
 ೩ ದಾಸಪ್ಪ (ದಾಸ)
 ೪ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ (ಅತಿಥಿ)

೧

[ಜನಾರ್ದನರಾಯರ ಮನೆ. ರಾಯರು ಅಫೀಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸಪ್ಪ ಮನೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ.]

ವೆ. ಲ:— ಮೊನ್ನೆ ಏನೋ ಕಾಗದ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಇತ್ತೆಲ್ಲ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ ಅವರದು ?

ಜ. ರಾ:— ಅಹುದು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬರತಾರೆ ಇಲ್ಲಿಗೇನೆ.

ದಾಸ:— ಯಾರು, ವರುಷಕ್ಕೆರಡು ಸಲ ಬಂದು ಏಳೇಳು ತಿಂಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇರತಾರಲ್ಲ ಅವರೇ ? ಮತ್ತೆ ಬರ್ತಾರೆಯೇ ?

ಜ. ರಾ:— ಹೂ ಅವರೇ, ನಿನಗೇಕೋ ಅದೆಲ್ಲ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ?

ವೆ. ಲ:— ಇರಲಿ ಬಡಿ, ಅವನ ಮೇಲೇಕೆ ಕೋಪ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿರಾ, ಇದ್ದ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಿದರೆ. ಅಲ್ಲ, ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರಿಗೆ ನೀವು ಬರಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ ?

ಜ. ರಾ:— ಏನು, ಈ ಊರಲ್ಲಿ ವ್ಲೇಗು ಅಂತ ತಾನೆ !

ದಾಸ:— ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅವರು ಭಯಪಡೋಲ್ಲಮ್ಮ, ಮೈಲು ಚುಚ್ಚಿಸಿ ಗೊಂಡ್ರೆ ಆಯಿತು ಅನ್ನಾರೆ.

ಜ. ರಾ:— ಸರಿ, ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೂಡಬಂದಿತು ಆಗಲೆ.

ವೆ. ಲ:— ಏನಂತೆ ?

ಜ. ರಾ:— ತಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಗು ಕಾಲರ ಕೂಡ ಇವೆ ಅಂತೆ. ಅವರು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಗೆ ಎರಡರ ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂತೆ.

ದಾಸ:— ಹಾಗಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದು ಬಿಡಬಹುದಲ್ಲ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ.

ಜ. ರಾ:— ನೀನು ಹೇಳು ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ. ಇದೇ, ತಲೆ ಹರಟೆ ಬೇಡ ಅನ್ನೋದು.

ವೆ. ಲ:— ಅಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಈ ಹವೆ ಸರಿಹೊಗುತ್ತೆಯೇ ಅಂತ. ಎಂಟು ದಿನಗಳಿಂದ ಬಿಸಿಲ ಮೋರೆ ಸಹ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಇಲ್ಲೆ. ಅನುಗಾಲವೂ ನೋಡ ಮುಸುಕಿರುತ್ತೆ. ಎರಡನೇ ಮನೆನಾಡೇ ಆಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಚಳಿ ಬಿದ್ದೂ ನೋವೆ. ಕೈ, ಕಾಲು, ಕೀಲು ಕೀಲು ನೋವು ಆಗುತ್ತಾ ಇದ್ದು.

ಜ. ರಾ:— ಹೌದೇ, ಅವರೂರಲ್ಲಿ ಇಸ್ಕತ್ತುನಾಲ್ಕು ಗಂಟೇನೂ ಕಂಭದ್ರೋಣ ಮಳೆ ಅಂತೆ.

ವೆ. ಲ:— ಇಲ್ಲಿಯ ರೇಷನ್ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದರೆ ಯಾರೂ ಬರೊ ಲ್ಲವು ಈ ಊರಿಗೆ ನಿಜ ಏನಿ ಅದು, ಪಕ್ಕ ಮನೆ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಹೇಳಾ ಇದ್ದು ನೆನ್ನೆ, ಅದೇನೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅಳತೆ ಟೀಪಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹೊಟ್ಟೇನೂ ಅಳೆದು ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡ್ತಾರಂತಲ್ಲ ನಿಜವೇ !

ಜ ರಾ:— ಹೂ, ಮಾಡ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ವತಮ್ಮನ ಗಂಡ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ ಗಣಪತಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟುಗೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೋಡು ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳದು ಅತಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಅನ್ನೋದು. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನೂರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲವಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬರ್ತಿದಾನೆ.

ದಾಸ:— ಇದು ಯಾವ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಸ್ವಾಮಿ? ಅಕ್ಕಿ ಮಾತ್ರ ಊರಿಂದೂರಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡದು, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ನೋ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬಹುದು! ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ್ರೆ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹೋದಂತಾಗಲ್ಲ ?

ಜ. ರಾ:— ಸುಮ್ಮೆ ಇರೊ ಸದ್ಯ, ಅದೆಲ್ಲ ಚರ್ಚೆ ಏಕೆ ?

ನೆ. ಲ:— ಇಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಿಗೋಲ್ಲ ಅಂತ ಬರೀಲಿಲ್ಲ ನೀವು?

ಜ. ರಾ:— ಸರಿ, ಅವರಿಗೆ ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟು ಬೇಕಿಲ್ಲ, ವೈಟ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವರೇನು ಪಥ್ಯ ಅಂತೆ ಕಣೀ. ತರಕಾರಿ, ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಯಾವುದೂ ಕೂಡದಂತೆ. ಅವರುಣೋದು ಅದ್ರೆ ಅನ್ನ ಒಂದೇ.

ದಾಸ:— ಅದೂ ಬೇರೆಯವರದು.

ಜ. ರಾ:— ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೋ ಸಾಕು.

(ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ 'ಫೋಸ್ಟ್, ಫೋಸ್ಟ್' ಎಂಬ ಕರೆ)

ಹೋಗೋ ದಾಸಪ್ಪ, ಅಂಜೆಜವಾನ ಬಂದಂತಿದೆ.

ದಾಸ:— ಅದೀತು ಸ್ವಾಮಿ.

(ತುಸು ಹೊತ್ತು ನಿಶ್ಯಬ್ದ)

ಇದೊಂದೆ ಲಕೋಟಿ ಬಂದಿದೆ. ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳಿ.

ಜ. ರಾ:— (ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು) ನೆನಸಿವವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೇ. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನದೇ ಪತ್ರ.

ದಾಸ:— ಇವತ್ತು ಮನಸಿನಲ್ಲೆ, ನಾಳೆ ಮನೆಯಲ್ಲೆ.

ಜ. ರಾ:— ನಾಳೆ ಅಲ್ಲವೋ, ಇವತ್ತೆ ರಾತ್ರಿ ರೈಲಿಗೆ ಬರಾರಂತೆ. ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕಳಿಸು ಅಂತ ಸಹ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ದಾಸ:— ಬಡವನ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ. ಹಾಗಾದರೆ ರಾತ್ರಿ ರೈಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು ತಾನೆ ಸ್ವಾಮಿ?

ಜ. ರಾ:— ಇನ್ನೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲೋ?

ದಾಸ:— ಒಳ್ಳೇದು ಸ್ವಾಮಿ.

೨

[ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದೆ. ದಾಸಪ್ಪ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಗಲಾಟೆ.]

ವೆಂಕ:— (ದರ್ಪದಿಂದ) ಎ ದಾಸ, ದಾಸ, ಬಾರೋ ಇಲ್ಲಿ.

ದಾಸ:— ಬಂದೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಬಂದೆ.

ವೆಂಕ:— ಓಡೋಕಾಗಲೇನೋ?

ದಾಸ:— ರೈಲಿ ನಿಲ್ಲಿದೆ, ನಾನೇಕೆ ಓಡಬೇಕು ಅಂತ ಓಡಲಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಅನ್ನ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ.

ವೆಂಕ:— (ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು) ಅದೇಕೊ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ ?

ದಾಸ:— ಎಲ್ಲಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ ಅಕ್ಕಿ ? ಮನೇಲಿ ರಾಯರಿಗೇ ಅಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲ. ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಖಾಲಿ ಸ್ವಾಮಿ.

ವೆಂಕ:— ಮತ್ತೇನೋ ಅವರುಣ್ಣಾ ಇರೋದು ?

ದಾಸ:— ಬರೀ ಗೋದಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಜವೆಗೋದಿ.

ವೆಂಕ:— ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆದಾಯ್ತು ಬಿಡು. ಅಕ್ಕಿ ತಿಂದರೆ ಅದೇನೋ ರೋಗ ಬರುತ್ತಂತೆ. ಬರೀ ಗೋದಿನೆ ತಿನ್ನು ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಯಿಪಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತೆ ತಾನೆ ?

ದಾಸ:— ಮನೆ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಅಶ್ವಥ್ತ ವೃಕ್ಷ ಇದೆ. ಅರಳಿ ಎಲೆ, ಬೇವಿನ ಕಾಯಿ, ಕಾಯಿಪಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ.

ವೆಂಕ:— ಅಲ್ಲವೋ, ಮನೇಲಿ ಹಾಲು ಹೈನಿಗಂತೂ ತಾಪತ್ರ ಇಲ್ಲ ತಾನೆ ?

ದಾಸ:— ಎಲ್ಲಿ ಹೈನು ಸ್ವಾಮಿ. ಸತ್ತ ದನಕ್ಕಿದ್ದ ಬೆಲೆ ಈಗ ಬದುಕಿದ ಮನುಷ್ಯರಿಗಿಲ್ಲ. ಹಸುವಿನ ಕೆಚ್ಚಲು ಕೊಯ್ದು ಗಾಳಿ ಇದ್ದಿದ್ದೆ ಈಗ ನಿಜವಾಗಲೂ ಧನಿಕನಾಗಿದ್ದ ಪಾಪ.

ವೆಂಕ:— ನಿನ್ನ ಕಂತೆ ಪುರಾಣ ಹಾಗಿರಲಿ, ಜಿನ್ನಾಗಿ ಬಿಸಿಲಾದರೂ ಕಾಯುತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ?

ದಾಸ:— ಈಗಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಸ್ವಾಮಿ ?

ವೆಂಕ:— (ಬೇಜರದಿಂದ) ಈಗ ಅಂದರೆ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲೋ. ಹಗಲು, ಹಗಲೂ.

ದಾಸ:— ಹಗಲು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ ಬಿಸಿಲು. ಬಿಸಿಲ ಮೋರೆ ನೋಡದೆ ತಿಂಗಳಾಯ್ತು. ಮುಚ್ಚಿದ ಮೋಡ ಮುಚ್ಚೋ ಇದೆ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ವೈಗು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ದಪ್ಪನ್ನ ಅಕ್ಕಿ ತಿಂದು ಜನಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆ.

ವೆಂಕ:— ಅಕ್ಕಿನೆ ಸಿಗೋಲ್ಲ, ಬರೀ ಗೋದಿನೆ ತಿನ್ನೋದು ಅಂದೆಲ್ಲವೋ.

ದಾಸ:— ಛೇ ಛೇ, ಬರೀ ಗೋದಿ ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಅಕ್ಕಿ ಅನ್ನೋಕೆ ಗೋದಿ ಅಂದಿರಬಹುದು.

ವೆಂಕ:— ಒಳ್ಳೇದಾಯಿತು ಬಿಡು. ಗೋದಿ ಅಂದರೆ ಅದೇನೋ ರೋಗ ಬರುತ್ತೆ, ಬರೀ ಅಕ್ಕಿನೆ ತಿನ್ನು ಅಂತ ವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಅದಿರಲಿ, ರಾಯರ ಮನೆಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಿದ್ದಾರೆಯೆ?

ದಾಸ:— ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೆ ಅಂತ ಕೇಳಿ ಅಷ್ಟೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ನೋ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೇಡ.

ವೆಂಕ:— ಯಾಕೋ ಯಾರಿಗೇನಾಗಿದೆಯೋ?

ದಾಸ:— ಹಗಲೆಲ್ಲ ತಲೆ ಸಿಡಿಯುವಂತಹ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪ; ರಾತ್ರಿ ಯೆಲ್ಲ ತಗಣೆ ಸೊಳ್ಳೆ ಕಾಟ, ಅಂತೂ ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲ.

ವೆಂಕ:— ಬಿಸಿಲ ಮುಖ ನೋಡದೆ ತಿಂಗಳಾಯ್ತು ಅಂತ ಹೇಳಿದಿ ಯಲ್ಲೊ ಈಗ.

ದಾಸ:— ಛೇ, ಛೇ, ಅದು ಮನೆ ಒಳಗಿನ ಸಮಾಚಾರ ಸ್ವಾಮಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು.

ವೆಂಕ:— ಅಂದರೆ ?

ದಾಸ:— ಬಿಸಿಲಿನ ರಸ್ಮಿ ಸಹ ಬೀಳದಂತಹ ಮನೆಲಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಅಂದೆ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ, ನಿಮ್ಮನೆಲೆಲ್ಲಾ ಸೌಖ್ಯ ತಾನೆ ಸ್ವಾಮಿ?

ವೆಂಕ:— ಸೌಖ್ಯಾನೆ ಬಿಡು. ಅದರೆ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಮನೆಲಿ ಅರ್ಧ ನಿಮಿಷ ಸಹ ಇರಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಬರಬೇಕು ಯಿತು

ದಾಸ:— ಅಂತಹದೇನಾಯ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ಮನೆಲಿ?

ವೆಂಕ:— ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲೊ, ನನಗೆ ಅನುಗಾಲವು ನಿಶ್ಯಬ್ದ ಪಾಗಿರಬೇಕು. ಕೊಂಚ ಗಲಾಟೆಯಾದರೆ ತಲೆನೋವು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೂಸು ಕುಣ್ಣಿಗಳು ಅಲ್ಲಾ ಇದ್ದಂತೂ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಲಿ ಎರಡನೇ ಸೊಸೆ ಹೆರಿಗೆ ಅಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು ಬೇರೆ. ರಾಕ್ಷಸಿ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಲ್ಕು ಗಂಟೆನೂ ತೆಗದ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೋಲ್ಲ ಆ ಮಗು. ಅದರ ಆ ಚೀರಾಟ ತಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳಾರದೆ ಮನೆಲಿ ಹೇಳ್ವಾ ಕೇಳ್ವಾ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿ ನೋಡು.

ದಾಸ:— ದೇವರಿಬ್ಬರೇ ಬಿಡಿ.

ವೆಂಕ:— ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ದೂರವೇನೋ ಅವರ ಮನೆ.

ದಾಸ:— ಅಗೋ, ಬಂದೇಬಿಡ್ತಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಆ ಎದುರು ಮನೇನೆ ಅವರದು.

೩

[ಜನಾರ್ಥನರ ಮನೇಲೊಂದು ಕೋಣೆ. ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಳುತ್ತಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವನ್ನೊಂದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ದಾಸಪ್ಪ ಬರುತ್ತಾನೆ.]

ವೆ. ಲ:— ಅದಾರದೋ ದಾಸಪ್ಪ ಆ ಮಗು. ಅಳ್ತಾ ಇರೋದನ್ನೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೀಯಾ.

ದಾಸ:— ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರದಮ್ಮ.

ವೆ. ಲ:— ಏನು, ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರದೇ!

ದಾಸ:— ಉರ್, ಶ್, ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾತನಾಡಿ.

ವೆ. ಲ:— ತಾಯಿನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಅದನ್ನೇಕೋ ತಂದಿದಾರೆ?

ದಾಸ:— ಇದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಗೀಯಿ ಅಂತ ಅದಾವುದೂ ಇಲ್ಲಮ್ಮ. ಬರುವಾಗ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಅದಾರೋ ಬಡವರು ಈ ಮಗೂನ್ನು ಮಾರಲು ತಂದಿದ್ದಂತೆ. ಅವರಿಗೇನು ಕಡಿಮೆ ಹೇಳಿ, ದೇವರು ಮರೆತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರಿಗೆ. ಮೊದಲೇ ಹೆಣ್ಣುಗರಳಿನವರು ಬೇರೆ. ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಳ ಜತೇಲಿ ಇದೂ ಒಂದಿರುತ್ತೆ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಂತೆ. ಈ ಮಗು ತಮ್ಮದೇ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಅಮ್ಮ?

ವೆ. ಲ:— ಏನೋ ದಾಸಪ್ಪ ಅದು ?

ದಾಸ:— ಈ ಮಗೂನ ಬಗ್ಗೆ ನೀವ್ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರ ಮುಂದೆ ಎತ್ತಲೇ ಕೂಡದು. ಏಕೆ ಅಂದರೆ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನಾದರೂ....

ವೆ. ಲ. :— ಛೆ, ಛೆ, ಪಾಪ, ನನಗೇಕೆ ಬೇಕಪ್ಪ ಆ ಗೋಷು ?

ದಾಸ:— ಅಲ್ಲಮ್ಮ. ಮಗು ಹೆಚ್ಚು ಅಳುತ್ತೆ ಅಂತ ಸಹ ಅನಕೂಡ ದಾಗಿದೆ. ಸಂದರ್ಭ: ಈ ವಿಷಯ ಠಾಯಂಗೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿ.

ನೆ. ಲ :— ಅಗತ್ಯ ಹೇಳೇನೆ ದಾಸಪ್ಪ, ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಸುಕೋಚ?

ದಾಸ :— ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿ. ರಾಯರೇನಾದರೂ ಈ ವಿಷಯ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರೆ ವೃಥಾ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತೆ. ಪಾಪ, ಎಂಥವರಾದರೇನು ಮನೆಗೆ ಬಂದವರೂ ಸುಕ್ಕೇ ?

ನೆ. ಲ :— ಅಲ್ಲವೇ ಪಾಪ, ಇರು, ಈಗಲೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರೇನೆ

ದಾಸ :— ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ನಾನೂ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅವರಾಗಲೆ ಮಗೂನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

(ಕೂಸು ಅಳುತ್ತಿರುವದು.)

ವೆಂಕ :— ಏ ದಾಸ, ಈ ಅಕ್ಕೋ ಮಗೂನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದಾನೋ ತಂದಿ ? ಯಾರದೋ ಇದು ?

ದಾಸ :— ಉಶ, ಶ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಈ ಮಗೂನ ವಿಷಯ ಇದು ರಾಯರದೇ.

ವೆಂಕ :— ಏನು, ರಾಯರದೇ ?

ದಾಸ :— ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ. ಅಂದರೆ ಕೊಂಡದ್ದು, ಸಾಕಿಕೊಂಡದ್ದು. ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅದೇ ಒಂದು ಮನೋರೋಗವೇ ಆಗಿತ್ತು. ರಾಯರಿಗೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಅನ್ನಿ. ಒಂದು ದಿನ ಹೀಗೆ ಯಾರೋ ಬಡವರು—ಕಷ್ಟಕಾಲ ನೋಡಿ ಇದು—ಅನ್ನ ಕೈಲ್ಲದೆ ಮಗೂನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರು. ನಾನು ಬೇಡ ಅಂತ ಎಷ್ಟೋ ಹೇಳಿದೆ ಅನ್ನಿ, ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇದೆಯೇ ಈ ಮನೇಲಿ ? ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಮುಖ್ಯ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದೆ ನೋಡಿ. ಈ ದಂದ್ರ ಮಗೂನ ವಿಷಯ ಯಾರಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರಂತೂ ರಾಯರು ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಆಗಿಬಿಡ್ತಾರೆ. ನೀವು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಬಾಯಿ ಜಾರಿ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟೀರಾ ಆಮೇಲೆ ? ಒಂದು ಹೋಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟೇತು.

ವೆಂಕ :— ನನಗೇಕೆ ಬೇಕು ಬಡು, ಅವರ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ವಿಷಯ. ಸಧ್ಯ ನೀನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಒಳ್ಳೇದಾಯ್ತು. ಪಾಪ, ಅವರ

ಮನಸ್ಸು ನಾನೇಕೆ ನೋಯಿಸಲಿ. ಅದೆಲ್ಲ ಸರಿ, ಈ ಮಗು ರಾತ್ರಿ ಅಳುತ್ತೇನೋ ?

ದಾಸ :— ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದಿರಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಮಗು ಅಳುತ್ತೇನು ಅಂದ್ರೆ ಏನನ್ನೋ ಮಾತು ಸ್ವಾಮಿ ? ಅದರಲ್ಲೂ ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗಿತ್ತಿದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಬಹಳ ಅಳುತ್ತೆ ಅಂದು ಬಿಟ್ಟೀರಾ ಸದ್ಯ.

ತಂದೆ :— ಅನ್ನೋಲ್ಲ ಬಿಡು. ಆದರೆ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲ ಮಗು ಅಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ—

೪

[ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಸಮಯ. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನಿದ್ದೆ ಬಾರದೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ತಿಗಣಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಾಟ. ಕೂಸು ಚೀರಿ ಅಳುತ್ತಲಿದೆ. ದಾಸಪ್ಪ ಗೂರಿಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.]

ವೆಂಕ :— ಅಬ್ಬ, ಇದೇನು ಪಿಶಾಚಿಯ ಹಾಗೆ ಚೀರುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ಇದೂ. ದಾಸ, ದಾಸ, ಏ ದಾಸಾ.

ದಾಸ :— ಸ್ವಾಮೀ.

ವೆಂಕ :— ಮಗೂ ಅತ್ತದೆ ನೋಡೋ, ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಕೂಡದೆ ಪಾಪ. (ಮೆಲು ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಜರ್ನಾದನರಾಯನೇಕೆ ಈ ದಂದ್ರ ಮಗೂನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನೋ ನಾನು ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. ನಾನು ಈ ಮನೇಲಿ ಕಾಲಿ ಟ್ಟಾಗಿನಿಂದ ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅಳುತ್ತಾನೆ ಇದೆ. ಏಳೋ ದಾಸಪ್ಪ, ಮಗೂನ್ನು ಕೊಂಚ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು

(ಮಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದೆ.)

ವೆ. ಲ :— ಇದು ಏನಿರೀ ಅನೇಪ್ಪ ಮನೇಲಿ. ದಿವಸ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ಗಂಟೆನೂ ಚೀರುತ್ತಾನೆ ಇದೆಯಲ್ಲ ಈ ಮಗು. ಈ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನಿಗೇಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೋಯ್ತೋ ಕಾಣೆ.

ಜ. ರಾ :— ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡೋದು. ಅಕ ಸ್ಮಾತ್ ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ, ಅವರೇನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ? ಏ ದಾಸಪ್ಪ, ದಾಸಪ್ಪಾ, ಮಗೂ ಅತ್ತದೆ ನೋಡೋ. ಏಳೋ, ದಾಸಪ್ಪ.

(ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಚೀರುವದು.)

ವೆಂಕ :— ಏನು ಚೀರುತ್ತಲ್ಲ ಇದು, ಅಯ್ಯೋ. ಅನ್ನಾ, ತಲೆಯೇ,

తలే హోడియుత్తల్లవో. ఏను రాక్షసే మగూనో ఇదు. నమ్మ నేలే మేలెల్లో ఎంతక లుభయ సంకటెల్లి బిద్దెనల్ల నాను. దాస, దాసా,

దాస:— స్వామి.

వేంక:— ఆ మగూ సుమ్మే ఆగల్వేనో?

దాస:— అదేను సుమ్మనే ఆగుత్తే స్వామి. దినాలు ఇదే గతియే. పిగేయే బేరి బేరి ప్రాణ కళకొచ్చుత్తే.

దాస:— ప్రాణ కళదుకొక్కొదిల్చొ ఆదు, నమ్మ ప్రాణ కళయుత్తే. అబ్బబ్బ తలే సిడియుత్తల్చొ. దాస.

దాస:— స్వామి.

వేంక:— నమ్మొరిగే ఈన గాడి ఇదే ఏనో?

దాస:— ఒందిదేస్వామి, యాకేస్వామి గాడి కేల్తెరా?

వేంక:— ననగొందు లుపకార మాడ్చియా హాగాదరే?

దాస:— అయ్యో నన్నొడయా, నిమగే ఇల్ల అందేనే?

వేంక:— ఇల్లి నోడెడు, ఈ రాత్రి నానిల్ల ఇదే, తలే సిడిదు నన్న ప్రాణానే హోగుత్తే. ఈ గాడిగే నాను లూరిగే హోగిబిడ్డేనే.

దాస:— అయ్యో,

వేంక:— హౌదో దాస, నీను మాత్ర బేళగ్గే నిమ్మ, రాయరిగే ఏనాదరూ సుళ్ళు హేళ నన్న మాన లుళసు.

దాస:— సుళ్ళు ఏకే, నిజానే హేల్తెనిబిడి.

వేంక:— ఎంత?

దాస:— తమ్మ మనేలి కుట్టెరే మగూన నేనపాయ్తు, ఆదక్కే లూరిగే హోదరు అంత.

వేంక:— నిజవాగి ఆగిదేయో నాను హోరటి దాస ర్పేలిగి.

దాస:— ఒబ్బరే హోగ్తెరా?

వేంక:— పరవా ఇల్ల. నీను బందరే మత్తే కూసిన్న తక్కొండు తానే బరబేకు? నాను హోరటి, బేళగ్గే రాయరిగే హేళబిడు.

దాశ:— నమస్కార మొనర్చి.

(రేలు జోరడువడు.)

వే. ల:— ఏమిటి, వేంకటేశయ్యనవరు ఎల్లి? ఇల్లీ ఇల్లీ,

జ. రా:— ఇల్లీ! ననగే తానే ఎనుగొత్తు? ఎల్లీ దాశ
వేంకటేశయ్యనవరు?

దాశ:— యారు, వేంకటేశయ్యనవరే? రాత్రి గాడిగే ఆవ
రొంగే జోగి బిట్టెల్ల స్వామి.

వే. ల:— ఏను, ఊరిగే జోగిబిట్టె! అదేకొరే? మగు?

దాశ:— ముగిదేయమ్మ.

జ. రా:— శుగూన్నేకొరే ఇల్లియే బిట్టెట్టు జోదరు?

దాశ:— ఆవరదల్ల స్వామి మగు.

వే. ల:— ఆవరదల్ల! ఆవరదు అంత జోదల్లొ ననగే-

దాశ:— ఆవర ముందే నిమ్మదు అంత జోదల్లొ ఆమ్మ.

వే. ల:— ఏను, నన్నదు అంతానే?

దాశ:— ఇల్లదద్దరే, ఆవరు జోగిగొరొ? మగూన జీరాట
తట్టెగొళ్ళారదే బాయిలే అనలారదే ఊరిగే రాత్రినే జోరటు
జోదరు.

జ. రా:— అదిరలి సద్ద, ఈ మగు యారదొర.

దాశ:— నన్నదే స్వామి.

(పి. జి. ఓడొహొనాన 'మేమూనా జీవా' నన్ను అతిక్రమిసి
బరేదుడు.)

ಸೈ ಕಾಲಜಿ ಸ್ಕ್ಯಾ ಸಾರಂಗಪಾಣಿ

ಪಾತ್ರಗಳು

- ೧ ಗೋಪು (ಕಾಯಿಲೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಗಂಡ)
೨ ಶ್ರೀರಂಗಮ್ಮ (ಗೋಪುನ ಹೆಂಡತಿ)
೩ ರಾಜು (ಇವರ ಮಗು)
೪ ಸಾರಂಗಪಾಣಿ (ಸೈಕಾಲಜಿಸ್ಟ್)
ಮತ್ತು ಹಲವು ಇತರರು.

[ಗೋಪುನ ಮನೆ. ಅವರು ಮನೇಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿ ಶ್ರೀರಂಗಮ್ಮ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಗು ರಾಜು ದೀನದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.]

ಶ್ರೀ:— (ನರಳುತ್ತ) ಆ....ಆ....ಆ ...ಏನೋ ನೀನು ಮಾಡ್ತಾ ಇರೋದು! ರಾಜಾ, ನಿನಗೆಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳ್ಬೇಕೋ ದೀನ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೆ ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓತ್ತಾ ಕೂಡು ಅಂತ ...ವೂ ...ವೂ....ವೂ....

ರಾ:— ಓತ್ತಾ ಇದ್ದೀನಮ್ಮ.

ಶ್ರೀ:— ಏನೋ ಓತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ ಮಗು, ಒಂದು ತುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡದೆ.... ವೂವೂವೂ....ಬೆಲ್ಲ ಜಜ್ಜಿದ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಕುಳಿತಿರ್ದೀಯಾ.

ರಾ:— ಮನಸಿನಲ್ಲೇ ಓತ್ತಾ ಇದ್ದೀನಮ್ಮ.

ಶ್ರೀ:— ಇದು ಬೇರೆ ಮರು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟೆಯಾ ನೀನು ಹೊಸದಾಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದು ಮಗೂ, ಜಿನ್ನಾಗಿ ಮನಸಿಗೆ ಹತ್ತುತ್ತೆ. ಹೂ....ಓದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ.

ರಾ:— (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ರಾನುಯ್ಯಾ, ನೋಡಿದಿಯಾ, ಈ ಬಾಳೆಯ ತೋಟವನ್ನು ?

ಶ್ರೀ:— ನಿಲ್ಲಿಸೋ, ರಾಜು ನಿಲ್ಲಿಸೋ. ಏನೋ, ಅನ್ಯಾಯ ಇದು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಓತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲೋ. ಕಣ್ಣು ಬೇರೆ ಮುಚ್ಚಿಗೊಂಡೀಯಾ.

ರಾ:— ಅರ್ಥ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನಮ್ಮ.

ಶ್ರೀ:— ಸನ್ನ ತಲೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಬೇಡಪ್ಪಾ ಸದ್ಯ. ಮೊನ್ನೆ ಅವರು ಸೇಳಿಕೊಟ್ಟಲ್ಲ. ಆ ಪಾಠ ಓದಿಕೋ ಮಗು, ಸುಮ್ಮನೆ ಏಟು ತಿಂದೀಯಲ್ಲೋ ರಾಜು. ಹೂ, ಓದು; ಆ ಪಾಠ.

ರಾ:— ಎಮ್....ಎ....ಟಿ—ಕ್ಯಾಟಾ— ಇಲಿ. ಎಮ್... ಎ ... ಟಿ—ಕ್ಯಾಟಾ—ಇಲಿ.

ಶ್ರೀ:— ಹಾ....ಹಾಗೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳಪ್ಪ ಮಗು. ಇಂಗ್ಲೀಷು ಓದಿ ಜಾಣ ಆಗು. ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಪ್ಯಾಸಾದರೆ, ಅವರು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಬಿ. ಎ. ವರಿಗೂ ಓದಿಸ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದ ತಾಪತ್ರ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ. ಜೀವ ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟಾದರೂ ನಿನ್ನ ಓದಿಸ್ತಾರೆ. ಬರೀ ಅದನ್ನ ಓತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ ರಾಜು. ಮುಂದಿನ ಪಾಠ ಓದು

ರಾ:— ಆರ್....ಎ... ಟಿ—ಮ್ಯಾಟಾ— ಬೆಕ್ಕು. ಆರ್....ಎ ... ಟಿ—ಮ್ಯಾಟಾ—ಬೆಕ್ಕು.

ಶ್ರೀ:— ಇದೇನು ಓದೋ ರಾಜು? ಓದು ಅಂದಕೂಡಲೆ ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿ ಅಂತಾನೆ ಮರು ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟೀಯಾ. ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಇಂಗ್ಲೀಷು! ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿ ಪಾಠ ಓದಿಬಿಟ್ಟು ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿ ಹಾಗೆ ಕಾದಾಡ್ತಾ ಇರೋದಾ? ಹೂ, ಸರಿ, ಓದಿಕೋ. ಅವರು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ರಾಜು ಅಸತ್ತಿಗೆ ಹೋದವರು? ಉ....ಉ....ಉ....ಔಪಧಿ ತರಲಿಕ್ಕಿ ಶೀಸಿನಾದರೂ ಒಯ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ. ನೋಡೋ ಆ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಬಾಟಾ ಇದೆ ಏನೋ-

ರಾ:— ಇದೆ ಅಮ್ಮ. ಗೂಡಿನಲ್ಲೇ ಇದೆ ಬಾಟ್ಟ.

ಶ್ರೀ:— ಸರಿ, ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಹಣೇಬರಹ! ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಎರಡಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಟ್ಟ ಕೊಂಡು ತರತಾರೆ ಅಷ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಹಣ ಎಲ್ಲ ಹಾಳು. ಇರಲಿ ನೀನು ಓದಿಕೋ ಅಪ್ಪ ಸದ್ಯ, ಅವರು ಬರೋ ಹೊತ್ತು ಆಯ್ತು.

ರಾ:— ಎಮ್. ಎ. ಟಿ. ಕ್ಯಾಟಾ-ಇಲಿ. ಆರ್. ಎ. ಟಿ-
ಮ್ಯಾಟಾ-ಬೆಕ್ಕ. ಎಮ್. ಎ. ಟಿ. ಕ್ಯಾಟಾ-ಇಲಿ. ಆರ್. ಎ. ಟಿ-
ಮ್ಯಾಟಾ-ಬೆಕ್ಕ.

ಗೋ:— (ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾ) ಎನ್ನಣೇ ಎನ್ನಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀ? ಓಹೋ,
ಪುತ್ರನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಬೇರೆ ನಡೆದಿದೆಯೋ ಈ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ? ಎನ್ನೋ
ರಾಜ ಓತ್ತಾ ಇರೋದು?

ರಾ:— ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಪಾಠ ಅಸ್ತ.

ಗೋ:— ಹೂ ಓದು.

ರಾ:— ಎಮ್. ಎ. ಟಿ. ಕ್ಯಾಟಾ-ಇಲಿ.

ಗೋ:— ಸಾಕಪ್ಪ ಸಾಕೋ ನಿನ್ನ ಇಂಗ್ಲೀಷು! ಯಾವ ಅಸ
ಹಾತನೋ ನಿನಗೆ ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದು!

ರಾ:— ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೇನಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದು.

ಗೋ:— ಬಾಯಿಮುಚ್ಚೋ. ನಿನ್ನ ಈ ಓದಿನ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಂದು
ರೂಪಾಯಿ ನಾಲಕ್ಕಾಣೆ ಸ್ಕೂಲುಫೀ ಬೇರೆ. ಈ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹಣ
ಇದ್ದೆ ಸೌದೆ, ಸೀಮೆ ಎಣೆ, ಸಕ್ಕರೆಗಾದರೂ ಆಗುತ್ತೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ
ಬೇರೆ ಆರಾಣೆ ಹಾಳು. ನಾಳಿನಿಂದ ನೀನು 'ತಾಲೆ' ಅನ್ನು, ಕತ್ತು ಹಿಸ
ಗ್ಗಾಕಿ ಬಿಡ್ತಿನೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ:— ಯಾಕೆ ನೀವು ಅವನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬೈತ ಇರೋದು? ಏನು
ಮಾಡಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ? ಬಂಗಾರದ್ದಾಗಿ ಓತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕೂಸಿನ್ನು ಯಾಕೆ ?
ಬೈಯೋದು ನೀವು?

ಗೋ:— ಯಾಕೂ ಇಲ್ಲ ಮಹಾರಾಯತೆ, ನೀನು ಇನ್ನು ಅದನ್ನೆ
ಪೇಚಾಡ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕುಳಿತು ಅರೆಜೀವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ಬೇಡ
ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದರು—

ಶ್ರೀ:— ಏನು ಹೇಳಿದರು ಡಾಕ್ಟರು?

ಗೋ:— ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನು ತಾನೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೋಗವೇ ಬಹಳ
ಕ್ರೂರವಾದದ್ದು—

ಶ್ರೀ:— ಅದೆಲ್ಲ ಪುರಾಣ ಬೇಡ ನನಗೆ. ಇದೇನು ವಾಸಿಯಾಗು ಶ್ರುತೋ ಇಲ್ಲಂತೋ? ಈ ರೀತಿ ಹಾಸಿಗಿ ಹಿಡಿದೇ ಆರು ತಿಂಗಳಾಯ್ತಲ್ಲ. ಸಂಜೆ ಆದಂತೆಲ್ಲ ಸಂಜಾಗಿ ಜ್ವರ, ಈ ನುಸಿಗೆಮ್ಮ—

ಗೋ:— ಹೌದೇ, ಅವರು ಆಗಲೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಈ ರೋಗವೇ ಅಂಥಾದ್ದು ಅಂತ? ಕ್ಷಯರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇವು. ಇರಲಿ ಬಿಡು, ಅದೇನೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ:— ಏನೂ, ಬಿಲ್ಲು ಕೂಡೋ ವರೆಗೂ ಔಷಧಿ ಕೊಡೋಲ್ಲ ಅಂತಾ ತಾನೆ?

ಗೋ:— ಛಿ, ಛಿ, ಅಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಅನ್ನೊಲ್ಲ ಅವರು.

ಶ್ರೀ:— ಅನ್ನದೆ ಏನು? ಔಷಧಿ ಕರ್ಚು ಸಹ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅಸರಾ ದರೂ ಏನು ಮಾಡೋದು? ಒಳ್ಳೆಯವರಾದ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೇನು ಔಷಧಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾ?

ಗೋ:— ಅವರ ಬಿಲ್ಲಿನ ವಿಷಯ ನೀನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋದೆ ಬೇಡ ನಾನು ಆಗಲೆ ಸರಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟೇನೆ.

ಶ್ರೀ:— ಏನು ಮಾಡೀರಿ ಸರ್-ಬೆಸ್ಸೆ.

ಗೋ:— ಇಲ್ಲ, ನಿನಗೇಕೆ ಇವೆಲ್ಲ ಯೋಚನೆ? ನನ್ನ ವಾಚಿನ ಸೈನ್ ಇದೆಯಲ್ಲಾ—

ಶ್ರೀ:— ಹೂ, ಅದನ್ನ ಮಾರೋದ?

ಗೋ:— ಏನೇ, ಪೂಜೆ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನ ಇರೋದೇ ಮನೇಲಿ, ಇಂಥಾ ಸಮಯಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೆ?

ಶ್ರೀ:— ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಿ ಅಂದ್ರೆ. ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಶುಕ್ರವಾರ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೆ ಬಂದು ಚಿನ್ನ ಮಾರ್ತಾರಂತೆ, ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹೇಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾರೆ ಇಲ್ಲೆ ಏನೋ.

ಗೋ:— ಹೂ, ಬಿಡು ಬಿಡು, ಬೇಡ ಬಿಡು ಕಣೀ, ಬೇಡ. ನೀನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಿರಿಚಿಗೊಳ್ತಾ ಕುಳಿತು ರೋಗ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ಬೇಡ. ತಾತ್ಕಾರ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದ್ರೆ—

ಶ್ರೀ:— ಹೂ ಹೇಳಿ, ಏನು ಹೇಳಿದರು ಡಾಕ್ಟರು?

ಗೋ:— ನಿನಗೆ ಹಾರ್ಟ್ ಟ್ರಬಲ್ ಆಂತೆ.

ಶ್ರೀ:— ಏನು ಹೊಸ ಹೊಸದೆಲ್ಲ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀರಾ. ಏನದು ಆರ್ಟ್ ಆಂದೆ? ನನಗಿಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಅದು?

ಗೋ:— ಅಲ್ಲವೆ, ಹಾರ್ಟ್ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾರಾದರೂ ಇರ್ತಾರಯೆ? ಹಾರ್ಟ್ ಅಂದರೆ ಹೃದಯ. ಅದು ಬಹಳ ಸತ್ಪ್ರಾಣವಾಗಿದೆಯಂತೆ ನಿನಗೆ. ಹುಷಾರಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕಂತೆ. ಅಳಕೂಡದಂತೆ, ನಗಕೂಡದಂತೆ, ಬಹಳ ದುಃಖ ಅಥವಾ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದರೆ ಸಹ ಪ್ರಮಾದವಂತೆ.

ಶ್ರೀ:— ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಗೃಹಚಾರ, ಇದೇ ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದಿರಲ್ಲ ಸಧ್ಯ.

೨

[ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮಿನ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟೇಟಿ ಆಟ ನಡೆದಿದೆ,]

ಒಬ್ಬ:— ಆರ್ತಿನು ನೈಲಾ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ:— ಫೈಲಾ.

ಗೋಪು:— ಇಳಸಯ್ಯ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತೇ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ:— ನೋಡಯ್ಯ? ಇಷ್ಟು ಕೂಡ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಈಗಾದರೂ ಖಾತ್ರಿಯಾಯಿತೇ?

ಗೋಪು:— ಹೋಯಿತಯ್ಯ ಎಕ್ಸ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ. ಹೂ, ಬರಲಿ ಕಡೇ ಕೈ ಜಾಕಿ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ:— ಎಲ್ಲಿದೆ ಜಾಕಿ? ಏಳರ ಪುಡಿ.

PAUSE .

ಒ:— ಎಲೆ ಕಲಸಯ್ಯ ಗೋಪೂರ ಏನು ಸಮಾಚಾರ ಏಳ್ತಾ ಇದೀಯಾ ಅಗಲೆ.

ಗೋ:— ಹೋಗ್ಗೇನಯ್ಯ ಮನೆಗೆ, ಡ್ಯಾಟಿ ಇದೆಯಲ್ಲ--ಖಾಯಿಲೆ ಕೊಡತಿಗೆ ಚಾಕರಿ.

ಇ:— ಹೋಗು ಹೋಗು ಪಾಪ. ಇವಾರಿಗಯ್ಯ ಟಿಂಗ್ರಾಂ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಸಾಬಿ ಬಂದಾನೆ. ಏ ಸಾಬಿ ಯಾರನ್ನಯ್ಯ ಹುಡುಕುತ್ತಿ ಯಾರಿಗೆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ?

ಸಾ :— ಗೋಪು ಮಾರಾಜ್ ಎಲ್ಲಿಧಾರೆ ಸಾಮಿ ?

ಮ :— ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇದ್ದಾರೆ ಬಾ. ಏನು ಸುದ್ದಿ ತಂದೆಯ್ಯ ?
ನಾನು ಸಹಿ ಮಾಡ್ತೇನೆ, ನೀನು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ನೋಡು ಗೋಪು.

ಗೋ :— ಫಸ್ಟ್ ಪ್ರೈಜ್ ಓ. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನನಗೆ,
ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ !

ಎಲ್ಲರೂ :— ಏನಯ್ಯ ಗೋಪು ಅಸು. ಭೇಷ್, ಕಂಗ್ರಾಚು
ರೇಷನ್ಸ್. (ಗಲಭೆ, ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಗ್ರಾಚುಲೇಷನ್ಸ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದ)

ಸಾರಂಗ :— ಕಂಗ್ರಾಚುಲೇಷನ್ಸ್ ಗೋಪು

ಗೋಪು :— ಯಾರು ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾರಂಗವಾಣಿಯವರೇ.

ಸಾ :— ಬಹಳ ಸಂತೋಷವು ಗೋಪು, ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಬಡ
ನದ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ, ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಯಿಲೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಮೆತ್ತಗಾಗ
ಗೋಗಿದ್ದಿ. ಸದ್ಯ ದೇವರು ಕಣ್ಣುಗದ ಅನ್ನು.

ಗೋ :— ನಿಜವಾಗಲೂ ಡಾಕ್ಟರೇ ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ—

ಸಾ :— ಹೌಸು, ಬೈ-ದಿ-ಬೈ-ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗಿದ್ದಾಳು ?
1. ಬಿ. ಅಂತ ಹೇಳಿದರಲ್ಲಯ್ಯ ಪಾಪ.

ಗೋ :— ಹೇಗೆ ಏನು ಇರೋದು ಡಾಕ್ಟರ್ ? ಇದ್ದಾಳೆ. ಅಸ್ತಿ
ಶಿರ್ಮ ಎರಡು ಉಳಿದಿದೆ ಆಪ್ತೆ.

ಸಾ :— ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಏನನ್ನಾಯಯ್ಯ ಪಾಪ. ಅವಳ ತಂದೆ
ಕಟರಮಣಯ್ಯ ಅವರು ನನಗೆ ತುಂಬ ಬೇಕಾದವರು. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ
ಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಅವಳು ಕೂಡ ಮದುವೆ ಆಗೋವರೆಗೂ ನಮ್ಮ
ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆಡಿದವಳು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಲಿಗೆ ಅವಳಿಗೆ. ಹೇಳು ಅವಳಿಗೆ
ಕಾಲಜಿಯ ಸಾರಂಗವಾಣಿ ಬಹಳ ವಿಚಾರಿಸಿದರೂ ಅಂತೆ.

ಗೋ :— ತಪ್ಪದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಡಾಕ್ಟರ್. ಅವಳಿಗೆ ನೋಡೀ,
ಕಾಲದಕ್ಕೆ ಹಾರ್ಟ್‌ಟ್ರಬಲ್ ಬೇರೆ ಸೇರೋಡು ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಈಗ.

ಸಾ :— ಏನು ? ಹಾರ್ಟ್‌ಟ್ರಬಲ್ ? ಹಾಗಾದರಂತೂ ನೀನು ಬಹಳ
ಕುಷಾರಾಗಿರಬೇಕಯ್ಯ ಗೋಪು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಎಕ್ಸೈಟೆಮೆಂಟು
ಕೂಡದು. ಅಹುದಯ್ಯ ನೀನು ಈಗ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದಿದೆ ಅಂತ

ಹೇಳಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟೀಯಾ ? ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ ಸಂತೋಷದಲ್ಲೇ ಅವಳ ಹೃದಯ ಹಾಗೇ ನಿಂತುಹೋದೀತು ಅಮೇಲೆ.

ಗೋ :— ಅಹುದು ಡಾಕ್ಟರೇ, ಅದು ಕೂಡ ನಿಜ. ಮತ್ತೆ ಏನು ಮಾಡ್ಬೇಕು ನೀವೇ ಹೇಳಿ, ಸ್ವಿಕಾಲಿಜಿಸ್ಟ್ ಇದ್ದೀರಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಏಕೆ ಪಂಚಾಯತಿ. ನೀವೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡಿ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಹಾಗೂ ಆಗುತ್ತೆ, ಅದು ಹೇಗೆ ಹೇಳ್ಬೇಕೋ ನೀವೇ ಹೇಳಿಬಿಡಿ.

ಸಾ:— ಅದೂ ನಿಜವೇ. ಬಾ ಹಾಗಾದರೆ, ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಗೋ ಪೋಗೋಣ. ನಿನ್ನ ವೈಫ್ ಹೋಮಿಂಯೋಸತಿ ಟ್ರೈ ಮಾಡಿದೇನಯ್ಯ ಗೋವು ?

ಗೋ:— ಎಲ್ಲ ಪತಿ ಆಯಿತು ಡಾಕ್ಟರೇ, ಆಲೋಪತಿ ಆಯಿತು ಹೋಮಿಯೋಸತಿ ಆಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲ ಪತಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿ ಟ್ರೈ ಮಾಡೋಣ ಅಂತ ಇದ್ದೀನಿ.

(ಮೋಟಾರ್ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವರು)

೩

[ಗೋಪೂನ ಮನೆ. ಶ್ರೀರಂಗಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು. ರಾಜು ದೀಪಹಚ್ಚಲು ಕಡ್ಡೀಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.]

ರಾ:— ಈ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಮ್ಮ ಬೆಂಕಿವೆಟ್ಟಿಗೆ

ಶ್ರೀ:— ಆ ಗೂಡಲ್ಲ ಮಗೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು. ಈ ಬದಿ ಇದೆ ನೋಡು ಚಿಕ್ಕ ಗೂಡು.

ರಾ:— ಇದರಲ್ಲೂನು ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ:— ನನ್ನ ಮಂಚದ ಅಡಿಯಲ್ಲೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇನೋ ನೋಡೋ.

ರಾ:— ಇಲ್ಲವಮ್ಮ. ಇಲ್ಲಿ ಸಹ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ:— ಸರಿ, ಅವರ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರಬೇಕು.

ರಾ:— ಹೇಗಮ್ಮ ಮತ್ತೆ ದೀಪ ಮುಟ್ಟಿಸೋದು ?

(ಬಾಗಿಲ ಬಡದ ಸಪ್ಪಳ)

ಶ್ರೀ:— ಯಾರದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ರಾಜ ಹೋಗಿ ನೋಡಪ್ಪ ಯಾರು ಬಂದಿದಾರೆಯೋ? ಕತ್ತಲು ಆದರು ಸಹ ಇವರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಾರದಷ್ಟು ಏನು ಕೆಲಸ ಇರುತ್ತೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ ಮನೆಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಾಳೆ ಅಂತ ಏನಾದರೂ—

ರಾ:— ಅಮ್ಮಾ, ಅಪ್ಪ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅಮ್ಮ ಅವರು ದಪ್ಪಗೆ ಡಾಕ್ಟರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಾರೆ.

ಗೋ:— ಇದೇನೆ, ಕತ್ತಲ ಮನೆಲಿ ಕುಳಿತಿದಿಯಾ?

ಶ್ರೀ:— ಮತ್ತೇನು ಮಾಡೋದು, ದೀಪ ಮುಟ್ಟಿಸೋಕೆ ಯಾರಾ ವರೂ ಗತಿಯಿದೆ ತಾನೆ ಈ ಮನೆಲಿ.

ಗೋ:— ಅಲ್ಲೆ ಇದ್ದನಲ್ಲೆ ರಾಜು.

ಶ್ರೀ:— ಕಡ್ಡಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ನೀವು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅವನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚೋದು?

ಗೋ:— ಇರಲಿ ಬಿಡು, ನಾನೇ ಹಚ್ಚೇನೆ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಂದೆ, ಈಗ ದೀಪಹಚ್ಚಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. (ನಿಶ್ಚಿಬ್ಬ) ಬನ್ನಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ. ಬನ್ನಿ. ಏನೇ ನೋಡಿದಿಯಾ ಯಾರು ಬಂದಿದಾರೋ ನೋಡು. ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರ್—ಸೈಕಾಲಜಿಸ್ಟ್ ಸಾರಂಗಪಾಣಿ.

ಸಾ:— ಏನಮ್ಮಾ, ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀಯಾ? ಪರಿಚಯವಿದೆಯೋ?

ಶ್ರೀ:— ಯಾರು! ಸಾರಂಗಪಾಣಿಯವರೇ, ಬನ್ನಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಆಗಿಹೋದವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದ್ದಾರೆಯೆ ಮನೆಲಿ. ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಆಯಿತೇ?

ಸಾ:— ಅವಳ ಒಬ್ಬಳ ಮದುವೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿ ಇವೆಯಮ್ಮ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವರ ನೋಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ:— ರಾಜೂ ರಾಜೂ.

ರಾ:— ಏನಮ್ಮ?

ಶ್ರೀ:— ಇಲ್ಲಿ ಬಾಪ್ಪ. ತಾತಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡು.

ಸಾ:— ಆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಮ್ಮ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಸ್ವಾಮಿಗೆ. ಹೋಗ್ತೀಯೇನೋ ಮಗು.

ರಾ :— ಅದಿತ್ಯವಾರ ಕೂಡ ಹೋಗಬೇಕೇನೋ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ?

ಸಾ :— ಯಾವ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಓತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ ಇವನು ಗೋಪೂ?

ಗೋ :— ಏಳನೇ ಕ್ಲಾಸು.

ರಾ :— ಬಿ. ಸೆಕೆಂಡನ್ನು.

ಸಾ :— ಓಹೋ ಬಹಳ ಹುಷಾರ್ ಇದ್ದೀಯಯ್ಯ ನೀನು. ಇವನು ಬೇಗ ಬಿ. ಎ. ಪ್ಯಾಸು ಮಾಡಿಸಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ.

ಶ್ರೀ :— ಕುಡಂತೇ ಇದೆ ಇವನ ಅದೃಷ್ಟ! ಈ ಆರನೇ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಸ್ಕೂಲು ಫೀ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ತಾಸತ್ಯ.

ಸಾ :— ಎಷ್ಟು ಮಹಾ ಹಣ ಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ? ಒಂದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು.

ಶ್ರೀ :— ಸಾಕು ಸರಿ, ಸಿಗೋದೆಲ್ಲೆಂದ ಅದು ಹೇಳ.

ಸಾ :— ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಏನು ಮಾಡ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ :— ಅಯ್ಯೋ? ಸಿಕ್ಕರೆ ತಾನೆ ನೋಡೋಣ. ನಂದರಾಜ ಭವಿಷ್ಯ ತಿ ಅಂತ.

ಸಾ :— ಅಲ್ಲವ್ವು, ಈಗ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಅಂತ ಇಬ್ಬೊಬ್ಬ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನ ಓದಿಗೆ ಕರ್ಚು ಮಾಡ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ :— ಓಹೋ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡ್ತೇನೆ.

ಸಾ :— ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಿಕ್ಕರೆ?

ಶ್ರೀ :— ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಿಕ್ಕರೆ ಬೇರೆ ಏನು ಬೇಡ್ರೆಪ್ಪ ನಮಗೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ಪುಟ್ಟ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಾಂಧೀ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹರಾಯನಂಥ ಬಂಗ್ಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಮಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಅಂತ ಇದ್ದು ಬಿಡ್ತೀವಿ, ಅಷ್ಟೆ.

ಸಾ :— ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಿಕ್ಕರೆ ಏನು ಮಾಡ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ :— ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಹರಕೆಯಿಂದ ಹಾಗೇ ಆಗಿ ಬಿಡಲಿ.

ಸಾ:— ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ, ಏನಾಡ್ತೀರಾ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಿಕ್ಕರೆ?

ಶ್ರೀ:— ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು ನಮ್ಮಗೆ? ನಮ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಸ್ವಾಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ನೋಟಾರು ಕಾರು, ಅವರಿಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರು, ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಬಂಗ್ಲೆ, ಹೂವಿನ ತೋಟ. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕೇನು ನಮಗೆ?

ಸಾ:— ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕರೆ?

ಶ್ರೀ:— ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ! ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದರೆ ಏನಪ್ಪ ಮಾಡೋದು? ನಿಜವಾಗಿ ನನಗೇನು ತೋಚೋಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಹಣ ಬಂದರೆ ಏನು ಮಾಡೋದು ಅಂತ.

ಸಾ:— ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ:— ಅಗತ್ಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ, ದೇವರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಯಾಕೆ ಕೊಡಕೊಡದು?

ಸಾ:— ಕೊಡ್ತೀರಾ ಹಾಗಾದರೆ, ಕೊಡ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ:— ಓಹೋ ಆಗಲಿ.

ಸಾ:— ನಿಜವಾಗಿ ಕೊಡ್ತೀರಾ, ನನಗೆ ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ:— ನಿಜವಾಗಿ ಕೊಡ್ತೀವಿ.

ಸಾ:— ನೀವು ಹೇಳಿದರಾಯಿತೆ? ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮೊದಲು.

ಶ್ರೀ:— ಅವರು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ ಅಂತಾರೆಯೆ?

ಸಾ:— ಹೇಳಿಸಿ ಅವರ ಸರಿ ಹಾಗಾದರೆ. ಏನಯ್ಯ ಗೋಪು, ನನಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದರೆ ನನಗೆ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ್ತೀಯಾ?.... ಆ ನೋಡಿದೇನಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಅಗಲಿ ಅನುಮಾನ ಮಾಡ್ತಿದಾರೆ.

ಶ್ರೀ:— ಅಯ್ಯೋ! ಕೊಡ್ತೇನೆ ಅನಕೂಡದೆ, ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಅನಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೋ ನಾನು ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. ಅನ್ನಿ, ಅಗತ್ಯ ಕೊಡ್ತೆನಿ ಅಂತ. ಹೂ, ಅನ್ನಿ, ಅನ್ನಿ ಅಂದರೆ.

ಗೋ:— ಕೊಡ್ತೇನೆ.

ಸಾ:— ನನಗೆ!

ಗೋ:— ಹೂ.

ಸಾ:— ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ.

ಗೋ:— ಹೂ.

ಸಾ:— ಕೊಡ್ತೀಯಾ.

ಗೋ:— ಆಗಲಿ.

ಸಾ:— ಅಯ್ಯೋ! ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ, ನನಗೆ? ಏಕೆ (ವ್ಯತನಾ ಗುವನು)

ಶ್ರೀ:— ಅಯ್ಯೋ! ಇದೇನು ನೋಡಿ. ಸಾರಂಗಪಾಣಿಯವರ ಮುಖ ಹೇಗಾಗಿದೆ?

ರಾ:— ತಾತಗೆ ಏನಾಗಿದೆಯಪ್ಪ.

ಗೋ:— ಇನೇನು ಅಯ್ಯೋ! ಸತ್ತೇ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಮಾರ್ಹಾಯ. ಒಳ್ಳೆ ಸೈಕಾಲಜಿಸ್ಟ್ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬುದ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರೆ ನೀನು ಸಾಯಿ, ತ್ರೀದಿ, ತಾನೇ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಅಂತ ಮಹರಾಯ ತಾನೇ ಸತ್ತುಹೋದ.

ಅ ಯ್ಯೊ ಇ ದು!

ಪಾತ್ರಗಳು

- ೧ ಗೋವಿಂದರಾಯ (ವಕೀಲ)
೨ ಶಾಂತಾಬಾಯಿ (ವಕೀಲರ ಹೆಂಡತಿ)
೩ ಕಿವುಡ ಲಕ್ಷ್ಮಿ (ಮನೆ ಮಾಡುವವಳು)

[ವಕೀಲ ಗೋವಿಂದರಾಯರ ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ
ಶಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಯರು ಮೂಗಿನ
ಹಾದಿಗೆ ಕನ್ನಡಕವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೇಳಿನ ಫೈಲನ್ನು ಕನ್ನಡಕದ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿ-
ದ್ದಾರೆ. ಕಿವುಡು ಲಕ್ಷ್ಮಿ- ಮನೆ ಮಾಡುವವಳು- ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.]

ಶಾಂತಾ :— (ಗಂಡನನ್ನು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯ ದಸಿಯಲ್ಲಿ) ಎನ್ರಿ,
ಕಲ್ಲ.... ಇವರೇ.... ಎನ್ರಿ, (ರೇಡಿಯೋ ನಿಲ್ಲಿಸಿ) ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಕರೆದದ್ದು ಅಂದೆ.

ರಾಯ :— ನನ್ನೇ? ನನ್ನ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದಾ?

ಶಾ :— ಹೌದು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ, ಆ ಬಾಗಿಲು ಕಿಟಕೀನಲ್ಲ ಕರೆದದ್ದು.
ಆ ಜಾಳಾದ ಅಫೀಸು ಕೆಲ್ಸ ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಅಂದ್ರೆ.

ರಾ :— ಯಾವುದನ್ನ ಅಂದಿ? ಆ....ಈ ಇದನ್ನ ಇದು ಮಾಡಿ ಬಾ
ಅಂದ್ರಾ? ಬಂದೆ, ಬಂದೆ.

ಶಾ :— (ಮತ್ತೆ ರೇಡಿಯೋ ಇಟ್ಟು, ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ) ಬನ್ನಿ,
ಅಂದ್ರೆ, ನೀವೇನು....

ರಾ :— ಇಗೋ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ, ಒಂದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಶಾ :— ನಾಳೆ ಬನ್ನಿ ಇನ್ನೂ. ಆಗಲಿಂದ ಕರೀತಾ ಇದ್ರೆ.

ರಾ :— ಸರಿ, ಬಂದೀನಿ ನೋಡು. ಏನು ನನ್ನ ಯಾಕೆ ಇದು
ಮಾಡಿದೀ?

ಶಾ :— ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಹೋಗಿ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಅಂದೆ.

ಶಾ:— ನನಗಾಗಲೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇದು ಬಂದುಬಿಡ್ತೇನೋ ಅಲ್ಲೆ?

ಶಾ:— ಏನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ. ನನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಯಾರು ಕೇಳೋವರು?

ಶಾ:— ಅಲ್ಲೇ, ನೀನೇನೋ ಆ ಇದನ್ನು ಕೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಿ ಅಂತ ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ನಾನು ಆ ಆಫೀಸಿನ ಇದನ್ನು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ಶಾ:— ಆದರೆ ಕೂಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಏನಾಗಿತ್ತೋ ಇವರಿಗೆ!

ಶಾ:— ನೀನು ಬನ್ನಿ ಅಂತ ಇದು ಮಾಡಿದಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಇದು ಮಾಡಿ ಬಂದೆ

ಶಾ:— ಸರಿ, ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿ ಬಂದಿರೋ ಇಲ್ಲೋ? ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಶಾ:— ಕೊಂಚ ಕೊಂಚಕ್ಕೆ ಇದು ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಕಣೆ ನೀನು? ನನ್ನ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾಕೆ ಇದು ಮಾಡಬಾರದೇ.

ಶಾ:— ಯಾತಕ್ಕೂ ಕರೀಲಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರಿಯೋ ಬದಲು ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ನಾದರೂ ಕರೆದಿದ್ದೆ ಚನ್ನಾಗಿರೋದು.

ಲ:— (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ) ಬಂದೆ ಅಮ್ಮ ಬಂದೆ. (ಬಂದು) ಏನು ಕರೆದಿರಿ?

ಶಾ:— ಸರಿ, ಇವಳು ಬೇರೆ. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರೊಂದು ಮಂಕು, ಮನೆ ಮಾಡುವವಳೊಂದು ಕಿವುಡು. ಇವರ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೋ ನಾನು ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲೆ ಕರದೆ?

ಲ:— ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ! ಯಾವುದು ಆ ತೂತಿಂದಾ? ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಮ್ಮಾ ನಿನ್ನ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ? ನಿನ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲೆ ಆಸಿಗಿ ಆಕೆ ನರಗೆ ಬಂದವಳು ಮತ್ತೆ ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಕ್ಕಿದ್ದೆ ನೀನಿಷ್ಟೆ ಆಣೆ. ನಮ್ಮಗ್ಯಾಕಮ್ಮ ಬಡವರಿಗೆ?

ಶಾ:— ಗೃಹಚಾರ! ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ, ಅಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಕರೀಲಿಲ್ಲ ನಾನು ಅಂದೆ.

ಲ:— ಆಹಾ, ಏನೋ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಂತ ಅಂದಹುಗಾತು, ಅದಕ್ಕೇ....

ಶಾ:— ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇಲ್ಲ, ಸರಸ್ವತಿ ಇಲ್ಲ ಹೋಗು ಮಹರಾಯತಿ. ಇವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೆ, ಇವರನ್ನು ಕರಿಯೋ ಬದಲು ನಿನ್ನಾದರೂ ಕರೆದಿದ್ದರೆ ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು ಅಂತ.

ಲಿ:— ಸರಿ ಸರಿ, ಆಯ್ಯಾ ನೇ ನನ್ನ ಕರೆದದ್ದು.

ರಾ:— ಛಿ, ಛಿ, ನಾನೆಲ್ಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನ ಇದು ಮಾಡಿವ್ವೆ? ನಾನಲ್ಲ, ನಾನಲ್ಲ.

ಲಿ:— ಆಯ್ಯಾ! ಇಂಗ್ಯಾಕ ಪಿಸ ಪಿಸ ಮಾಡ್ತಾರಿವರೂ, ಕರದೀನಿ ಅಂತಾವ, ಕರದಿಲ್ಲ ಅಂತಾವ, ಎಂಗಾದರೂ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿ, ನಾನಂತೂ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲ ಮಾಡಿ ಅಸಿಗಿ ಅಸಿ ಮನೆಗೆ ಓಗ್ತೀನಿ. ಕೂಸಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಏಟ ಒತ್ತಾತು. (ಹೋಗುವಳು)

ಶಾ:— ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಹಣೇಬರಹ, ಏನೋ ಮನೇಲೇ ಕುಕ್ಕುರುಸಿದ್ದೀರಲ್ಲ ಅಂತ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕರದರೆ.

ರಾ:— ಹೌದು, ಈಗಾದರೂ ಇದು ಮಾಡಬಾರದೇ, ನೀನು ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದು?

ಶಾ:— ಯಾತಕ್ಕೂ ಕರೀಲಿಲ್ಲ ಮಹರಾಯರೇ, ಆ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ ಜ್ಞಾಪಕವಾಯಿತು ಮೊನ್ನೆ ಹೇಳಿದನಲ್ಲ, ಅದಾವ್ವೋ ಕುಮಾರಿ.... ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದಳು, ಅವಳನ್ನ ನೋಡಿದೆ ಅಂತ..... ಏನು ಸುಮ್ಮನೆ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಾರಲ್ಲಾ?

ರಾ:— ಹೂ ಹೂ ಹೌದು, ಆ ದಿನ ನೀನು ಏನೋ ಇದು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಿ.

ಶಾ:— ಹೂ, ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆಲ್ಲ. ಅವಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿನ ವಜ್ರದ ಬಿಡೋಲಿ ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದುವು ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲೇ ನಿಮಗೆ..... ಹೇಳಿಲ್ಲೇನೀ?

ರಾ:— ಹೌದು ಹೌದು, ಅವತ್ತು ನನಗೆ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದೀ, ಏನು ಈಗ?

ಶಾ:— ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಎಂದು ನೀವು ನನಗೆ ವಜ್ರದ ಬಿಡೋಲಿ ಕೊಡಿಸೋದೂ ಅಂದೆ ಅಷ್ಟೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೇಳೇ ಈಗಾಗಲೆ ತಿಂಗಳಾಯಿತು

ರಾ:— ತಿಂಗಳೂ, ತಿಂಗಳೆಲ್ಲ! ಹೋದ ವಾರ ಅಲ್ವೆ ನೀನು ನನಗೆ ಇದರ ವಿಷಯ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದು. ಶನಿವಾರ ಶನಿವಾರಕ್ಕೆ ಎಂಟು, ಮೇಲೆ ಇದು ನಾಲ್ಕು ಹನ್ನೆರಡು ಇದು ಆಯಿತು ಅಷ್ಟೆ.

ಶಾ:— ಹೂ ಆಗಲಿ, ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಸೇ ಆಗಲಿ, ಇನ್ನ ಎಷ್ಟು ಹದಿನೆಂಟು ದಿನಸ ಅಲ್ಪ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇರೋದು? ಮತ್ತೆ ಎಂದ ನೀವು ಕೊಡೋದು ಬೆಂಡೋಲಿನ

ರಾ:— ನಿನಗೆ ಇದು ಇದು ಮಾಡೋದು ಏನು ಮಹಾ ದೊಡ್ಡ ಇದು ಬಿಡೂ, ಅದರೆ ಒಂದು ಇದು, ಈ ಇದರಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು ಅಂತ ನೀನು ಇದು ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ಇದು ಆಗುತ್ತೆ? ನೀನೇ ಇದು ಮಾಡು.

ಶಾ:— ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಸೇ ತೀರಬೇಕು. ನೀವು ಸಾಧ್ಯ ಆಗೋವಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾಗಿ ಹಟ ಹಿಡಿತೇನೆ. ಯಾಕೆ ಆಗೊಲ್ಲ ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ? ಎಷ್ಟು ಬಂತು ಈ ಸಲ?

ರಾ:— ಎಷ್ಟು ಇದು ಆಗಿದೆ ಮಹಾ, ಬರೀ ಮೂರುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಇದು ಆದದ್ದು.

ಶಾ:— ಮೂರುನೂರು ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ, ಎರಡುನೂರು ನನ್ನ ಬೆಂಡೋಲಿಗೆ ತೆಗೆದಿರಿ. ಬರೋ ತಿಂಗಳಲ್ಲಾದರೂ ತೆಗೆಬಹುದು.

ರಾ:— ಉಳಿದ ನೂರರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಇದಾಗುತ್ತದೆ?

ಶಾ:— ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಮನೆ ಕರ್ಚಿಗೆ ಸಾಕಾಗಲ್ತೇನು? ಯಾರಾದರೂ ನಕ್ಕಾರು, ನಾವು ಇರೋದು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರು.

ರಾ:— ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ!

ಶಾ:— ಹಣೇಬರಹ, ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅಂದೆ.

ರಾ:— ಓಸೋ, ಹಾಗೆ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದಾ, ಸರಿ. ಅಲ್ಪೇ ನೂರ ರೂಪಾಯಿ ಹೇಗೆ ಇದಾಗುತ್ತೇ? ಬರೀ ಔಷಧಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಇದಾಗುತ್ತೆ.

ಶಾ:— ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಒಂದು ಬಡ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಆಗೋ ಅನ್ನದ ಕರ್ಚು ನಾವು ಉಂಡ ಅನ್ನ ಜೀರ್ಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೇ ಆಗುತ್ತೆ. ನಮ್ಮಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲದು ಅಂತೀರಲ್ಲ? ನಾವು ಕೊಡೋ ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿನಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತೆ? ಅವರ ಮನೇರಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತ ತಿಳಿದೀರಾ ನೀವು?

ರಾ:— ಎಷ್ಟು ಇದು ಇದ್ದಾರೆ?

ಶಾ:— ಎಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ! ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ.....ಎ ಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ರಾ:— ಇರಲಿ ಬಿಡೇ, ಅವಳೇಕೆ ಇದು ಮಾಡ್ತೀ?

ಶಾ:— ಆಗಲೆ ಮನಿಗೆ ಹೋದಲೋ ಎನು ಇವಳು? ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸ ಸಹ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ....(ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ)
ಇಲ್ಲೆ ದೆವ್ವನ ಹಾಗೆ ಕುಳಿತಿದಾಳಲ್ಲ ಉಶ್ (ಬೆರಳಿನಿಂದ ಒಟಗಿ ಹೊಡೆದು)
ಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ಲ:— ಎನಮ್ಮಾ?

ಶಾ:— ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ಇಲ್ಲೆ.....ನಿಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ಜನ ಎಷ್ಟು?

ಲ:— (ನಗುತ್ತ) ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ತೊಗೊಂಡೇನ್ತಾಡ್ತೀ ಬಿಡಮ್ಮ ನೀನು. ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾ ಅತು ನೋಡಮ್ಮ, ಆಗೇ ನಾನು ನನ್ನ ಗಂಡನ ಮನಿಗೆ ಬಂದೆ.

ಶಾ:— (ನಗುತ್ತ) ನೀನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿ ಅಂತಾನೇ ಯುದ್ಧ ಆಗಿರಬೇಕು. ಅದಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸಲ್ಲೇ ಕೇಳಿದ್ದು? ನಿನ್ನ ಮನೆ, ನಿನ್ನ ಮನೇಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಇರೋದು ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ.

ಲ:— ಓಹೋ ನನ್ನ ಮನೇನೆ, ಎನು ಮನೆ ಅಮ್ಮ ಬಡವರದು ಮುರಕ ಜೋಪಡಿ, ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು. ನನ್ನ ಗಂಡ, ಐದು ಮಕ್ಕಳು ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ನಿಂತಿರತಾನು.

ಶಾ:— ಸರಿ, ಐದು ಮಕ್ಕಳು, ಒಬ್ಬ ಗಂಡ, ಇವಳು, ಅಂತೂ ಏಳು ಜನ ಆಯಿತಲ್ಲ.

ಲ:— ಅಮ್ಮಾ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಹರಕ ಕಂಬಿಯಾದರೂ ಇದ್ದೆ ಕೊಡಬಾರದೇ, ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕಟಿ ಕಟಿ ನಡುಗ್ತಾನೆ.

ರಾ:— ನಾನು ನಿನಗೆ ಆಗಲೆ ಇದು ಮಾಡಲಿಲ್ಲೇ, ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಗಿತ್ತಿನ್ನು ಇದು ಮಾಡಬೇಡ ಅಂತ. ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಮಾಡ್ತಾಳವಳು. ನನಗಾಗಲೆ ಇದು ಇವಳ ಇದು....

ಲ:— ನೋಡಮ್ಮ ಅಯ್ಯ ಕೂಡ ಕೊಡು ಅಂತಾರಲ್ಲೆ? ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಹುಡುಕಿ ಕೊಡಮ್ಮ, ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತೆ.

ಶಾ:— ಇರಲಿ ಹೇಗೆ ನೋಡೋಣ, ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಲೆ ಬೇರಿ ನೋಯುತ್ತೆ.

ರಾ:— ಯಾಕೆ, ಇದು ಯಾಕೆ ಇದಾಯಿತು ನಿನಗೆ ಆ ರಾಯ.ಲಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಇದು ಬಂದಿದೆಯಂತಲ್ಲ, ಇದು ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀವೇನು?

ಶಾ:— ಹೊಸದಾಗಿ ಯಾವುದು ಬಂದಿದೆ? ಅದೇ ಆ ಸತಿ ಅನ ಸೂಯ ತಾನೆ? ನೀವೂ ಬಂದರೆ—

ರಾ:— ನಾನು ಹೇಗೆ ಇದು ಮಾಡಲೇ? ನನಗೆ ಅಫೀಸಿನ ಇದು ಬೇರೆ ಬಹಳ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಮರಾಯರ ಮನೆಗೆ ರಾತ್ರಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಇದು.

ಶಾ:— ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಮನೇಲಿ ಉಟ ಮಾಡೋಲ್ಲ ಅನ್ನು.

ರಾ:— ಉಹು.

ಶಾ:— ಸರಿ, ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಮನೇಲಿ ಕುಳಿತಿರೋದಾದರೂ ಏಕೆ? ನಾನೂ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಟ ಮಾಡಿ, ಸತಿ ಅನಸೂಯ ನೋಡೇ ಮನೆಗೆ ಬರ್ತೀನೆ. ನೀವೂ ಕೂಡ.....

ರಾ:— ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಅಫೀಸಿನ ಇದು

ಶಾ:— ಹೂ ಬಿಡಿ, ಮತ್ತೆ ಪುರಾಣ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಾನಂತೂ ಹೊರಟೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಎ ಲಕ್ಷ್ಮಿ.....ಈ ಕೆವುಡು ಬೇರೆ.....ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಅವರು ಉಡು ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು, ತಿಳಿಯಿತೇ? ಮನೆ ಮುಖೆ ಜೋಪಾನ. ನಾನು ಹೋಗ್ತೀನಿ

(ನಿರಾಮ)

ರಾ:— ಅಬ್ಬ, ಸಭ್ಯಕ್ಕಂತೂ ನನ್ನ ಇದು ಇದಾದಹಾಗಾಯಿತು. ಈ ವಜ್ರದ ಇದರ ಇದು ಇದಾದಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಇದೇ ಬರುತ್ತೆ. ಇನ್ನ ನಾನೂ ಇದು ಮಾಡ್ತೀನೆ ರಾಮರಾಯರ ಇದಕ್ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ.....ಎ ಲಕ್ಷ್ಮಿ....

ಲ:— ಕರೆದೇನು ಸ್ವಾಮೀ.

ರಾ:— ಹೌದ., ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು. ನೀನು ಮನೆ ಮುಂದೇ ಇದ್ದು
ಮಾಡು. ನಾನು ಇದು ಮಾಡೋವರೆಗೂ ನೀನು ಎಲ್ಲೂ ಇದು ಮಾಡ
ಬೇಡ. ಇದಾಯಿತೇನು?

ಲ:— ಏನು ಸಾಮೀ ನೀನನೋದು?

ರಾ:— ನಾನು ಇದು ಮಾಡಿ ಬರ್ತೀನಿ, ಇದು ಇದೂ, ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ
ಕೈ ನೋಡು.

ಲ:— ಉಟಾನೇ, ಉಟಿ ಅನಬಾರದೇನು ಸಾವಿ. ಅದೇನೋ
ದು ಒ ಅಂತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ ಆಗಿನಿಂದ....ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಎಲ್ಲಿ ಸಾವಿ
ನನ್ನೂಟ.

ರಾ:— ನಿನ್ನ ಇದು ಅಲ್ಲೇ ನಾನು ಇದು ಮಾಡಿದ್ದೂ. ನಾನು....
ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ....

ಲ:— ನೀನು ಅನ್ನ ಹಾಕ್ತೀನಿ ಅಂತೀಯಾ? ಕೊಡು ಸಾವಿ.
ಮಕ್ಕಳಿಗಾದರೂ ಒಯ್ಯುತ್ತೀನಿ, ಪಾಪ ಹಸಿದಿರುತಾನೆ.

ರಾ:— ಥೂ, ಈ ಕೆವುಡು ಇದನ್ನು ಇದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಗೋ
ಇದು ಮಾಡೋದು. ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಇದು ಮಾಡದೆ ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ
ನಾನೇ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದೆ ಇದಾಗಿರೋದು. ನಾನಂತೂ ಇದು ಮಾಡ್ತೀನಿ,
ನೀನು ಏನಾದರೂ ಇದು ಮಾಡಿಕೋ.

[ರಾತ್ರೀ ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಶಾಂತಾಬಾಯಿಯ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ.
ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.]

ಲ:— (ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ) ಶಿವ ಕೊಟ್ಟು ಮರತಾನೋ ಮರತು
ಕೊಟ್ಟಾನೋ ಅಂತಾರಲ್ಲ ಅಂಗ— ನಮಗೇನು ಕೊಡಾಕೇ ಮರತಾನೋ
ಏನು ಮಾರಾಯ. ಎಂತಾ ಪುಣ್ಯವಂತರು ಅನಬೇಕು ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ....ಅಅಅ
....ಈ ಅರಮನಿ ಅಂತ ಬಂಗ್ಲೆ, ಗಾಳಿ ಬರೋ ಆ ಕಿಂಡಿಗೆ ಏನೋ ಏಳದ
ರದೂ.... ಎಂಕಟಲಿಚ್ಚಿ ಏನೋ ಈ ಎಲೆಡಿಕೆ ದೀಪ, ರೇಡೀನೋ
ಲೇಡೀನೋ ಅಡೇನೋಪದ ಅಡೋ ಪೆಟಿಗಿ, ಚ್ಯಾಯ್ಯಾ ಅಂತ ಮಕ್ಕು

ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಕಾಟಿಲ್ಲ—ಅಂದಗೆ ಅನಿಸಿಗೊಂಡು ಬಾಳೇ ನಾಡೋ ಆಕಳಂತ
ಗಂಡ....ಅವೆಲ್ಲ ಅಂಗಲಿಫ, ಇದು ನೋಡ್ರಿ ಆಸಿಗಿ, ನಂದೂ ಪುಣ್ಯಾನೇ
ಬಿಡು ಇಂತ ಆಸಿಗಿ ಕೈಲೆ ಮುಟ್ಟಿಕ್ಕೆ.....ಐ, ಬೆಂಣೆ ತೆಲಿದಿಂಡು!
(ನಗುತ್ತ) ಎಂತಾ ಸಪ್ಪ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ನಂಗೆ ಒಂದಿನ ಅಂಗೇ! ಇದೇ ಆಸಿಗಿ
ಯ್ಯಾಗ ನಾನು ಮಲಗಿದಂಗ ಇತ್ತು....ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ಮನಿ ಆತಗೆ
ಎಳೆದರೆ ಎಳೆ ಮಂಗ, ನಮಗ್ಯಾಕ ಅಂತಾವು? ಸಳ್ಳಾಗ ಸಾಯ್ತಾವ ಮಕ್ಕಳು
ಅರಿವಿ ಅಂಚಡಿ ಇಲ್ಲದ, ಅಂತ ಆಶ್ಯಾ ಮಾಡ್ತು ಕೋಡಿ... ಐ ಇದು ನೋಡು,
ಒದುಕೊಂಬೋ ಕಂಬಿ. ಇದರ ಎಸರು ಅಗ್ಗೋರಗ್ಗೋ ಎನೋ ಎಕ್ತು
ಅಮ್ಮ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಂಗ ಕೂದಲು ಬೆಳದಿದ್ದಾವೂ ಅಂತೀನಿ.....ಈ ನೋಳ್
ಪರಿದಾನೂ ಒಂದು ಇಸಿತ್ತ ಬಿಡು.... ಎಂಟು ದಿವಸದಿಂದ ಎಸನೀ
ಮಾಡ್ತೀನಿ, ಮಾಡೇ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಗೊತ್ತಾಗವಲ್ಲ ಇದನ್ನ ಎಂಗ ಮಾಡಿ
ದ್ದಾರೂ ಅಂತ. ಖರೀ ತೂಬುಗಳೇ, ತೂಬುಗಳೇ ಎತ್ತಿತ್ತಾಗ ನೋಡಿದ್ದೂ
....ಆ, ಈಗ ಗೊತ್ತಾತು, ತೂಬುಗಳು ತಂದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು
ಒಲುಕೋತ ಓಗವೈ ಅಪ್ಪ....ಇದರೊಳಗೆ ಮನಗಿದ್ದ ಉಸುರುಗಟ್ಟಾಕಿಲ್ಲ!
ಇದರೊಳಗೆ ಕುಂತೇ ನೋಡ್ಲೇನು. ಎಂಗಿದ್ದೂ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಕೂಡ
ಮನಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗಲ್ಲೆ ಬರ್ತಾರವರು?....ಅಯ್ಯಯ್ಯವಾ! ಎತ್ತಿ ಒಸೀತದಲ್ಲ
ಈ ಮಂಚ! ಇದರ ಮ್ಯಾಗ ಎಂಗ ಮನಗತ್ತಿದ್ದಾರೂ ಅಂತೀನಿ....ಆ, ಇಂಗೋ
ಇದರ ಕತಿ, ಮನಗದರೆ ಒಸಿಯಾಕಿಲ್ಲ, ಕುಂತ್ರೆ ಒಸಿತ್ಯೆತಿ. ಅಂಗಾರ
ಮನಿಗೆ ನೋಡ್ತೀನಿ....ಐ ಗುಳು ಗುಳು ಇಟ್ಟಂಗಾಗ್ತದೆ ಇದರ ಮ್ಯಾಗ
ಮಲಗಿದರೆ. ತೆಲಿದಿಂಡು ನೋಡು, ಕೆಸರಿನಾಗ ಕಾಲು ಓಟಂಗ ಓಗ್ತದ ತೆಲಿ
ಇದರಾಗ....ಇಂಗ್ಯಾಕ ಚಿವ ಚಿವ ಅಂತದ ಈ ಮಂಚ? ಈ ಕೂಡ
ಬೆಳ್ಳಿ ರೋ ಕಂಬಿ ಒದುಕೊಂಡ್ರೆ ಎಂಟು ದಿವಸಗಟ್ಟೆ ಸುಳಿನ ಆಗ್ಗಿಕ್ಕಿಲ್ಲ
ಅಲ್ಲೇ....ಉರೀ ಕಾಸಿಗಂಡಗೆ ಐತೆ ಇದು. ಇದನ್ನ ತಂಬ ಒದುಕೊಂಡ್ರೆ
ಎಂಗಿರತ್ತೋ....ಐ, ಈ ಉರೀ ಬ್ಯಾರೆ ಇದ್ದಂಗೈತ್ತೆ ವಳಗೆ.. (ಕಂಠು ತನಗೆ
ತಾನೇ ಮುಚ್ಚಾವೆ.... ಗೊರಕೆ ಹೊಡಿಯುವಳು)

(ವಿರಾಮ)

ರಾ :— (ಕೆಮ್ಮುತ್ತ) ಎನಿದು, ಬಾಗಿಲು ಕೂಡ ಇದು ಮಾಡಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ
ದೀಪಗಳೂ ಹಾಗೇ ಇದಾಗ್ತಾ ಇವೆ. ದೀಪ ಸಹ ಇದು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆ

ಮಾರಾಯಳು ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಗಿದ್ದು ಅಂತ ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೆ, ಕಾಣವಲ್ಲ.... ಎಲ್ಲೆ ಇದು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟುಕೋ ಆಗಲೆ.... ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ.... ಎ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಇದೇನಿದು ಈಕೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ದೀಪ ಹಾಗೆ ಇದಾಗ್ತಾ ಇದೆ. ಓ ಹೋ ಹೋ, ಹಾಗಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ ನೀನು? ಎನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಮಲಗಿ ಇದು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ?—ಅರೆ, ಇದೇನು ರಗ್ಗು ತುಂಬ ಇದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಕೂಡ ಇದು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ದೀಪ ಹಾಗೆ ಇದು ಆಗ್ತಾ ಇವೆ. ಬಹುಶ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನೆ ಇದು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮರೆತು ಹಾಗೆ ಇದು ಮಾಡಿರಬೇಕು. (ಗೋರಕೆ ಕೇಳುವದು) ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಬಂದಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳುಸುಳ್ಳೇ ಇದು ಬಂದವರ ಹಾಗೆ ಇದು ಮಾಡ್ತೀಯಾ?....ಆ....ಎನೇ, ನಿನ್ನ ಆ ವಜ್ರದ ಇದನ್ನು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾಡಿದೆ...ಛೆ ಛೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ವಜ್ರದ ಇದರ ಸಮಾಚಾರ ಇದು ಮಾಡಿ ದರೂ ಇನ್ನೂ ಇದು ಮಾಡ್ತಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ....ಹೋಗಲಿ, ಸಧ್ಯ ಇದರ ಇದಂತೂ ಈಗ ಇಲ್ಲಲ್ಲ. ನಾನೂ ಸುಖವಾಗಿ ಇದು ಮಾಡ್ತೀನಿ ಯಾಕೇ ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ ಅಂದವಳು ಇದು ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ? ಟಿಕ್ಕೇಟು ಇದಾಗ ಲಿಲ್ಲೇನು? (ಗೋರಕೆ ಕೇಳುವದು) ಸರಿ ಬಿಡು. ನನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಇದು ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಇಡೀ ದಿನ ಇದು ಮಾಡಿ ಇದೆಲ್ಲ ಇದು ಆಗಿ ಹೋಗಿದೆ. (ಆಕಳಿಸಿ) ಸ್ವಾಮೀ ರಾಮಚಂದ್ರಾ, ಸೀತಾಪತೇ (ಬಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಲಿಟಗಿ ಹೊಡೆದು) ನೀನೇ ಇದು ಮಾಡ್ತಾ.

(ಗೋರಕೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ-ಇಬ್ಬರ ಗೋರಕೆಗಳೂ ಕೇಳುತ್ತವೆ.)

(ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸಪ್ಪಳ. ಎರಡೆರಡು ಸಲ, ದಬ್ಬಿದ ಸಪ್ಪಳ)

ಶಾ:-- ಬಾಗಿಲು, ಬಾಗಿಲು, ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆರೇ, ಬಾಗಿಲು, ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆರಿ ಅಂದೆ. ಎಚ್ಚರ ಆಯಿತೆ.... ಅದೇನು ನಿದ್ರೆ ಅದೂ....ಕುಂಭಕರ್ಣ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆಟ್ಟು ಹೋದ ಹಾಗಿದೆ....ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆರೇ.

ರಾ:— (ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ) ಯಾರವರೂ....(ಗೋರಕೆ)

ಶಾ:— ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆರಿ ಅಂದ್ರೆ, ಮಾತಾಡ್ತಾನೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡ್ತಿರಲ್ಲ. ತೆಗೆರೇ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆರೇ, ಮತ್ತೆ ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿ....ಎದ್ದಿರಾ.... ಎನ್ನಿ....ಎನ್ನಿ....

ಶಾ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ) ಯಾರದು? ಈ ಅಪರಾಧಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇದು ಮಾಡೋವರ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಇದು ಮಾಡೋವರು?

ಶಾ:— ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದೇ ಅಂದ್ರೆ,

ರಾ:— ಏನಾವರೂ ಅಂಥಾ ಇದು ಇದ್ದೆ, ಹೆಗಲು ಇದು ಮಾಡಿ ಇದು ಮಾಡೋಬೇಕೂ ಸರಿ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಈಗ ಮಾತ್ರ ಇದು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗೋಲ್ಲ, ಹೋಗಿ ಏನು ಇದು ಇದ್ದೂ ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇದು ಮಾಡಿ ನಿನ್ನು ಇದು ಮಾಡೋಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾರಾಯಳು ಮೊದಲೇ ತಲೆ ಬೇರೆ ಇದು ಅಂತ ಇದು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದು. ಈಗ ಅವಳು ಎದ್ದೆ ಮತ್ತೆ ಆ ವಜ್ರದ ಇದರ ಇದು ಇದಾದೀತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಅವದ್ದೇ ಸಾಕು.

ಶಾ:— ಇವರಿಗೇನು ಹುಚ್ಚೇ ಹಿಡಿದಿದೆಯೋ ಏನು ಮಂಣು? ಬಾಗಿಲ ತೆಗಿರಿ ಬೇಗ.

ರಾ:— (ಕೋಪದಿಂದ) ಯಾರ್ಯ ನೀವು? ಆಗ್ಲಿಂದ ಒಂದೇಸಲ ಇದು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ?

ಶಾ:— ನಾನೀ, ಶಾಂತ.

ರಾ:— ಶಾಂತ! ಯಾರು ಶಾಂತಾನೇ!! ನಮ್ಮ ಮನೆ ಆ ಶಾಂತಾನೇ!!!

ಶಾ:— ಹೌದು, ಬಾಗಿಲು ತೆಗಿರಿ ಬೇಗ.

ರಾ:— ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈಕೆ. ಇದು ಕೂಡ ಅವಳದೇ ದನಿ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದೆ ಆರೆ, ಆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದವಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಇದು ಮಾಡಿದಿ ನೀನು? ಇದನ್ನು ಇದು ಮಾಡ್ತೀನಿರು, ಎಲ್ಲ ಇದು ಆಗಿದೆ.

ಶಾ:— ನಾನೆಲ್ಲ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿನೆ, ನೀವು ಬಾಗಿಲು ಮಾತ, ತೆಗೆಯಿರಿ.

ರಾ:— ಪೂರ್ತಿ ಇದರಲ್ಲೇ ಇದು ಮಾಡು ಅಂತೀಯಾ? ಆ ಇದು ಮಾಡಿನಿ ನೋಡು. ನೀನು ಇದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇದು ಮಾಡು

ಶಾ:— (ಬಾಗಿಲನ್ನು ದಬ್ಬಿ) ಕೆಳಗಿನ ಬೋಲ್ವು ತೆಗೆದಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯೋದು?

ರಾ:— ಹೌದು, ಇಲ್ಲೊಂದು ಇದು ಬೇರೆ ಇದೆ ಅಲ್ವೆ?... ಹೂ... ಇದನ್ನು ಇದು ಮಾಡಿನಿ ನೋಡು. ನೀನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇದು ಮಾಡು

ಶಾ :— (ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು) ಅಬ್ಬ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಊರಲ್ಲಿನ ತಪ್ಪಟೆ, ನಗಾರಿ, ಡೊಳ್ಳು ಎಲ್ಲ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅದೇನೋ ಅಂಥಾ ನಿದ್ರೆ.

ರಾ :— ಅಲ್ಲೇ. ನೀನು ನಿನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲೇ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ....

ಶಾ :— (ಅಶ್ಚರ್ಯ ಕೋಪ) ಇದೇನು, ಯಾರು ಮಲಗಿರೋದು ನನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ?

ರಾ :— ಹೌದೇ. ಯಾರದು.... ಅಯ್ಯ ಹೆಂಗಸು.

ಶಾ :— ಬಾರದು ಅಂತ ನನ್ನ ಕೇಳಿರಾ ನೀವು, ತಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದ ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರು ಅಂತ ? ಇದು ಬೇರೆ ನಡೆದಿದೆಯೋ ? ಇದಕ್ಕೆ ನೋ ನನ್ನ ಸಿನೇಮಾಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾ ? ಒಂದು ನಿಮಿಷ ತಾಳಿ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸ್ತೇನೆ.

(ಚೆತ್ತದಿಂದ ಹೊಡೆದು) ಎಳೇ, ಯಾರು ನೀನು ಏಳು, ಇದರುತೆ.

ಲ :— (ಚೀರುತ್ತ) ಅವ್ವಾ ಅವ್ವಾ.

ರಾ :— { ಅಯ್ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಮಿ !
ಶಾ :— }

ಲ :— ತಪ್ಪಾಯಿತಮ್ಮ, ಆಸಿಗಿ ಆಕುವಾಗ ಇದರ ಮ್ಯಾಗ ಮಲಗಿದರೆ ಎಂಗಿರತ್ತೋ ಸೋಡ್ವೇಕು ಅಂತ ಅನಿಸಿ ಅಂಗೆ ಮನಗಿದೆ. ಯಾವಾಗೋ ನಿದ್ರೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ರಾ :— ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ನಿನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇದು ಮಾಡಿದ್ದು ಅಂತ. ನೀನೇ ಇದಕ್ಕೆ ಇದು ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇದು ಮಾಡಿ ಇದು ಮಾಡಬೇಕೆನೇಲೇ ಇದು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟೇನೋ ಅಂತ ನಾನು ಇದು ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಇದು ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟೆ.

ಶಾ :— (ನಗುತ್ತ) ನಿಮ್ಮ ಇದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಇಲ್ಲ ನೋಡಿ.

ರಾ :— (ನಗುತ್ತ) ಅಯ್ಯೋ ಇದೇ.

ಅನುಧಾತ್ರಮ

ಪಾತ್ರಗಳು

- ೧ ಸಂಜೀವರಾಯ (ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ)
೨ ಸಾವಿತ್ರಿಮ್ಮ (ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡದ ಅವರ ಹೆಂಡತಿ)
೩ ಶೇನಪ್ಪ ರಾಯರ ವಕೀಲಿ ಗುನಾಸ್ತ
ಮತ್ತು ರಾವಬಹದ್ದೂರು ರಾಜಗೋಪಾಲಪಟ್ಟಿ
ಡಾಕ್ಟರ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ, ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅನಂತಯ್ಯ.

೧

ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ ಸಂಜೀವರಾಯರ ಮನೆ. ಇವರ ಹೆಂಡತಿ ಸಾವಿತ್ರಿಮ್ಮ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಯರು ಇನ್ನೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕ ಮನೆಯ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವದು. ಹೊಡೆದಂತೆಲ್ಲ ಎಣಿಸುವಳು.]

ಸಾವಿ:— ಒಂದೂ, ಎರಡೂ, ಮೂರೂ, ನಾಲ್ಕೂ, ಐದೂ, ಆರೂ, ಏಳೂ, ಎಂಟೂ, ಒಂಬತ್ತು-ಹತ್ತು ! ಆಯ್ಯೋ ಹತ್ತು ಗಂಟೆ. ಇನ್ನೂ ಇವರಿಗೆ ಮನೇಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲೇನೋ? ಇವರಿಗೇನು ದಶಮಿ ಇಲ್ಲ, ದ್ವಾದಶಿ ಇಲ್ಲ. ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತು ಹೇಳಿನಿ, ನೋಡೀ ನಾನು ನೊದಲೇ ಉಪವಾಸದವಳು. ಏಕಾದಶಿ ಕಳೆಯೋದಂದ್ರೇನೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಆಗುತ್ತೆ ನನಗೆ. ಎದ್ದಕೂಡಲೆ ದಯಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗ್ಬೇಡಿ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹೋಗಲೇಬೇಕಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸಲ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟೇ ಹೋಗಿ ಅಂತ. ದೇವರ ತಲೆಮೇಲಿನ ಧೂಳು ಕೊಡಿವಿ ಇಷ್ಟು ನೀರು ಹುಯ್ದು ಅನ್ನ ತಿಂದು ಹೋಗಿದ್ರೆ ಆಗ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಸಾಯಬೇಕಲ್ಲ ಉಪವಾಸ, ಇವರ ಹೆಸರು ಹೇಳ್ತಾ. ನನ್ನ ಹಣೆಬಾರಕ್ಕೆ ದ್ವಾದಶಿ ಊಟ ಕೂಡ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆಯೇ !

ಶೇನ:— ಏನು ಸಾವಿತ್ರಿಮ್ಮನವರೇ, ಊಟವಾಯಿತೇ ?

ಸಾವಿ:— ಯಾರು ಶೀನಪ್ಪನೇನು ಬಾಪ್ಪ.

ಶೀನ:— ಉಂಡಾಯಿತೇ ಆಗಲೆ ಅಂದೆ.

ಸಾವಿ:— ಹಾ, ಉಣಬೇಕಾಗಿದ್ದೆ ಇವರ ಮನೇಲಿ—ಮಾಡಿದ ಫಲಭೋಗ.

ಶೀನ:— ಯಾಕೆ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದೀರಾ? ಇನ್ನೂ ಊಟ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ದ್ವಾದಸಿ ಪಾರ್ವತಿ ತಾನೆ ಇವತ್ತು?

ಸಾವಿ:— ನೋಡಿ ಶೀನಪ್ಪ, ಈ ಮಹರಾಯರ ಮನೇಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟುಗಿ ಸಂದ ಇದೇ ಹಣೇಬರಹ. ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬರೋ ರೋಗವೆ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಅಂದ್ರೆ. ಕೋಳಿ ಕೂಗೋದರೂ ಅಡಿಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ತುಳಸಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಇಗೋ ಬಂದೆ ಅಂತ ಅದೆಲ್ಲೋ ಹೊರಟ ಮಹರಾಯ್ರು ಸುಳವೇ ಕಾಣೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆದ್ರೂವೆ.

ಶೀನ:— ಬತ್ತಾರೆ ಬಿಡಿ, ಎಲ್ಲೋ ಅರ್ಜೆಂಟು ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಮೋಗಿರಬೇಕು ರಾಯರು.

ಸಾವಿ:— ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಪ್ಪ, ನನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇವರ ಅರ್ಜೆಂಟು ಕೆಲಸ? ಕೆವಿ ಮುಚ್ಚೋ ಬಿಳಿ ಟೋಪಿ, ತುಂಬೂರಿ ಚೀಲದಂಥಾ ಒಂದು ಚೀಲ, ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಚೀಲ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟೆ ಅಲೆ ಯೋದು ತಾನೆ ಇವರ ಅರ್ಜೆಂಟು ಕೆಲಸ?

ಶೀನ:— ಏನು ಇಷ್ಟು ತಾತ್ಸರ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡ್ತೀರಾ ರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ? ನಾನು ಅವರ ಗುಮಾಸ್ತ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಿನಿ ಅಂತ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ—

ಸಾವಿ:— ಅಯ್ಯೋ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭಿಡಿ ಶೀನಪ್ಪ ಸಾಕು. ನಿಮ್ಮ ರಾಯರ ಏಷಯ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಕೆವಿ ತೂತಾಗಿವೆ. ನಿನ್ನ ಗುಮಾಸ್ತಿಕೆ, ಅವರ ವಕಾಲತು, ನನ್ನ ಸಂಸಾರ—

ಶೀನ:— ಅವರ ವಕಾಲತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಮ್ಮ ನಾನು ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು. ಹಾಗೆ ಅವರು ವಕಾಲತ್ತಿಗೆ ಮನಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ—

ಸಾವಿ:— ಸಂಸಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗೋದು. ಅವರ ಹಣೇಲಿ ಬರೆ ಬಿದೆ, ಮನೆ ಮನೆ ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ ತಿರುಪೆ ಎತ್ತಿ ಮಾದಿಗರ ಮಾರಿಗ ನನ್ನೋ ಇಲ್ಲ ಬೇರೆ ಯಾರದಾದರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೋ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡೋದು.

ಅಂತ ಇಷ್ಟೆ ಸೈ ಇದು, ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ ಅಂತ ಅದೇನೂ ಹೇಳಾರಲ್ಲ ಹಾಗೆ.

ಶೀನ:— ಉರಲ್ಲಿ ಜನ ಎಷ್ಟು ಹೊಗಳುತ್ತೆ ಅಂತ ತಿಳಿದೀರಾ ರಾಯರನ್ನು ?

ಸಾವಿ:— ಛಿ, ಛಿ, ಹೊಗಳದೇ ಎನಪ್ಪ ಸಾಸ. ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ವಕೀಲಿ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ರಾಮಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಅಂತ ಇರೋದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು. ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಸಹ ಇಲ್ಲದೆ ಆಣೆ ಕಾಸು ಬಿಕ್ತೆ ಎತ್ತಿ — ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರಡು ನನಗೆ ಮೈ ಮುಚ್ಚೋಕೆ ಮಡಿಸೀರೆ ತರೋಕ್ಕಾಗಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ— ಉರು ಮುಂದಿನ ಹೊಲೀರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗುಡಿಸಲು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡ್ತಾರಂತೆ. ಮೊನ್ನೆ ಪಾತಮ್ಮನ ಮನೇಲಿ ಅನಲಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟುವಾಗ ಹೆಣ್ಣುಕುಳಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ನಗೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದು. ಅಡೇನು ಮಂಣೋ ಹರಿಜನ ಅಂತೆ. ಅದೊಂದು ಹುಚ್ಚು ಬೇರೆ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ ಇವರ ತಲೇಲಿ. ಅಲ್ಲ ಶೀನಪ್ಪ, ದೇವರು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದಲ್ಲದೆ ಹತ್ತು ಅವತಾರ ತಾಳಿದರೂ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇವರದು ಹನ್ನೊಂದನೇ ಅವತಾರ.

ಸಂಜೀ:— (ವ್ರವೇಶಿಸುತ್ತ) ಏನೇ ಅದು, ಅವತಾರಗಳ ನಿಷಯ ಉಪನ್ಯಾಸ ಸುರು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೀಯಾ? ಮುಖ ಎಲ್ಲ ಏನು ಕೆಂಪಾಗಿದೆ! ಏನು ಶಕ್ತಿ ಅವತಾರ ತಾಳಿ ಬಿಟ್ಟಿದೀಯಾ?

ಸಾವಿ:— ಶಕ್ತಿ ಅದರು ಆಗಬೇಕು, ಶೂರ್ಪನಖಿ ಅದರೂ ಆಗ ಬೇಕು ಇನ್ನೇನು ಮಾಡೋದು ನಿಮ್ಮಂಥವರನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದ ಮೇಲೆ?

ಸಂಜೀ:— ಏನೇ ಈಗ ಆಗಿರೋದು ಅಂಥಾದ್ದು ಅನ್ಯಾಯ, ಇಷ್ಟು ರೇಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದೀಯಾ?

ಶೀನ:— ಹೋಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬಿಡಿ ರಾಯರೆ. ಅದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೇ.

ಸಾವಿ:— ಏನು ಶೀನಪ್ಪ ಅದು, ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅಂತ ಏನೋ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹೇಳ್ತಾ ಇದೀರಲ್ಲ? ಏನು, ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ—

ಸಂಜೀ:— ಏನೇ ಅದು, ಮನೆಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನ ಕಿಟಪಿಟ. ನೀನೇನು ನನ್ನ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕಾದರೂ ನೆರವಾಗ್ತೀಯಾ? ನಿನ್ನಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಾನಾದರೂ ಸೇವೆ ಆದೀತೆ?

ಶೀನ:— ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮಾವ್ರೆ, ರಾಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ.

ಸಾವಿ:— ಇನ್ನ ಅದು ಒಂದೇ ಬಾಕಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿತು, ನಿಮ್ಮ ಸೇವಾಕ್ಕೊಂದಿಷ್ಟು ಕಿಚ್ಚು ಹಚ್ಚಿತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಮಾದಿಗರ ಗುಡಿಸಲು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕೋದು—ಅದೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ—

ಸಂಜೀ:— ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಟೀಕೆ ಬೇಡ. ಜನತಾಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ಥನ ಸೇವೆ ಅಂತೆ. ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡುವದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ, ತಿಳಿಯತೇ. ಕೈಯಲ್ಲಿರೋ ಪೈಲುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ಈ ವರೆಗಲಿ ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡ್ತೀನಿ.

ಸಾವಿ:— (ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ) ನಾನು ಕೂಡ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡ್ತೀನಿ.

ಶೀನ:— ಛೇ, ಛೇ, ಇದೇನು ಮಾತು ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮಾವ್ರೆ. ಹಾಗೆನ ಕೂಡದು, ಬಿಡ್ತು ಅನ್ನಿ.

ಸಂಜೀ:— ಕೊಂಚ ನಿಲ್ಲು ಶೀನಪ್ಪ, ಹಾಗೇಕೆ ಅವಸರ ಮಾಡ್ತೀಯ. ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟೆಲ್ಲ, ಈಗಲೆ ಹೇಗೆ ಬಿಡ್ತು ಅನ್ತಾಳೆ?

ಸಾವಿ:— ಹಾಗಾದರೆ ಬಿಡೋದೆ ನಿಶ್ಚಯ. ನನಗೇನು ಪ್ರಾರಬ್ಧಾನೆ ಇಂಥವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಕ್ಸಿ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿರೋಕೆ? ಬಿ. ಎಲ್. ವಾಸು ಮಾಡಿ ಕರೀ ಮುಸುಗೂ ಹಾಕೊಂಡು ಅತ್ತೂ ಅಂತ ತಾನೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅಹುತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು? ಇಂದಲ್ಲ ಎಂದಾದರೂ ಸರಕಾರ ವಕೀಲನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಮೆರೀತೀದಮ್ಮ ನೀನು ಅಂತ ನನ್ನ ತಂದೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕಲ್ಲವೆ ಇವರನ್ನು ಕತ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೊಂಡದ್ದು ನಾನು?

ಸಂಜೀ:— ಓಹೋ, ಇಂಥಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೈರ್ಯಗಳು, ಇಂಥಾ ಜೀವನದ ಗುರಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಮೊದಲೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಾವಿ:— ನೀವು ಹೀಗೆ ಮನೆ ಹಾಳಾಡಿ ಮಾಡಿಗರ ಗುಡಿಸಲು ಕಟ್ಟಿ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶೀನ:— ಇರಲಿ ಬಿಡಿ ಈಗೇನಾಯ್ತು ?

ಸಂಜೀ:— ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದಲ್ಲ, ಅಂತೀಯಾ ?

ಶೀನ:— ಛೇ ಛೇ, ಹಾಗನಕೂಡದು ರಾಯರೆ.

ಸಾವಿ:— ಯಾಕೆ, ಅನಕೂಡದೇಕೆ ? ಯಾಕೆ ನಾನೇನು ಕೆಟ್ಟು ಬಂದಿದೇನೆಯೇ ? ತೊರುಮನೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೇ, ಇಂಥ ಅಸ್ಥವರದ್ರ ಮನೇಲಿರಲಿಕ್ಕೆ ? ಸಾಗರದಲ್ಲಿರೋ ನಮ್ಮಂಥನ ಮನೇಗೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮಂಥ ಅತ್ತಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೂಜೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ, ಪೂಜೆ, ತಿಳಿಯತೆ ? ನಾನು ಈಗಲೆ ಹೊರಟೆ. ಕಡೇಸಲ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಬಿಡ್ತೇನೆ- ನೀವು ಈ ಹರಿಜನ ಈ ಸಮಾಜ ಬಿಡೋಲ್ಲ ತಾನೆ ?

ಸಂಜೀ:— ಬಿಡೋಲ್ಲ, ಬಿಡೋಲ್ಲ, ಬಿಡೋಲ್ಲ.

ಸಾವಿ:— ನನ್ನಾದರೂ ಬಿಡ್ತೀರಿ, ಅವನ್ನು ಬಿಡೋಲ್ಲ ತಾನೆ ?

ಸಂಜೀ:— ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನೂ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನೀನೂ ನನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ಅನುಘಾತ್ರವು ಕೂಡ ತೆಗೆಯೋದು ಅಂತ ನನ್ನ ಆಶೆ ಇದೆ.

ಸಾವಿ:— ದೆಂಕಿ ಬಿತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ. ನಾನಂತೂ ಹೊರಟೆ ರೈಲಿಗೆ.

(ರೈಲು ಹೊರಡುವದು.)

ಸಂಜೀ:— ವಕೀಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ಅಂತ ಕೈಹಿಡಿದ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು. ಇನ್ನು ವಕಾಲತ್ತಿನ ಗುಮಾಸ್ತ ನೀನು ಏಕೆ ಇರುತ್ತೀ ? ನೀನು ಕೂಡ ಹೋಗಿಬಿಡು ಶೀನಪ್ಪ.

ಶೀನ:— ಏನು ಮಾತು ರಾಯ್ತೆ, ವಕೀಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯರು ಅಲ್ಪೀ ? ಏನಾದರೂ ಮಾಡೋಣ ಬಿಡಿ, ದೇವರು ಬುದ್ಧಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ.

[ರೀಡರಿಂಗ್ ಮೂವಿನ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವರಾವು, ರಾವಬಹದ್ದೂರು ರಾಜಗೋಪಾಲ ಶೆಟ್ಟಿ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಮತ್ತು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅನಂತಯ್ಯನವರು ಆಗ ತಾನೆ ಪೇಪರು ಓದಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.]

ಸಂಜೀವ : ನೋಡಿದೇನಯ್ಯ ರಾಜು, ಇವತ್ತಿನ ಲೀಡರ್ ಹೇಗಿದೆ ?
ಓತ್ತಾ ಇದೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನೀರು ಹೋಗ್ತಾ ಇತ್ತು ನನಗೆ.

ರಾಜು :— ಬಾರಯ್ಯ ಹಾಗಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಒಳ್ಳೇ ನೇತ್ರ ವೈದ್ಯ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಮಾಡಿ ನಿನಗೆ ಪಾರ್ಟ್ ಸೈಟೀ ಇರಬೇಕು.

ಅನ :— ಸುಮ್ಮನೋ ರಾಜು, ಅವನೇನು ಸೀರಿಯಸ್ ಆಗಿ ಫೀಲು ಮಾಡಿ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡ್ತೀಯಾ?

ಶೇಷ :— ಅಲ್ಲವಯ್ಯ, ಲೀಡರ್ ವಿಸಯ ರಾಜುಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮ್ಮದೇ ತಪ್ಪು. ಅವನಿಗೆ ಓದಲು ಬಂದ್ರೆ ತಾನೆ ಅವೆಲ್ಲಿ. ಅವನು ಓದಿರೋದು ಅಂದ್ರೆ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಕನ್ನಡಕದ ಅಂಗಡೇಲಿರೋ ಎ ಬಿ.ಸಿ. ಬೋರ್ಡು ಒಂದೇ.

ಸಂಜೀವ :— ಅಲ್ಲವಯ್ಯ, ರಾಮಪುರದಲ್ಲಿ ಅತಿವಿಲಕ್ಷಣ ಮಳೆಯಾಗ ಉರು ಉರೇ ಕೊಚ್ಚಿಗೊಂಡಿ ಹೋಗಿ, ಜನ, ದನಗಳ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿರೋ ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಅನ್ನ, ಇರಲು ಮನೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದ್ದೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿ ನಗೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಹೇಗಯ್ಯ ಬರುತ್ತೆ? ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಅನಿಸೋಲ್ಲವೇನಯ್ಯ ನಿನಗೆ?

ರಾಜು :— ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಯಾರಯ್ಯ ಹೇಳಿದರು? ಅನಿಸುತ್ತೆ ನನಗೆ.

ಅನ :— ಏನೋ ಅನಿಸೋದು ನಿನಗೆ?

ರಾಜು :— ವಾರಸುದಾರರು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದವರ ಆಸ್ತಿಯು ಏನಾ ಗುತ್ತೋ ಅಂತ.

ಸಂಜೀವ :— ಧಿಕ್ಕಾರ, ಧಿಕ್ಕಾರ, ನೀವೇ ಆಯ್ಕೆ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳು. ಅರ್ಜೀರ್ಣದಿಂದ ಸಾಯಲೂ ಸಿದ್ಧರಾದವರು. ಆದರೆ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುವವರಾಗೂ ಅನ್ನ ಕೊಡದವರು ತಾನೂ ತಿನ್ನದೆ ಇತರರಿಗೂ ಕೊಡದೆ ಸಾಯುವವರು --

ರಾಜು:— ಸರಿ, ಇನ್ನು ಬರ್ತೇನಯ್ಯ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪ್ರಚಾರದ ಭಾಷಣಾನೆ ಸುರು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಈ ಮಾರ್ಪಾಯ. ಇನ್ನು ಆ ಸಮಾಜ ಸೇವಾದ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟು ಅಂದರೆ ಚಂದಾದ ಸಟ್ಟು ತಯಾರೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತೆ. ಏನೋ ವಾಚನಾಲಯ, ತುಣಗಿದೆ ಅಂತ ಬಂದ್ರೆ ಫ್ಲಡ್ ರಿಲೀಫ್ ಕಮಿಟೀನೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಈ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ. ಬರ್ತೇನಯ್ಯ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮುದುಕನಿಗೆ ಬಾಯಿ ಆಡೋ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೇರಿದೆ. ಹೊರಟೆ.

ಸಂಜೀ:— ಏನೈಯ್ಯ, ನೀವಾದರೂ ಏನಾದರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲರಾ? ಒಂದು ಅನಾಥಾಶ್ರಮ ಅಂತ ತೆಗೆದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆದರೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡೋದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಏನು ಹೇಳ್ತೀರಿ ಡಾಕ್ಟರ್?

ಶೇಷ:— ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೋ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ನೋಡಿ ಈಗ ದಿನಸಗಲು ಹೇಗಿವೆ, ನಿಮ್ಮಗೇ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ ಅನ್ನಿ. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತೀನಿ, ನನಗೇನು ಔಷಧಿ ಬೇಕೆ ಕೂಡ ಕೊಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಹಣ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಇದ್ದೇ ಇರ್ದಾರೆ ರಾಜುನಂಥವರು.

ಸಂಜೀ:- - ನೀವೇನಂತೀರಿ ಮೇಷ್ಟ್ರೆ?

ಆನಂ:— ಓಹೋ, ಆಗತ್ಯ ಆಗಲಿ. ಯಥಾಶಕ್ತಿ. ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಗೆ ವಂಚನೆ ಇಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟುಗೊಂಡು ಸತ್ತು ಅಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಆಗೋದು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೇಕೇ? ಬೆಳಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಲ, ಸ್ಕೂಲು ಅದೆ ನಂತರ ಒಂದು ಸಲ ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಓದು ಹೇಳಿ ಕೊಡ್ತೇನೆ. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪಿಟೀಲನ್ನೂ ಕಲಿಸ್ತೇನೆ.

ಸಂಜೀ:— ಅವರು ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯೋಕಲ್ಲ ಕಡ್ಡೀ ಇಲ್ಲಿ ಬರೋದು. ಸರಿ, ಇರಲಿ. ಯಾರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಬಂದ್ರೊಂದು ಅದನ್ನೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಆಗೋದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅದೆಲ್ಲ

ಸರಿ, ಅವರಿಗೆ ತಾರು ಮಾಡಿ ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಹಣ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟಿದೆ ತೆಗೆಯಿರಿ.

ಶೇಷ:— ಏನಾದರೂ ಈಸ್ಟೇಟು ಸುರು ಆದರೆ ಇರಲಿ ಅಂತ ತಂದಿದ್ದೆ, ನಾಲಫಾಣೆ ಇದೆ ನೋಡಯ್ಯ, ಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಅನಂ:— ಡಿಟೋ. ೧೯೩೯ ನೇ ಇಸವಿಯ ನಾಲಫಾಣೆ ಒಂದಿದೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ.

ಸಂಜೀ:— ತನ್ನ ತನ್ನ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೂ ಒಂದು ನಾಲಫಾಣೆ ಇರಬೇಕು. ತಾರು ಕಳಿಸಬಿಡೋಣ. ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಂತೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಶೀನಪ್ಪ.

ಶೇಷ:— ಹೌದು, ತಾರು ಏನೋ ಕಳಿಸಿ ಬಿಡ್ತೀರಾ. ಅವರೆಲ್ಲ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಹಣಕ್ಕೆ?

ಸಂಜೀ:— ಹಣಕ್ಕೆನ್ನೀ, ತಾರು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹಣ ಬಂದಿತೋ ಅದಕ್ಕೂ ಹಾಗೇ ಬರುತ್ತೆ.

ಅನಂ:— ಶಹಬಾಸ್, ಒಳ್ಳೆ ತತ್ವಯ್ಯ ಇದು.

ಸಂಜೀ:— ಶೀನಪ್ಪ.

ಶೀನ:— ರಾಯರೆ.

ಸಂಜೀ:— ಈ ಹನ್ನೆರಡಾಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಾರು ಕೊಟ್ಟು ಬಂದುಬಿಡು.

ಶೀನ:— (ಮೆಲುಕನಯಲ್ಲಿ) ಯಾರಿಗೆ, ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಅವರಿಗೆ ತಾನೆ ಬಂದು ಬಿಡಿ ಅಂತ.

ಸಂಜೀ:— ಜಿನ್ನಾಗಿದೆ ಸಮಾಚಾರ. ಅಲ್ಲವಯ್ಯ, ರಾಮಪುರ ದಿಂದ ಅನಾತ್ರಿತ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ಕಳಿಸು ಅಂತ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ.

ಶೀನ:— ಸಂತೋಷ ರಾಯರೆ. ವಕೀಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಿದಿರಲ್ಲ, ನೋಡಿದಿರಾ ಈಗ ಉಪಯೋಗ ಆಗಲಿಲ್ಲ? ವಕೀಲರಾದರೇನು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಾದರೇನು. ಗುಮಾಸ್ತರಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಆದೀತು?

[ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನ ನಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬರಲಿರುವ ನೂರಾರು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಂಗಸರು ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಶೀನಪ್ಪ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕರೆಮೊಯ್ಯಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಸ್ವೀಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ!]

ಶೀನ:— (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಅಯ್ಯೋ, ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ!

ಸಾವಿ:— (ಸಂತೋಷ, ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಯಾರು ಶೀನಪ್ಪನೇ?

ಶೀನ:— ಎನ್ನಮ್ಮ, ನೀವು! ಇಲ್ಲಿ?

ಸಾವಿ:— ಇನ್ನೇನು ಗತಿ ಶೀನಪ್ಪ?

ಶೀನ:— ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಅಂತ ಹೊರಟಿದ್ದು ಈ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ?

ಸಾವಿ:— ಎಲ್ಲಿಗೆ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನದೇನಿದೆ ಶೀನಪ್ಪ? ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಮುಣಾಗಿ ತೇಲಿದ್ದೆ. ಯಾವ ಮಹರಾಯನೋ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ, ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಣಗಿರಲಿ, ಹೊರಗೆ ಎಳೆದುಹಾಕಿ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿದ ಸದ್ಭಕ್ತ. ನನ್ನಂತೆ ಉಳಿದ ಈ ಇತರರನ್ನು ರೈಲಿಗೆ ತುಂಬಿ ಅದೆಲ್ಲೋ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ?

ಶೀನ:— ಯಾರು, ರಾಯರನ್ನು ತಾನೇ ನೀವು ಕೇಳೋದು? ಅವರು ಅಂದೇ ನೀವು ಹೊರಟ ಮರುದಿನವೇ ಅದೆಲ್ಲಗೋ ಹೇಳದೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ ನಿಮ್ಮಂಥ ಹತ್ತಿರ ಅಂದರೆ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದ್ದು? ಅದ್ದೇಗೆ ರಾಮವುರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿ?

ಸಾವಿ:— ಅದು ದೊಡ್ಡ ಕತೆ ಇದೆ ಶೀನಪ್ಪ. ನಮ್ಮ ಅಂಥ ಹೆಂಡತಿ ನಮ್ಮತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲ, ಆಕೆಗೂ ನನಗೂ ಸರಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸೋಣ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ರಾಮವುರಕ್ಕೆ ಹೋದೆ.

ಶೀನ:— ಸರಿ, ತಿಳಿತು ಬಿಡಿ. ಅರ್ಥ ಆಯಿತು. ಆದೇನು ನಿಮಗೆ ಹೊಸದೇ?

ಸಾವಿ:— ಅದೆಲ್ಲೂ ಅನುಭಾಶ್ರಮ ಅಂತಲ್ಲ ಶೀನಪ್ಪ, ಅಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ತಿನಕೊಂಡಿರೋದು ?

ಶೀನ:— ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಸಾವಿತ್ರಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟು ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಿರಾ ? ಅಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋದು.

ಸಾವಿ:— ನನ್ನಿಂದ ಏನು ಕೆಲಸ ಲಿಗುತ್ತೆ ಶೀನಪ್ಪ ? ಅಗೋದಿದ್ದರೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾಡ್ತೀನಿ,

ಶೀನ:— ಅನುಭಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಗಂಡಸರು. ಈಗ ಅಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಜನರು ಹೆಂಗಸರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಬೇಡವೆ ಅವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ? ನೀವು ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆದರಾಯಿತು.

ಸಾವಿ:— ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ ಶೀನಪ್ಪ, ದುಡಿಯಬೇಕು ಅನ್ನು ತಿನಬೇಕು ನೋಡು.

ಶೀನ:— ಇರಲಿ ಬನ್ನಿ ನೋಡೋಣ. ಅಶ್ರಮಕ್ಕೂತೂ ಪೋಗೋಣ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ನೋಡ್ತೇನೆ.

(ತುಸು ಹೊತ್ತು ನಿಶ್ಚಿತ್ತ)

ಸಂಜೆ:— ಏನು ಶೀನಪ್ಪ, ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಜನ ಆದಂತಾಯಿತು ಅಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ?

ಶೀನ:— ನೂರಹನ್ನೆರಡು ಮಕ್ಕಳು, ಎಂಭತ್ತಾರು ಹೆಂಗಸರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ರಾಯರೆ.

ಸಂಜೆ:— ಅಲ್ಲವೋ ಶೀನಪ್ಪ, ಇಷ್ಟು ಜನ ಹೆಂಗಸರೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿ. ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಹೆಂಗಸರು ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಬೇಡವೆ ?

ಶೀನ:— ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ರಾಯರೆ. ಆದರೆ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಡುಕಿನ ಸ್ವಭಾವ ಕಾಣುತ್ತೆ ಅವರದು. ನೀವು ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ನೋಡಿ.

ಸಂಜೆ:— ಕೋಪ ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಕೋಪ-ಇಲ್ಲ. ತಾಪ ಇಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು ಅವಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಯಾರೋ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ?

ಶೀನ:— ಇಲ್ಲೆಯೇ ಅವರನ್ನ ಕರೆತೆನೆ ಇರಿ ರಾಯರೆ.....
ಬನ್ನಿ ಅಮ್ಮ; (ಮೆಲ್ಲಗೆ) ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿ
 ಟೈದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯ. ಅವರಿಗೆ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆಯೇ
 ಕೋಪ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಷಾರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು, ಅವರೇನಂದ್ರೂ ಕೋಪ
 ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ

ಸಾವಿ:— ಅಗತ್ಯ ಆಗಲೆಯ್ಯು ಯಾರು ತಾನೆ ಬೇಡ ಅಂತಾರೆ ?

ಶೀನ:— ಹೋಗಿ, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ. ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ
 ಕುಳಿತರುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿ ಬಿಳಿ ಟೋಪಿ ಇಟ್ಟು, ಅವರೇ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.
 ನೀವು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನಾನೆಲ್ಲ ಬರ್ತೇನೆ

ಸಂಜೀ:— (ಅರ್ಚರ್ಯ ಸಂತೋಷ) ಅಯ್ಯೋ, ನೀನೆ !

ಸಾವಿ:— (ಸಂತೋಷ ಅರ್ಚರ್ಯ) ನೀವೆ, ಅಯ್ಯೋ !

ಸಂಜೀ:— ಎ, ಶೀನಪ್ಪ, ಬಾರೊ ಇಲ್ಲೆ, ಎನೋ ಇದು ಚೇಸ್ ?

ಶೀನ:— ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆಲ್ತೇನು ಸ್ವಾಮಿ ?

ಗರುಡ ಪುರಾಣ

ಪಾತ್ರಗಳು

- ೧ ಯಮ (ಪರಲೋಕದ ಅಧಿನಾಯಕ)
 - ೨ ಚಿತ್ರ (ಯಮನ ಕಾರಕೂನ)
 - ೩ ಗುಪ್ತ (ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಾರಕೂನ)
 - ೪ ರಂಗನಾಥ (ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಭೂಲೋಕದವ)
 - ೫ ಸಿರಿಯಪ್ಪ (ಭೂಲೋಕದ ಒಬ್ಬ ಬಡವ)
 - ೬ ಲಾವಣ್ಯ (ಭೂಲೋಕದ ಒಬ್ಬ ವಿಧವೆ)
- ಅಲ್ಲದೆ ಯಮಮೂಠರಿಬ್ಬರು

[ತೆರೆಯೇಳುವುದು. ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಯಮನು ಕುಳಿತಿರುವನು. ಪಂಚಗಚ್ಛಿ, ಕ್ಷೋಣುಕಾಲರ್ ದಿಳಿಯಕೋಟಿ, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಪಾಪೋರು, ಕಡ್ಡಿಗೆರೆಯ ಜರಿ ರುಮಾಲು. ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಧರಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರ ಪ್ರವೇಶ.]

ಚಿತ್ರ-ಗುಪ್ತ :— (ಇಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ) ಯಮಧರ್ಮ ಮಹಾ-
ರಾಜರೇ ಜೈ !

ಯಮ :— ಜೈ ಇರಲಯ್ಯಾ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರೇ ! ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗನೆ
ಮಾಡೋಣ. ಎಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳಿವೆಯೋ ನೋಡಿ....ಈ ದಿನಕ್ಕೆ ?

ಚಿತ್ರ :— (ಕಸಿಯಲ್ಲಿಯ ದಾರ ಕಟ್ಟಿದ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ಮೂಗಿಗೇರಿಸಿ, ದಾರದಲ್ಲಿ ತಲೆ ತೂರಿಸಿ, ಕನ್ನಡಕದ ಮೇಲಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ
ಡೈರಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ ನೋಡಿ) ಮೂರು ಕೇಸುಗಳಿವೆ ಪ್ರಭೂ, ಇವತ್ತು. (ಎದುರು
ಬದುರು ಇರುವ ಕುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮೇಜುಗಳ ಮುಂದೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡುವರು.)

ಯಮ :— ಬಹುಶಃ ಚಿಕ್ಕವೇ ಇರಬಹುದು; ಬೇಗನೆ ಮುಗಿಸಿ
ಸ್ವಲ್ಪ ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಯ್ಯಾ ಇವತ್ತು. ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ
ದಾನೆ, ಪಾಪ, ಇಂದ್ರ ! ಈ ಹಾಳು ಯುದ್ಧ ಸುರೂ ಅದಂದಿನಿಂದಂತೂ
ಅದಿತ್ಯವಾರವಿಲ್ಲ, ಹಬ್ಬವಿಲ್ಲ, ಹುಣ್ಣಿವೆಯಿಲ್ಲ....

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಾಮಾಧಾರಿಯಾದ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರು ದೂತರು ಬರುವರು.)

ದೂತರು:— (ಇಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ) ಯಮಧರ್ಮ ಮಹಾರಾಜ್ಯೇ ಜೈ!

ಯಮ:— (ರಂಗನಾಥನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತ) ಇವನಾರಯ್ಯಾ? ಕಿರುಪತೀ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಡೂಪ್ಲಿ ಕೇಟ್ ಇದ್ದಂತಿದ್ದಾನೆ. ಉಂ. ಆಗಲಿ, ಮತ್ತೆ ಶ್ರಾದ್ಧವೇನು!

(ದೂತರು ರಂಗನಾಥನನ್ನು ಬಾಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ಲಿಸುವರು.)

ಗುಪ್ತ:— ಹೂಂ. ಹೇಳಯ್ಯಾ!

ರಂಗ:— ದೇವರೆದುರಿಗೆ, ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಚಿತ್ರ:— (ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೋ, ಭೂಲೋಕದವಂತೆ-ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾನಂತೆ-ದೇವರಂತೆ! ಪ್ರಭೂ ಪ್ರಮಾಣ ಭೂಲೋಕದವರಿಂದ ಮಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ, ಸಹಸ್ರ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ ಇವರಿಗೆ.

ಯಮ:— ಅಹುದಯ್ಯಾ ಚಿತ್ರಾ, ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅವನೇ ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕು? ನಿಮ್ಮ ರಿಜಿಸ್ಪರುಗಳಲ್ಲವೇನು? ಉಂ. ಜರುಗಲಿ ಜರುಗಲಿ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸ!

ಚಿತ್ರ:— (ರಂಗನಾಥನನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರವಾಣಿಯಿಂದ) ಹೆಸರಾ?

ರಂಗ:— ರಂಗನಾಥ!

ಗುಪ್ತ:— (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ) ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ ಸು ರಂ ರಂ ರಂಗನಾಥ (ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವನು.)

ಚಿತ್ರ:— ವಯಸು?

ರಂಗ:— ಏವತ್ತೆರಡು!

ಯಮ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಆ ಮಗಳ ಗಂಡನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದರಲ್ಲ! ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಈ ಭೂಲೋಕದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯ ಹಾಕೋಡಯ್ಯಾ ಅಂತ! ಒಂದೊಂದು ದಿನಕ್ಕೇ ಒಂದು ರಿಜಿಸ್ಪರು ತುಂಬಿಸೋ ಮಹಾರಾಯರು ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ ಭೂಲೋಕದ ಪುಂಜಾ!

ಚಿತ್ರ:— ಜೀವನೋಪಾಯ?

ರಂಗ:— ದೇವರ ನಾಮ!

ಯಮ:— (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ದೇವರ ನಾಮ? ಇದೇನಯ್ಯಾ, ಹೊಸ ಮಾದರಿ? (ಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು) ಓದಯ್ಯಾ ಗುಪ್ತಾ, ಇವನ ಕತೆ ಏನಿದೆ?

ಗುಪ್ತ:— (ಓದುವನು) ವಿಷ್ಣುವಿನ ಗುಡಿಯ ಆರ್ಚಕ. ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದು, ಬಟ್ಟೆ ಉಡಿಸಿ ಒಡವೆಗಳನ್ನಿಡುವುದು— ಇವನ ದಿನವಹ ಕೆಲಸ. ಬಂದ ವೇಷಧಾರಿಗಳಿಂದ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಒಂದಾಣೆಯ ದಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ, ಅರ್ಥಾಣೆಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಳಜಿನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಯಿ ಒಡೆದು, ಆ ಕೆಲಗಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವನು.

ಯಮ:— (ನಗುತ್ತ) ಶಾಬಾಸ್! ಒಹಳವಿದ್ದಂತಿದೆ ಇವನ ಕತೆ.. ಕಡೆಯ ಪುಟವನ್ನೋದುವ ನೋಡೋಣ! ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಟುಕಿ ಓದಿಬಿಡು!

ಗುಪ್ತ:— (ಪುಟಗಳನ್ನು ಒಂದುಕೂ ಹಚ್ಚಿ ತಿರುವುತ್ತಾ) ದೇವರ ವಿಗ್ರಹದ ಮೇಲಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ನಾಮಗಳನ್ನು ಇವನು ಕದ್ದು, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರ ಅರ್ಜುನಾಚಾರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕರಗಿಸಿ, ಎರಡು ಪವಿತ್ರದ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಯಮ:— ಸಾಕು ಸಾಕು; ತಾಗಾದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇವರ ನಾಮವೇ ಇವನ ಜೀವನೋಪಾಯ! ಏನಯ್ಯಾ ರಂಗನಾಥಾ, ಕೇಳಿದೆ ಯಲ್ಲ, ಇದೆಲ್ಲ ನಿಜವೇನು?

ರಂಗ:— ನಿಜ ಪ್ರಭೂ; ಆದರೆ..

ಯಮ:— (ಆಪ್ತರಲ್ಲಿಯೇ) ಆದರೆ ಏನಯ್ಯಾ ಗೀದರೆ? ಏನು ನಿನ್ನ ಸವಾಲು?

ರಂಗ:— ಮಹಾಪ್ರಭೂ! ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಗೆ ಚಂದಾ ಹಣದಿಂದ ಒಂದು ಮಂಟಪ ಹಾಕಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವಡ್ಡರು ನನ್ನ ಸಾಲಗಾರರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅರ್ಧ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಕಿಸಿದ್ದೇನೆ!

ಚಿತ್ರ:— ‘ರಂಗನಾಥನ ಸೇವಾ’ ಎಂದು ಹೆಸರು ಹಾಕಿಸಿರುವ ಯೇನು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ?

ರಂಗ:— (ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ) ಅಹುದು ಸಾವಿರಾ ; ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಕಿಸಿದ್ದೇನೆ!

ಯಮ:— ಏರಿ... ಮುಗಿಯಿತು ಹಾಗಾದರೆ! ಒಡ್ಡರ ಮೇಲಿನ ನಂಚನೆಯೊಂದು, ಹೆಸರು ಹಾಕಿಸಿದುದು ಎರಡು! ಉಂ, ಇನ್ನು.

ರಂಗ:— (ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು) ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಹಣದಿಂದ ಮೂರು ಸಲ... ದೇವರಿಗೆ ಏಕಾಂತವೇವಾ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ ಪ್ರಭೂ!

ಗುಪ್ತ:— [ಹೆಮ್ಮೆಲೆ ಎದ್ದು] ಆ ಪುಣ್ಯ ವಡ್ಡರ ಹುಲಗಪ್ಪನಿಗೆ ಪೇಗಿದೆ ಪ್ರಭೂ!

ಯಮ:— ಏಕದರ್ಶ್ಯ, ಏನು ಮುಗಿಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ... ನೆನ್ನು ಸವಾಲು?

ರಂಗ:— ಅಷ್ಟೈತವ ಕ ಮಂಡನಮಾಡಿ, ಕಾರ್ತೀ ಮತ್ತು ಶೃಂಗೇರಿ ಸೇರಿದ ಮಹಾಮನುಷ್ಯತನನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದೇನೆ ಸಾವಿರಾ!

ಯಮ:— ಒಳ್ಳೇದು. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು-ಹಾರ್ನು ಆಗಿ ಹುಟ್ಟು! (ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು) ಇವನು ಏಕದರ್ಶ್ಯ ಸತ್ತ?

ಚಿತ್ರ:— [ಜಿಜ್ಞಾಸುನೋಡಿ] ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿ!

ಯಮ:— ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿದ ಇವನನ್ನು ಬಂಗಾರದಂತೆ ಪುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರಿ!

[ಮೂತರು ಎಳೆದು ಒಯ್ಯುವರು ರಂಗನಾಥನು ಕುಯ್ಯೋ ಮರೋ ಎನ್ನುತ್ತ ಆಳುವನು.]

(ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು) ಒಳ್ಳೆ ಚಿಂತಾಕ್ರಮವಲ್ಲಯ್ಯಾ ಇದು! ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಬರ. ಒಡ್ಡನು ಅಂತ ಅಳಾಯಿದ್ರೆ, ಇವನು ಹೇಗಯ್ಯಾ ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಸತ್ತ?

ಚಿತ್ರ:— ಅಹುದು ಪ್ರಭೂ, ಇವನೊಬ್ಬ ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಸತ್ತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲೇ, ನೊನ್ನೆ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಅನ್ನು ಇಲ್ಲದಲೆ ಸತ್ತದ್ದು! ಅದೇ ಅನ್ನಾ ಎಲ್ಲರೂ ಉಂಡ್ರೆ ಹೀಗೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಭೂಲೋಕದ ಹಣೆಬರಹ?

[ಅಸ್ತಿಗತ ಬೌತನವಾದ, ಬಡಕಲು ಮೈಯ್ಯ ಸಿರಿಯಪ್ಪನನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಮೂತರು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು]

ಮೂತರು:— ಮನುಷ್ಯಮೌ ಮಹಾರಾಜಕೀ ಜೈ!

ಯಮ:— ಇವನೇನಯ್ಯಾ ಅಖಂಡ ಮೂತ ರಾಜಮಾನ್ಯ ರಾಜೇಶ್ರೀ ಬರದಾಗ್ರಗಣ್ಯ ಬಿರುದಾಂಕಿತನಂತಿದ್ದಾನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ

ಸತ್ತ ನೇನು ? ಗಾಳಿಯೇ ಇವನ ಆಹಾರವಿರಬಹುದು; ಊಂ ! ಜರುಗಲಿ.
ಶುಕ ಉವಾಚ.

[ಬಾಕ್ಸನಲ್ಲಿ ದೂತರು ನಿಲ್ಲಿಸುವರು]

ಚಿತ್ರ :— ಹೆಸರು ?

ಸಿರಿಯಪ್ಪ :— ರಂಗನಾತಪ್ಪೋವ್ರ ಅವರ ಹೆಸರು !

ಗುಪ್ತ :— [ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ] ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನೋ ಅಂದರೆ ! ಅವರು
ಯಾರೋ ?

ಸಿರಿ :— ನನಗ್ ಗಲ್ಲಾಡಿಸಿದವರು ಬುದ್ಧಿ.

ಯಮು :— (ನಗುತ್ತ) ಓಹೋ ಗಲ್ಲು ಬೇರೆ ಆಯಿತೋ... ಈ ಅಸ್ತಿ
ಪಂಜರಕ್ಕೆ ?

ಚಿತ್ರ :— ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನೋ ?

ಸಿರಿ :— ನಾನು ಸಿರಿಯಪ್ಪನೇ !

ಯಮು :— ದರಿದ್ರಪ್ರಸಾದ ಸಿರಿಯಪ್ಪನೇ ! ಯಾಕೋ ಸತ್ತೀ ?

ಸಿರಿ :— ಗಲ್ಲಾಗಿ, ಪ್ರಾಣದ ಜೀವೋಗಿ, ನಾಡಿನಂತು ಸತ್ತೆ
ಮಾಸೋಮಿ !

ಯಮು :— ಗಲ್ಲೇಕಾಯಿತೋ ನನಗೆ ?

ಸಿರಿ :— ಏಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ, ರಂಗಾತಪ್ಪೋರು ಮಾಡ್ತಿದ್ದ್ರಾ ಅಂತ.

ಯಮು :— ಯಾಕೋ ?

ಸಿರಿ :— ಮತ್ತೆ ಕೊಂದ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಮಾ, ಆ ಯಮ್ಮನ ಗೆಣಿಕಾರನ್ನ !

ಚಿತ್ರ :— ಯಾ ಅಮ್ಮನ ಗೆಣಿಕಾರನನ್ನೋ ?

ಸಿರಿ :— ಆಯಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ, ರಂಡೆಮುಂಡೆ. ರಂಗನಾತಪ್ಪೋರ
ಅಣ್ಣನ ಎತ್ತಿ !

ಯಮು :— ಅವನನ್ನು ಏಕೋ ಕೊಂದಿ ?

ಸಿರಿ :— ಮತ್ತೆ, ರಂಗನಾತಪ್ಪೋರ ಮಾತಿನ ಮ್ಯಾಗೆ.

ಯಮು :— ಅಂತಹ ಕೆಲಸ ಏಕಯ್ಯಾ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟೆ ?

ಸಿರಿ :— ಈಗಾರ ಏನನ್ಯಾಯ ಆಶು ಮಾಸಾಮಿ ? ನಾನಿದ್ದೆ ದಿನ-
ಕೈರಡಾಣೆ ಕೂಡಾ ತರ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಇನ್ನಾರು ರೂಪಾಯಿ ಗಂಟು
ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ಬಂದೆ ಸಾಮಾ, ನನ್ನ ಎತ್ತಿ ಕರೆ ಲಚ್ಚಿಗೆ.

ಯಮು :— ಎಲ್ಲಿಯವಯ್ಯಾ ಇನ್ನಾರು ರೂಪಾಯಿ ?

ಸಿರಿ :— ಎಳೆದ್ದೆಲ್ಲ ಸಾಮಿ, ರಂಗನಾತಪ್ಪೋವು ಅಂತ ! “ ಕುಡುಡು ಕೊಲ್ಲಲೆ ಸಿರಿಯಾ, ಈಗೇನು ವಕೀಲು, ಬರೀ ಜಟ್ಟಾ ಬಾಡಿಗೆ ಬರ್ತಾರೆ ; ನಾನಿರ್ದೀನಿ ” ಅಂದ್ರು. ಮುದ್ದಿಲ್ಲಾ ನಂಟು ಒಂದು ಮಗಾ ಸತ್ತು ಬುದ್ದೀ ನಂದೂ. ‘ ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಯಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಗ, ಸೆಟ್ಟಿಗ್ಯಾಕ ಸಿಂಗಾರದ ಪೇಟೆ ’ ಅಂತ ಅನಿಸ್ತು ಸಾಮಿ ! ಏನಾರ ಮಾಡಿ ಬಿಡ್ಸಿ ಗೊಂತೇನೇಳಲೆ ’ ಅಂದ ರಂಗನಾತಪ್ಪೋರು ಬೆಳಗಾಗೋದ್ದೊಳಗೆ ಪೋಲೀಸರನ್ನ ತಂದು. ನನ್ನ ಜನಾಯಿಕ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲ ಕೇಲಿನಲ್ಲಿ !

ನಾನೇನು ಎದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಿ. ಇಂತಿಂತವರು ಇಂಗೀಗೆ ಅಂತ ಜಡ್ಡೀ ಮುಂದೆ ರಂಗನಾತಪ್ಪೋರ ಕಿತಾಪತಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೈಲಿಗೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟೆ ; ಅಂದರೆ ಮಂಕುಗಳೆಲ್ಲ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ಬಿಡೋದಾ ! ಇನ್ನೂ-ರೆಕರೆ ಜಮಾನು ಐತಿ, ಅದೇನೋ ರೂಪಾಯಿ ಗೌರವಂಟು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದೇನೋ ಕಟ್ಟುನ, ಬ್ರಾಂಬ್ರಾತ, ಅಂತಾ ದೊಡ್ಡ ಮನಿಶಾ ಯಿಂತಾದ್ಯಾಕೆ ನೂಡ್ಯಾ ಮೂ ಅಂತ ಆ ಬೆರಿಕೆ ವಕೀಲ ಅಂದು ಮೇಜು ಗುದ್ದಿದ್ದೆ ; ತನ್ನ ಬುಕ್ಕೋಡಿ ಜಡ್ಡೀ ನನಗೆ ‘ ಗಲ್ಲು ’ ಅಂದ್ಬುಡೋದಾ ? ಆತು ಈಗೆ ಪಾಡಾತು, ಇಲ್ಲೆ ನಿನ್ನಾಗೂ ಬಲು ಮೈಮುರಿಯ ದುಡ್ಡ ಅಂತಲ್ಲ ಸಾಮಿ ! ಆತು ಬಿಡು ; ದುಡಿಸಿ ಅನ್ನ ಹಾಕಗಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲೇ ಪಾಡು [ದೂತರ ಕಡೆಗೆ ಕಿ ತೋರಿಸಿ] ಇವರ ಕಳಿಸಿ, ನನ್ನ ಕರೀ ಲಚ್ಚಿನ್ನಾ ಕರೆಸಿ ಬಿಡಬಾರ್ದೆ ? ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಸಾಯ್ತು ಕೋಡಿ, ನಾನಿಟ್ಟು ಬಂದೇ ಅಂತ !

ಯಮು :— ಸರಿ, ಚೆನ್ನಾಯಿತು, ಏನಯ್ಯಾ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರೇ ; ನನಗೇ ತಂದೊಡ್ಡಿದನಲ್ಲ. ಏನು ಉಪಾಯ ?

ಚಿತ್ರ :— ಇದೂ ವಿಷ್ಣುನ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಡೋದು ಮೇಲು. ನನಗೇನೂ ತೋಚವೊಲ್ಲದು !

ಯಮು :— [ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ] ತೋಚೋ ಹಾಗಿದ್ದೆ ನೀನೂ ಒಬ್ಬ ಯಮನೇ ಆಗಿದ್ದಿ, ಗುಮಾಸ್ತನೇ ಆಗಿದ್ದಿ ? ಯಾರೋ ತಲೆಯಿಲ್ಲದವನು ಅಂದಿದಾನೆ ‘ ಅರಿಯೆ ಅನ್ನವುದು, ಅರಸಿನ ಕೆಲಸ ’ ಅಂತ. ‘ ಅರಿಯೆ ಅನ್ನೋದು ಅಳಿನ ಕೆಲಸ, ಅವನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಳೋದು ಅರಸಿನ ಕೆಲಸ ’.

ಒಳ್ಳೇ ಫಜೀತಿ ಎಲ್ಲಯ್ಯಾ ಇವು! ಊಂ, ಇರಲಿ ನೋಡೋಣ : ನೀನೊಳ-
ಗಿರಯ್ಯಾ.

[ದೂತರು ಸಿರಿಯಪ್ಪನನ್ನು ಒಳಗೆ ಒಯ್ಯುವರು. ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಕರೆದು
ಕೊಂಡು ಬರುವರು.]

ದೂತರು :— ಯಮಧರ್ಮ ಮಹಾರಾಜಕೀ ಜೈ !

ಯಮ :— ಇದೇನಯ್ಯಾ! ಯಾರೋ ಹೆಂಗುಸನ್ನು ತಂದುಬಿಟ್ಟಿ?
ಊಂ, ಆಗಲಿ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತೆ.

(ಬಾಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವರು.)

ಚಿತ್ರ :— ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನಮ್ಮಾ?

ಲಾ :— ಲಾವಣ್ಯ ಅಂತ ಕರಿತಿದ್ದು ನನ್ನೊಡೆಯಾ!

ಗುಪ್ತ :— ವಯಸ್ಸು ?

ಲಾ :— ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು !

ಯಮ :— ಅಯ್ಯೋ ಚಿಕ್ಕ ವಳಲ್ಲಯ್ಯಾ ಪಾಪ ! ನೀನು ಕೇಗಮ್ಮಾ
ಸತ್ತೆ ?

ಲಾ :— ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ ಒಡೆಯಾ!

ಯಮ :— ಅಯ್ಯಯ್ಯಾ! ಅಂತಹದೇನು ಬಂವಿತಮ್ಮಾ ?
ನೋಡಯ್ಯಾ ಗುಪ್ತಾ, ಲಾವಣ್ಯ ಅಂತೆ ಹೆಸರು!

ಗುಪ್ತ :— ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ವ ಶ ಷ ಸ . .

ಚಿತ್ರ :— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಹೂಂ ಹೂಂ ಹೂಂ— ಹಳಕ್ಷ ಜ. ಏನಯ್ಯಾ.
ಕಕಾ ಕಿಕೇ ಕೂಡಾ ಹೇಳ್ವಿತ್ತೀ ಏನು? ರಂಗನಾಥನ ಪುಟದ ವೇಲೆ
ಇರುತ್ತೇ ನೋಡಯ್ಯಾ.

ಲಾ :— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಅವರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಾರೇನು ಸ್ವಾಮೀ?
ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ ಬೇಗ!

ಯಮ :— ಏಕಮ್ಮಾ; ರಂಗನಾಥನೆಂದರೆ ಭಯಪಡುತ್ತೀ? ಏನು
ವಿಷಯ ?

ಲಾ :— ಅವರೇ ನನ್ನ ಈ ಗತಿಗೆ ತಂದದ್ದು, ಹಾಳುಮಾಡಿದ್ದು
ಎಲ್ಲ! ನನ್ನೊಡೆಯಾ, ಅವರ ನೆನಪು ಬಂದರೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಜುಂ ಎನ್ನುತ್ತೆ.

యమ :— ఏనూ భయపడబడినవ్వా. అసలు అగల బోయ-
త్తి దాని. ఓదయ్యా గుప్తా, ఈ కనసిన కతయూదరూ ఏనిదే?

గుప్త :— (బదువను) ఏళనే వర్షదల్లి ఇవళన్న. రంగనాథను
అణ్ణనాద నలవత్తరడు వర్షద తిరువేంకటసిగి మూరనే సంబంధక్కు
కొట్టిద్దరు. ఏదారు వర్షదగళిల్లియే తిరువేంకటిన. సత్తను.
స్వల్ప దివసగళిల్లియే, ఇవళ గుణ నడతేగళు సరియగిల్లివేందూ,
కేశముండనక్కు ఒప్పలిల్లివేందూ, రంగనాథను ఇవళన్న మనేయింద
దూడి, కులగురుగళింద బహిష్కారవన్న ఠాకెసిదను. ఇవళ హేత్త
తాయ్తందేగళు సక ఇవళన్న తేగేదుకొళులు సంకూచకట్టి, బుద్ధి
పేళ, హొరకొణయిల్లిట్టరు. కడేగొందు దిస ఇవళ. ఒదు
మగువన్నే హేత్తు....

లా :— (అళువళు)

లా :— (నిరుగణ్ణన్న ఒరసుత్త) గండుకూసు ఒడేయా,
బహళ జేన్నగిత్తు. ఇద్దరి హేగొం ఎందు భయ బిదు. అదన్న
నన్న కృయిందలే కుత్తిగే హిసిగి కొందుబిట్టి. సత్త కూసు అత్తంత
కేళసువుదు....నానే జొగుళ ఠాడిదంతే కేళసువుదు అగ....

యమ :— అయ్యయ్యా! సాకు బిడవ్వా. సాకు! ఏను
అన్యాయయ్యా భూలోకదల్లి? 'కెన్నేగే హొడేదు అత్తరి ఏటు'
అదంతిదే వ్యవహార!

(దూతరన్న కుంకు) హేళల్తేనయ్యా నిమగే అగలే? ఇంథ
కందమ్మగళన్న తందు నన్న వేళినల్లి ఠాక్పేడి అంత! బిట్టి
బుద్ధిడి ఇవళన్న భూలోకదల్లి!

లా :— (అంగలాటి) బేడ మాస్వామి; బేకాదరి గల్లిగే
ఠాకెరి, ఏనాదరూ తిక్తే కొడిరి. భూలోకక్కు మాత్త కళపబేడి!

యమ :— నీనేకమ్మా ఇప్పు భయపడ్తే? రంగనాథ
అల్లిల్ల!

లా :— బేడ ఒడేయా! అనరిల్లిదిద్దరి అవరప్పనంతవం-
దారి అల్లి!

యమ:— (మృ మృ డరకొక్కుత) టేటిటిటి, (దూతర కడ నోడి) ఒందు సావిర సల హేళద్దేనే నిమగే: ఈ డేణ్ణక్కళ తంటే తరబేడ్రయ్యా అంత! ఆ మహరాయళు సావిత్రి ఆగలే ఒమ్మే బుద్ధి కలిసిద్దాయిత. ఏనో, గండన జీవా కేండు అంత సతాయ్దయ్ద, కేంట్టుబిట్టి. ఏడా ఒగివరేతు. (లానగ్గువన్న కుంతు) ఏనమ్మా నినగూ నిన్న గండన జీవా కేంట్టరే భూలోకకత్తే హోగ్రియేనమ్మా?

లా:— ఆవరారో సామీ, డేళ్ళు పరిజయ సక ఇల్ల! ఆవరన్నేకే కేండు హోగలి, నన్నో డేయా? ఇల్లీ ఏనాదరూ కేలస మాడికేండు ఇరూ అందరే...

యమ:— జేన్నాగిడి, వ్యవహార! భూలోకదవరేల్ల ఇల్లీ ఇర్రిని అంత. ఏనయ్యా! జేత్తగుస్తరే, ఏనిదక్కే టుపాయ?

జి. గు:— నమ్మేనూ కేంజోల్ల మహాప్రభూ; నీవే హేళబేకు!

యమ:— భేష. ఇదక్కే అయ్యా గుమాస్తరన్నేల్ల భూలోకదల్లి ప్రాపర్టి లిస్సినల్లి సేరిసిద్దారే. డేవరు నిమ్మే తలీకేంజో ఒదలు ఇన్నేరడు క్కేగళన్న కేంట్టదే జేన్నాగిరొదు, బరీతా కూడ్లిక్కే! మేలినవరు హేళద్దక్కేల్ల ' హూం ' అన్నవ నిమ్మింత ' టుహూ ' అంద లావణ్య మేలయ్యా. తేక్కోండు నడిరి నిమ్మ దప్తరాన, ఆ విష్ణు ఏన కేంట్టిగే... ఆ కందమ్మనన్నా కర కేండు. నాను కారినల్లి బర్రేనే! ఒక్కే కేలస, భూలోకద కత్తిగళు మాడో ఆన్యాయక్కే నన్న ఫజీతు. ఇన్నేల్లి ఇన్నేల్లి నత్తన? ఈ తోడకు బిడిసిదరే సావిర నత్తన నోడిదప్తానంద ఆగుత్తే. ఆ సిరియప్పన్నా తన్ని, అవన కేసు ఫేనల్మాడిసోణ!

(ఎల్లరూ హోగువరు— ఇన్నా వాశసు బందిల్ల.)

ನಾ ನೇ ಸ ತ್ತಾ ಗ

ಪಾತ್ರಗಳು

- ೧ ಬೀಚಿ (ಗಾಣದೆತ್ತಿನಂತೆ ದುಡಿಯುವ ಒಡೆಯ)
 ೨ ಗೋಪಿ (ಬೀಚಿಯ ತಮ್ಮ; ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಲೇಜು
 ಸೇರಿದವ)
 ೩ ರಾಘು (ಬೀಚಿಯ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮ)
 ೪ ಅವಳು (ಬೀಚಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದಾಕೆ)
 ೫ ಪದ್ಮ (ಬೀಚಿಯ—ಮದುವೆಗಾದ ಮಗಳು)
 ೬ ಅತ್ತೆಯವರು (' ಅವಳ ' ತಾಯಿ)
 ೭ ಅಮ್ಮ (ಬೀಚಿಯ ತಾಯಿ)
 ೮ ಅಚಾರ್ಯರು (ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ)
 ೯ ತಾರವ್ವ (ಸಕ್ಕದ ಮನೆಯ ೫೦ ವರ್ಷದ ವಿಧವೆ)

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಬೀಚಿ :— (ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

‘ ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ಕೊಂಡು ಒಯ್ದರೆ
 ಕುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಳುವುದ್ಯಾಕೋ ? ’

ಎಂದು ಪುರಂದರ ದಾಸರೇನೋ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ...ಅಗಲಿ! ಇದು ಕೇವಲ
 ಅವರಂತಹ ರಿಟಾಯರ್ಡ್ ಪೆನ್ಮನ್‌ನಗೇ ಹೊರತು. ನಮ್ಮಂತಹ
 ಲೌಕಿಕರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ ಅಂತ....; ಆಂ....ಅಲ್ಲ, ಇದೊಂದು ಹೊಸ
 ಯೋಚನೆಯು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತೂರಿದೆಯಲ್ಲ! ಯಾರೋ ಸತ್ತಾಗ ಯಾರೋ
 ಅಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ, ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಸತ್ತ ನಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್
 ಸತ್ತಾಗ, ಯಾರು ಯಾರು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಅಳುತ್ತಾರೋ ನೋಡಬೇಕು
 ಅಂತ ಅಶೆ; ಆದರೆ ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ....? ಸತ್ತ ಮೇಲೂ ಮನುಷ್ಯ

ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಹೆನ್ನಾಗಿ ಇರೋದಲ್ವೆ?... (ಯೋಚಿಸಿ) ಆ! ಒಳ್ಳೆ ಉಪಾಯ.
ಬೇವಧಿಯ ಸೀಸೆಯನ್ನೂ, ಮೋಸಂಬಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು,
ಜಟ್ಟಾದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸತ್ತುಬಿದ್ದೇನೆ: ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ....
ಮತ್ತೆ ನಿಜವಾಗಿ ಎಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ
ನಿಜವಾಗಿ ಅನ್ನಿ!

(ಹೋಗುವನು)

ಪ್ರಾರಂಭ

(ಬೀಚಿಯ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಜಟ್ಟಾ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು
ಬೀಚಿಯನ್ನು ಇಳಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಐದಾರು ಸಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು—ನಂತು—
ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಗೋಪಿ:— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಏನಣ್ಣಾ ?....ಏನಾಗಿದೆ ಅಣ್ಣಾ ?

ಬೀಚಿ:— (ಮೋರೆ ಕಿವುಚಿ ಎದೆ ಮುಟ್ಟಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ಗೋಪಿ:— ಮಾತಾಡಲು ಬರೋಲ್ವೇನಣ್ಣಾ ?

ಬೀಚಿ:— (ಕೈ ತಿರುವುತ್ತಾನೆ. ' ಕಾಗವ ಮತ್ತು ಸೀಸಕಡ್ಡಿ ಕೊಡು ' ಎಂದು ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಗೋಪಿ ತಂದುಕೊಡುವನು. " ಹಾರ್ಟ್ ಫೈಲ್ ಆಗಿದೆ " ಎಂದು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಗೀಚುತ್ತಾನೆ.)

ಗೋಪಿ:— ಅಯ್ಯೋ ! (ಎಂದವನೇ ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುತ್ತಾನೆ)

ಅಮ್ಮ:— ಏನೋ ಗೋಪಿ....ಏನೋ ಅದೂ ? (ಹಿಂದೆ ಓಡುತ್ತಾಳೆ)

ಗೋಪಿ:— ಆಯಿತಮ್ಮ, ಅಣ್ಣಂದಾಯಿತು. ಡಾಕ್ಟರ್....
(ಸೈಕಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

ಅಮ್ಮ:— ಅಯ್ಯೋ ! ಬೀಚಿ, ಏನಾಯಿತಪ್ಪಾ ! (ಅಳುವಳು.
ಎಲ್ಲರೂ ಬೀಚಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಗಟ್ಟುವರು. ಬೀಚಿ ಕರೆಯ ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ
ಳೆದು, ಉಸಿರು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಮಲಗುತ್ತಾನೆ, ' ಅವಳು ' ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು
ತಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಬೀಚಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಡಗಡೆಯ ಸೋಟಿಯಿಂದ
ಉಗವಳುತ್ತಾನೆ.)

ಅವಳು:— ಅಯ್ಯೋ ! ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕೂಡ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ
ದಲ್ಲಾ ! ಡಾಕ್ಟರು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ ! (ಅಳುತ್ತಾಳೆ.)

ಅಜಾಯರು. — : ಮೂಗುಮುಟ್ಟು ನೋಡಿ) ನಾರಾಯಣ .
ನಾರಾಯಣ....(ಕಾಲುಮಡಿಸಿ) ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಭೂಶಯನಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಬಿಡಿರಿ.
ಸಾ ಯಶ್ಚಿತ್ತದ ದಾನಾ ಕೊಡಿಸೋದು ತೀವ್ರ ಕೊಡಿಸಿಬಿಡಿರಿ!

ಬೀಚಿ:— (ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ) ಡಾಕ್ಟರು ಬರೋದರೊಳಗೇ ಪೂರ್ಣ
ವಾಗಿ ಸತ್ತೆ, ಬದುಕಿಕೊಂಡೆ. ಇನ್ನ ಸುರು ಆಯಿತು ನೋಡಿ, 'ನಾನೇ
ಸತ್ತಾಗೆ'!

ಅವಳು:— ಅಯ್ಯೋ! ಹಯ್ಯೋ! ಹಯ್ಯೋ ದೇವರೇ—ನನ್ನ ತಿ
ತಂದೆಪ್ಪಾ ದೇವರೇ— ನನ್ನ ತಿ ಏನೋ?...ಗತಿ ಏನು....ನಂದೇನು ಗತೀ...
ನನ್ನ ಸಡುನೀರಾಗ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗ್ತೀರಾ....ನನ್ನೇನು ಹೇಳ್ತೀರಿ...ಏನು
ಹೇಳ್ತೀರಿ ನನಗ....! ತಿಂಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ, ಬೇಡಾ ಬೇಡಾ ಅಂದ್ರೆ ವಜ್ರವ
ಬೆಂಡೋಲೀ ತೆಕ್ಕೊಂಡೋದ್ರಿ. ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಮುತ್ತೈದೀ ಬೆಂಡೋಲಿ
ವತ್ತೀ ಇಡಬಾರದೂ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ ನಿಮ್ಮ....! ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಹಾ
ಹೇಳಿದೆ, ನಿಮ್ಮ ಗಿಳಿ ಹಿಡಕೊಂಡು....! ಎರಕೊಳ್ಳಕ್ಕೇ ಅಂತ ಉಚ್ಚಿಟ್ಟ
ಬೆಂಡೋಲಿ ಮತ್ತೆ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳೇ ಇಲ್ಲ ನಾನು....! ಇದ್ದ ಬದು ಜತೆ
ಬೆಂಡೋಲೀ ಒಯ್ದು ಮಂದಿ ಮನ್ನಾಗ ಇಟ್ಟು ಬಂದ್ರೀ....! ಯಾರು ಬಿಡಿ
ಕೊಡ್ತಾರ ನನ್ನೆ? ಅಯ್ಯೋ ದೇವ್ರೇ—ಸಾಯೋ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೇಕೆ ಆ
ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಕೊಟ್ಟಿಪ್ಪಾ? . . ನನ್ನ ಅಡವಿ ಪಾಲು ಮಾಡಿದ್ರೀ; . .
ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಾಗ ಚಿಪ್ಪು ಕೊಟ್ಟೀ . . ನೀವು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಾಗ! . .
ಅಯ್ಯೋ— ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೆ ಕೊಂದಿದ್ದೆ, ಜಿನ್ನಾಗರಿತತ್ತು—
ಅಯ್ಯೋ— ಅಯ್ಯೋ . . ವಜ್ರದ....

ಅತ್ತೆಯವರು :— ಅಳಬೇಡವ್ವಾ, ಅಳಬೇಡಾ! ಯಾಕ ಅಳ
ತೀದಿ? ಅತ್ತರೇನು ಸತ್ತವರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತೇನು! ಯಾತಕ್ಕಳತೀ— ಮತ್ತೆ
ತಲೆ ನೋಯುತ್ತಮ್ಮಾ.. ಅಳಬೇಡ; ಬಸುರು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೂ—
ಅಳಬೇಡ! ಹಣೇಬರಹಾ ಯಾರು ಅಳಿಸ್ತಾರೇ! ಹಣೇ ಕುಂಕುಮಾ
ಅಳಿಸಿಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು.. ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಹಾಳುಮಾಡಿ ಹೋದ..
ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಹೋದ.. ಇನ್ನೊಂದು ಮೂರು ವರ್ಷಾದರೂ ಬದು
ಕಿದ್ದೆ, ಹುಡುಗರು ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು— ಇನ್ನೂಕ ಈ ಮನೀ ಆಶಾ

ನನಗೆ..! ದೀಪಾ ಇಳಿಸು, ಗಾಳು ಸೀಳಿತು. ದೀಪಾ ಇಳಿಸು— ಪದ್ಮಾ ಮದುವೆಗಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ— ಅವಳ ಮದುವೆ ನಿನಗೇನು ಮಾಡ್ತೀಯಮ್ಮಾ— ಆ ಇದ್ದ ಬೆಂಡೋಲಿನೂ ಒಯ್ದು ಹಾಳ್ಮಾಡಿಟ್ಟು...! ಈ ಗಟ್ಟಿನ ಮನ, ಈ ಅಂತಸ್ತಿನ ಮನೇ ನೋಡಿ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮಾ ನಿನ್ನಾ!... ಪ್ಯಾಸಾದ ಹುಡುಗ, ಎಲ್ಲಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಾದೀತೂ ಅಂತ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮಾ ನಿನ್ನಾ!... ನೀನೂ ಒಬ್ಬ ಗೌರ್ವಂಟು ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಆಗಿ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡ್ತೀದೀ ಅಂತ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮಾ ನಿನ್ನಾ..! ನನಗೆ ದುರ್ಮಾರ್ಗದ ಮಗ, ಸೊಸಿವೇ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ. ಅನುವು ಆಪತ್ತಿಗೆ ಇರತದೆ ಅಂತ ಇವರ ಮನಿಗೆ ಕೊಟುಗೊಂಡ್ನಿಮ್ಮಾ ನಿನ್ನಾ!... ಎಲ್ಲಾ-ರಿಗೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಪ್ಪುಕೊಟ್ಟು..; ಈ ಮನೇ ನನಗೇನು ಸಮ್ಮಂಥ ಇನ್ನು. ನನಗ್ಯಾಕೆ ಬೇಕೂ— ಪದ್ಮಾ! ಹಾಲೂ ಮಸರೂ ಬಿಡಿಸಿಡು, ಹಾಲೆಡೆ-ದಾವು, ಬಿಡಿಸಿದಮ್ಮಾ— ನಿನಗೆ ವರ್ಷದಿಂದ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೆ: ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರ ಪಾಲು ಮಾಡ್ಸಿಬಿಡೂ ಅಂತ!.. ದೇಹ ಶಾಶ್ವತ ಅಲ್ಲ, ಇವತ್ತಿದ್ದವರು ನಾಳೆ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ! ‘ಸುಮ್ಮನಿರಮ್ಮಾ ಹಾಗನ ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂದಿ - ಬರೇ ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದು ಕೂತೀದಿ!.. ನಿನಗೆ ನಾಳೆ ಯಾರು ಪಾಲು ಕೊಡ್ತಾರೆ.. ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ, ಅಳಬ್ಯಾಡಾ.. ಹಯ್ಯೋ...!

ಅವಳು:— ಎನನ್ನಾಯ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ್ರಾ.. ಭಾಳ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದ್ರಾ... ಎಲ್ಲಾ ಹಾಳುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ್ರಾ! ಇನ್ನು ನನಗ್ಯಾಕೆ ಈ ಮನೇ— ಹಿತ್ತಲಬಾಗಿಲಾ ಹಾಕ್ರಿ, ನಾಯಿ ಬಂದಾವೂ.. ಹಿತ್ತಲಬಾಗಿಲಾ ಹಾಕ್ರಿ!.. ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣ ನೇಗಿಲಾ ಹೊಡಸ್ತೀನಿ ಅಂತ ಮನಿಗೇ ನೇಗಿಲಾ ಹೊಡಿಸಿಬಿಟ್ಟ್ರಾ!... ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ‘ಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ನ ಮಾರಬಾರ್ದು, ಅವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ’ ಅಂದೆ!.. ‘ಬೆಂಡೋಲೆ ಇಟುಗೊಂಬೋ ಹುಡ್ಕು ಒಂದಲ್ಲೆ ಮೂರು ಅವೆ, ಮದುವೆಗಾದವಳ ಕಿವ್ಯಾಗಿನವು ಕಪ್ಪಾಗಿನೆ’ ಅಂದೆ.. ಅವಳಿ-ಗಿಡೋಣಾ ಅಂದೆ.. ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಉಟಾ ಬಿಟ್ಟು... ಸಾಫ್ ಸಾಫ್ ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂದೆ.. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಅಂತ ಗದ್ದರ್ಸಿ ಬಿಟ್ಟು— ಪತ್ತೀ ಇಟ್ಟು ತಿಂಗಳಾಗಲಿಲ್ಲಾ, ನೀವೇ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿ..! ಇದರ ಕಾಲಾಗ್ಲೆ ನನ್ನರೇ ಎಂಟು ದಿವಸ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟ್ರಾ.. ಮಾತು ಬಿಟ್ಟವರು ತಿರಿಗಿ

ನೂತೇ ಆಡಲಿಲ್ಲಾ-- ದೇವರು ಆಡಧಾಂಗೇ ನೂತಬಿಟ್ಟ . ಹಯ್ಯಾ...
ದೇವೆ !

ರಾಘು:— ಮೂರ್ಗಾಲೀ ಬೈಸ್ಕಲ್ಲಣ್ಣಾ !.. ಸಂಬಳ ಬಂದಮೇಲೆ
ಮೂರ್ಗಾಲೀ ಬೈಸ್ಕಲ್ಲು ಕೂಡಿಸ್ತೀನಿ ಅಂತ ಜೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಣ್ಣಾ !..
ಯಾರು ಕೂಡಸ್ತಾರಣ್ಣಾ .. ನನಗೆ! ಮೂರ್ಗಾಲೀ ಬೈಸ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ
ಕೂಡಿಕೈ ಬೇಕೂ ಅಂತ, ಕಾಕೇ ನಿಕರು ಧೋವೀಬೋಪೀ ತಂದೊಟ್ಟಿ-
ದ್ದೆಲ್ಲಣ್ಣಾ !.. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕೊಂಡು ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಕೂಡಿಸೂ ಅಂತ
ಯಾರನ್ನ ಕೇಳಲಣ್ಣಾ .. !

ಗೋಪಿ : — ಅಳಬೇಡ ರಾಘೂ, ಅಳಬೇಡ—ಇನ್ನೆಲ್ಲೇ ಮೂರ್ಗಾಲೀ
ಬೈಸಿಕಲ್ಲಪ್ಪಾ !— ನಮ್ಮನ್ನಾರು ಕೇಳ್ತರಪ್ಪಾ ಇನ್ನು !— ಅಣ್ಣಾ ಇದ್ದಾಗ್ಲೇ
ಅತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮಮ್ಮಾಲೆ ಕತ್ತೀ ಎಸೀತಾ ಇದ್ದ್ರಾ !.. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೀ
ನಮಗೆ ಹೊಲಿಕ್ಕಿದ್ದೆ ಹೊಟ್ಟೆಬೇನೆ ಏಳುತಿತ್ತು, ಅವರಿಗೆ .. ! ಎಲ್ಲಾ
ಅವರಿಗೆ ಮಾಡ್ತೀರಿ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲುಂಗಾ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ' ಅಂತಿದ್ದು .. !
ಇನ್ನೆಲ್ಲೇ ಬೈಸಿಕಲ್ಲಪ್ಪಾ ನಿನಗೆ ?.. ನನ್ನತೀ ಏನು ಮುಂದೆ? ಕಾಲೇಜು
ಬಾಗಿಲ್ದಾಗಿ ನಿಂತ, ಬಿಕ್ಷೆ ಬಿಡ್ಲೇನು ನಾನು ? .. ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ದ್ರಾ
ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿವೊಳಗೆ ಸೇರದೆ, ಹಟಾ ಹಿಡಿದು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದೆ ..
ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಭಾರಾ ಹಾಕಿ ನಾ ಹೋದ್ರೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಭಾರಾ ಹಾಕಿ ನೀ
ಹೋದಿ— ಇನ್ನಾರು ನನಗೆ ಮೂರನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮನಿ
ಯಾರ್ಡರು ಕಳಿಸ್ತಾರೆ— ' ಭಾಳ ಕೃಷ್ಣ; ಹಣ ಖರದಿದ್ದರೆ ಭಾವೀ ಕೇರಿ
ಪಾಲಾಗ್ತೀನಿ ' ಅಂತ ಯಾರಿಗೆ ತಂತೀ ಕೊಡಲಣ್ಣಾ

ಪದ್ಮಾ : — ದೀಪಾವಳೀ ಬಸವನಾಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ
ಕೊಡ್ತೀನಿ ಅಂದಿದ್ದೆಲ್ಲವಾ— ನನಗ್ಯಾರು ಕೊಡ್ತಾರವಾ— ಯಾರನ್ನ
ಕೇಳೀ ನಾನೂ ? ..

ಅವಳು : — ಇನ್ನಾರನ್ನ ಕೇಳೀ ಪದ್ಮಾ— ಕೇಳು, ಇದ್ದಾರಲ್ಲಾ,
ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕ— ಎಷ್ಟು ದೇವರಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದೋ ಏನೋ— ಕಬ್ಬಿ
ಣದ ವೆಟ್ಟಿಗೆ ಬೀಗದ ಕೈ ಜನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ !.. ಅವರ
ಮನಸಿನಂತೆ ಆಯ್ತು ಎಲ್ಲಾ !.. ಕೇಳು ಅವರು, ಗೋಪಿನಾಥರಾಯರನ್ನ

ಕೇಳು!.. ಕಾಲೇಜು ಕಾಲೇಜು ಅಂತ ಮನೀನೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು—! ಒಂದು ಸುಬ್ಬಾನಾದಿದ್ದೇ, ಹುಣ್ಣಿವೇ ಮಾಡಿದ್ದೇ—ರೊಕ್ಕ ಹಾಳೂ ಅಂತ ಗದರ್ಗಿ, ಎಲ್ಲ ರೊಕ್ಕಾ ಉಳಿಸಿ, ತಮ್ಮನ ಓದಿಗಿಟ್ಟೇ—ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮದಿವಾಗ ಬಂದು ಸೆಲ್ಯಾ ಕೊಡೇಣಾ ಅವೆ; ಇಲ್ಲಾ ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರಿ ಈಗೇನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ? ಅದೇನೋ—ತಾಯಿ ಸತ್ತು ಸೋದರಮಾವ ಉಳೇಬೇಕಂತೆ, ತಂದೆ ಸತ್ತು ಕಕ್ಕಂದಿರು ಉಳೇಬೇಕಂತೆ—ಸುಳ್ಳಲ್ಲಾ ಒಂದು!—ಹಯ್ಯೋ.. ಈ ಸಂಸಾರದ್ದು ಇನ್ನು ನಂಗೇನು ಹತ್ತದೆ—ಇದು ಯಾಕೆ ಬೇಕು ನನಗಿನ್ನ?.. ಕೂಸಿನ ಕೈಯಾಗಿ ನ ಕಡ್ಡೀಪೆಟಗಿ ಇಸುಗೊಳ್ಳಿ, ನೀರಾಗ ಹಾಕ್ಯಾಳು!.. ಈ ಕಿಡಿಗೇಡಿ ಮಕ್ಕಳು—ಕಕ್ಕಂದಿರ ಕೈಯಾಗ ಇವು ಹ್ಯಾಂಗೆ ಬದುಕ್ಕಾವೂ ಅಂತೀನಿ.. ಎಲ್ಲಾ ಇವರದೇ ಆಯ್ತುಮ್ಮಾ, ನನ್ನ ಕೈಯಾಗ ಪರಟೇಕೊಡ್ತಾರವರು!.. ಅವರದ್ದಾಗೇ ಇಷ್ಟು ನಡಿಸಿಗೊಡವು, ಇನ್ನು ಬಿಡ್ತಾರೇನಮ್ಮಾ!.. ಅತ್ತಿಗೆ ಮುತ್ತು—ಹುಚ್ಚು.. ಎಲ್ಲಾ ಇವರದೇ ಇನ್ನು ಮೈದುನ ನಗಣ್ಣೀರಿಗೆ ದುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದಿ ಏನಮ್ಮಾ ನನ್ನ..! ತವರು ಸೇರಿದರೆ ನಾದಿನೀ ನಾಲಿಗೇಮ್ಮಾಲಿ ಗಡೀಬೇಕು—ಊಟಕ್ಕಾತ್ರೆ ‘ಎಷ್ಟು ಉಣ್ಣೀರಲ್ಲಾ ವೈನೇ’ ಅಂತಾ-ರವರು ದೇವರೇ! ಇವರ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೋ-ಬದಲಿ....

ಅಚಾರ್ಯರು:— ಭೀಮರಾಯಾ, ಕರ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಪಾ ಒಂದು!—ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಣಾ ದೇವ್ರಾ ಅಂದ್ರೆ ಭಾಳಾ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡ್ತಿದ್ದಿ! ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಲಕ್ಕಾಣೆಗಿಂತಾ ಕಡಿಮೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೈಯಲ್ಲಪಾ ನಿಂದು..! ಆಗಿನ ಕಾಲದಾಗ ಇಂಥಾ ಯೋಗ್ಯ ಅಸ್ತಿಕ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗ್ತಾರವಾ ನಂಗೇ..? ಕೈ ಖರ್ಚಲೆ ಪುರಾಣ ಹೇಳ್ವೀ, ಮನೀವೊಳಗೇ ಮಂಗಳಾ ಮಾಡ್ತೀ— ಭೀಮರಾಯಾ!... ನನ್ನಾಳು ಪೂಜಿಗಿಟ್ಟುಗೊತಾರ ಇನ್ನು? ಏನೆಮ್ಮಾ! ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ದೇವರ ಪೆಟಗಿ ಎರವಾಯ್ತು—ನನ್ನಾ ನಿಮ್ಮಾ ರುಣಾನುಬಂಧ ಕಡಿಮೆಹೋತು ಈವತ್ತೆ....

ಅವಳು: - ಅಚಾರ್ಯೇ! ನಮ್ಮನ್ನಾಗ ಇನ್ನೂಕೆ ಇರ್ದೀರಿ ನೀವು. ಇನ್ನಾಕಿದ್ದೀರಿ..! ತೀರ್ಥಕೊಟ್ಟು, ಕೈಯಾಗ ದೇವರಮ್ಮಾಲಿನ ದುಷ್ಟ ಹಾಕ್ತಿದ್ದಿ..; ಅದೇ ಕೈಯಾಗೇ ಅಂಗಾರ ಹಾಕ್ತಾಂಗ ಮಾಡಿದಾ ದೇವ್ರಾ.. ಅಯ್ಯೋ. ಮಾರಾಯ್ತೆ!

ತಾರವ್ವ:— ಏನಾಗಿತ್ತೇನಪಾ! ಒಬ್ಬನಂಥಾ ಹುಡುಗಾ! ಕಂಡಾಗೆಲ್ಲಾ “ಉಟುತೇನಪ್ಪಾ” ಅಂತಿದ್ದ. ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮನ್ನ ಹಾಗೆ ಕೇಳಾರದಪ್ಪಾ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಭಂಗಾರವಂಥಾ ಹುಡುಗ..! ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರಾ ಹೋಗಿ ಮೊನ್ನಿನ ನವರಾತ್ರಿ ಮುಂದಿನ ವರಮಿಗೆ ಇವ್ವತ್ತೇಳು ವರ್ಷದುವೂ—ಅಯ್ಯೋ!

ಅಮ್ಮ:— ಬೀಚೇ! ಬೀಚಣ್ಣಾ! ಹೋಗ್ರೀ ಏನಪಾ? ಹೋಗ..! ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠಳ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೇನಪ್ಪಾ?.. ಏನು ಸುಖಬಟ್ಟೆ? ಈ ಅಷ್ಟದಂದ್ರಳ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಏನು ಸುಖಬಟ್ಟೆ? ಹೊತ್ತುಂಟ್ಲೆ ಆ ಮಾರಾಯರೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ರೂ.. ಕಂಡವರ ಬಾಗ್ಲಾಗೆ ನಿಂತು ವಾರದನ್ನ ಪಟ್ಟೀ ಸಂಬಳದ ಮ್ಯಾಲೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದಿ.. ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಷ್ಟ ಬಟ್ಟು ಕೆಲಸಾ ಸಂಸಾದಿಸಿಗೊಂಡಿ..! ಈಗ ಎಲ್ಲಾರೂ ಬಳಗಾ ಹಚ್ಚಿಗೊಂಡ್ರಾ— ದುಡಿದು ಆದರೂ ಸುಖಬಟ್ಟಾ? ಈ ನನ್ನ ಬಳಗಾ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಡತನ ಡುಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೊಂಡಿ— ಬೀಚೇ! ಈ ಅಸಹಾತಳ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿದಪ್ಪಾ..? ಏನೋ, ದೇವ್ರು ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣಲೆ ನೋಡಿದ್ದ—ಮುಂದಾದರೂ ಸುಖಬಡುತ್ತಿದ್ದ್ರೊ ಏನೋ..! ನಿನ್ನಿಚ್ಚಿಗೆ ನೀನು ಒದಕಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು— ಬೀಚಣ್ಣಾ!.. ಬೀಚೇ.. ಅಯ್ಯೋ!

ಬೀಚಿ:— (ಬಮ್ಮಲೆ ಎದ್ದು) ಅಮ್ಮಾ! ನಿನಗಾಗಿಯೆ ನಾನು ಬದುಕಿರಬೇಕಂತಮ್ಮಾ! ದೇವರು ಪರಲೋಕದಿಂದ ವಾಪಸು ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟ ನನ್ನ! (ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು)

ಏಕೀಕರಣ

ಪಾತ್ರಗಳು

- ೧ ಹಣಮಂತ ಕೋಣ್ಡೇರ ದೇಸಾಯಿ (ಅಡ್ವಾಕೇಟ, ಗದಗ)
- ೨ ಬಳ್ಳಾರಿ ನರಸಮ್ಮ (ದೇಸಾಯರ ತಾಯಿ-ತವರಮನೆ ಬಳ್ಳಾರಿ)
- ೩ ಕೋಲಾರದ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮ (ದೇಸಾಯರ ಹೆಂಡತಿ)
- ೪ ಕುಂದಾಪುರದ ಕೃಷ್ಣ (ಅನ್ನದಾತ-ಅಡಿಗೆ ಮಾಣಿ)
- ೫ ಕೊಯತ್ತೂರು ರಹೋತ್ತರಾವು (ಅತಿಥಿ)

(ಸೂತ್ರಧಾರನ ಪ್ರವೇಶ)

ಸೂತ್ರ:— ಎಲ್ಲಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ, ಅಂದ್ರೆ ಏಕೀಕರಣ ಅನ್ನೋ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಉಪೋದ್ಘಾತ. ಅಸಿಯಷ್ಟು ವಿಷಯಾನ್ನ ಇರಿಬೆ ಅಷ್ಟು ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭ. ಸಂದರ್ಭ ಇಷ್ಟೇ: ಹಣಮಂತ ಕೋಣ್ಡೇರ ದೇಸಾಯಿ. ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ., ಹೆಲ್ದಿಲ್ವಿ, ಅಡ್ವಾಕೇಟ, ಗದಗ, ಇವರ ಪಂಚಮ ಪತ್ನಿ (ನಾಲ್ಕರಿಗೆ ಮುತ್ತೈದಿ ಸಾವು) ಕೋಲಾರದ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮ, ಮೈಸೂರು: ಸೀಮೆಯವರು ಅಂತ ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೇ! ಬಳ್ಳಾರಿ ನರಸಮ್ಮ— ತಾರುಮನೆ ಮಾತ್ರ ಬಳ್ಳಾರಿ—ದೇಸಾಯರ ತಾಯಿ, ಅರ್ಥಾತ್ ವೆಂಕಟ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ ಅತ್ತೆ, ಕುಂದಾಪುರದ ಕೃಷ್ಣ—ಅನ್ನದಾತ, ಮನೆಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡೋ ಮಾಣಿ. ಕೊಯತ್ತೂರು ರಹೋತ್ತರಾವು—ಅತಿಥಿ. ಹೈದರಾಬಾದಿ ನಲ್ಲಿ ಜರುಗಲಿರುವ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೇ, ಎಲ್ಲರ ಮನೆ ಮಾತು ಕನ್ನಡವೇ. ಆದರೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಇಷ್ಟೆ, ಒಬ್ಬರ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ ಹಣಮಂತ ದೇಸಾಯರೆ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಚುನಾಯಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಯಸಂಘ, ಮಹಾಕಲಿ ಹನುಮದ್ವೀಮ ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲ ಸಮಿತಿ, ಲೋನ್ ಅಂಡ್ ಸೇಲ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿ, ಎನ್. ಪಿ. ಸಿ. ಎ., ಕೆ. ಪಿ. ಸಿ. ಸಿ., (ಒಮ್ಮೆ), ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮಾರ್ಟ್-

ಗೇಜ ಬಾಂಕು (ಇವತ್ತಿಗೂ) ಹ(ಅ)ನುಮಾನನಿಧಿ, ವನಿ ಸರ್ಕುಲೇ
ಫಿಂಗ್ ಮ್ಯಾಚಿಯಲ್ ಅನ್‌ಬ್ರೋಕನ್ ಅನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಚೈನು. ಟಿಂಪ
ರಿಸ್ ಕಮಿಟಿ, ಪೋರ್ಟ್ ವೈನ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್, ಕೈಮಗ್ಗದವರ ಕೃತ್ತಿಮ
ಒಟ್ಟಿ ಸಂಘ, ಮ್ಯಾಂಫೆಸ್ಟರ್ ಎಜಂಟ್ಸ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ, ದೇ. ಭ. ರ ದಂಡು,
ಲಾಯಲ್‌ಸ್ಟೀಲಿಂಗ್, ಕುರುಬರ ಬ್ಯಾಂಕು, ಡಾಗ್‌ಷೋ ಕಮಿಟಿ, ಪ್ರಾಣಿ
ವಯಾ ಪ್ರಚಾರಕ ಸಂಘ, ಹೈಡ್ರಾಂಟ್‌ಕ್ಯೂನ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರರ್ಸ್ ಎಂಡೋ
ಮೆಂಟ್ ಬೋರ್ಡು, ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡು, ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡು, ವಿಲೇಜ
ಬೋರ್ಡು, ವಾರ್ಡ್ ಬೋರ್ಡು, ಕಾರ್ಡ್ ಬೋರ್ಡು, ಬಾರ್ಬರ್ಸ್
ದೂನಿಯನ್, ಸನಾತನಿಗಳ ಮಹಾಸಭೆ, ಹಂಜನ ಹಿತವಾದಿ ಮಂಡಳಿ,
ವಿತಲಭಜನ ಮಂದಿರ, ದಿಗಂಬರ ಟೈಲರ್ಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವ
ಸಿದ್ಧಾಂತಗ್ರಂಥ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ
ರುವರು. ಇ ಅಂಡ್ ಒ ಇ ಅಂದರೆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ
ಮರೆತಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೂ ಅಂತ ಅರ್ಥ. ಇನ್ನುಳಿದುವು, ಮಹಿಳಾ ಸಂಘ
ಕೋರಂ ಕಲಿಯದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರಿಲ್ಲ) ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಚರಾಚರ
ವಾಚನಾಲಯ (ಅಂಡರ್ ವಾಲ್ವೆಂಟ್ ಲಿಕ್ವಿಡೇಷನ್) ಇನ್ನು ನಾಟಕ
ಪ್ರಾರಂಭ.

ದೃಶ್ಯ ೧

[ದೇಸಾಯರ ಮನೆ. ಮುಳುಗುವ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಮಾಣ ಅಕ್ಕಿ
ಯಲ್ಲಿ ಹರಳನ್ನು ಅಂಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತುಳು ಹಾಡನ್ನು ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ದಾಯೆಗೋ ಮಾಯೆದಮಗೆ ದಾಯೆಗೋ || ಪ ||
ದಾಯೆಗಿಂಬೆನುಗೆ ನ್ಯಾಯ ಪಣಂಡ ಬಗೆ
ಕಾಯಿ ದೆವ್ವರೆ ಇಜ್ಜಿ ತೂವರೆ ತೀರುಜಿ || ಅ. ಪ ||
ಇಂಬೈನೆ ಇಂಬ ಮಲ್ತಾಂಡ ನನದಾನೆ ಪಂಬೆರ್ ಉರ್ವುರೇಕೊಂಡ
ಚಲಾಸೀಲೊನೊಂತೆ ಬುಡುವನಾಂಡ || ಅಹ ||
ದೊಂಬಿದಾದವು ಸೇರ್ದ ಕಡೊನು ದೆತಾವಾಡ್ಡೆ
ನಂಬ್ರನೊ ಕೇನಾಂಡ ಬಂಜಿಡ್ ತೂಲಕ್ಕುಂಡು ಕ್ಕುಲ || ೧ ||

ನನ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿ ಉಂಡು ! ಪಣಿಯೆರೆ ಬಜಿ ನಾಟಕ್ಕೆ ವುಂಡು
 ಎನ ಮಗಲ್ ಬೆಂದರಾ ಮೀನಗ || ಅಹ ||
 ನನಮಗೆ ಪಾರಾ ಬತ್ತಾ ತೊಟು ಪತ್ಯೆ |
 ಮನಸಗ ತೋಜಿಲೇಲೆನ ತೂಪಾಯಗೆ ಕಿಕ್ಕೆ || ೨ ||

ಈ ಅಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ತೆ ಹೆಕ್ಕಿ ತೆಗೆಯೋದು ?
 ಇದರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ತೆಗೆಯೋದು ಮೇಲಲ್ಲ ? ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿ
 ಸೋದು ನನ್ನ-ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಎಂದೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಅಜ್ಜಿ ಈ
 ರಾಯರ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಜನ ಈ ಮನೆಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಸಹ ಇರ
 ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸೇರಿ ತಂಗಿ ಮದುಮೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಗೆ
 ಉರಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಡುವ ಅಂತ ನೆನಸಿದ್ದು. ಮಾತಿಮಾತಿಗೆ ದಮ್ಮಯ್ಯ
 ಹಾಕಿ ಇಲ್ಲಿರೋದು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಾಗುತ್ತ ? ಬೇಡ ಮಾರಾಯ್ತೆ. ನನಗೆ
 ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸುಖ ಉಂಟು ಎಂಥದು ? ಬೆಳಗ್ಗೆ ಒಂದು
 ಗಂಜಿ ಉಟ ಮಾಡಿ ಆಯ್ತು. ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಉಟ ಮಾರಾಯ್ತೆ
 ಬೇಡ, ಈ ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಆದರೂ ಒಳ್ಳೆದುಂಟಾ ? ಪಿರಿ ಪಿರಿ,
 ಪಿರಿ ಪಿರಿ, ಇಡೀ ದಿವಸ ಪಿರಿ ಪಿರಿ. ಇವರ ಬಾಸೆ ನನಗೆ ಏನೊಂದು
 ಗೊತ್ತಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದು ಕನ್ನಡವೋ ! ಇವರ ಬಾಸೆ ಬೇಡ, ಇವರ ದೇಶ
 ಬೇಡ, ಇವರ ತಿಳ್ಳಿ ಬೇಡ. ನಾ ಉರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. (ಅಕ್ಕಿಯ
 ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಈ ಹಾಳು ಅಕ್ಕಿ ಬೇರೆ. ಇದರಿಂದ ಅನ್ನ ಮಾಡೋದು
 ಎಂಥದು ? ನನಗೇನು ತೋರೋಲ್ಲ. ಒಂದಲ್ಲ ಮಾರಾಯ್ತೆ, ಮೂರು
 ಜನ ಉಟು, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜೇರು ಮಾಡೋದು.

ನರ :— (ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ) ಶ್ರೀಷ್ಠ್ಯ, ಶ್ರೀಷ್ಠ್ಯ, (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಏ,
 ಶ್ರೀಷ್ಠ್ಯ.

ಮಾಣಿ :— (ಒಳಗಿಂದ) ಬಂದೆ ಅಜ್ಜೇ, ಬಂದೆ.

ನರ :— ಬಾಗಿಲ ಯಾಕ ಬಂದು ಮಾಡೋಯೋ ? ಬಾಗಿಲ ತಗಿ
 ಎ, ಶ್ರೀಷ್ಠ್ಯ.

ಮಾಣಿ :— (ಕೋಪದಿಂದ) ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುತ್ತ ? ಅದೇ
 ಫದು ಅನ್ನು ಅವರರ ಮಾಡೋದು ? ಕೈಲಿ ಕೆಲಸ ಉಂಟಲ್ಲ.

ನರ:- ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಕಿವಿನರ ಕೇಳುತ್ತೇ ಇತ್ತೀ? ಬಾಗಿಲ ಬಂದು
ಮಾಡಿ ಏನು ನಡಿಸಿದಿ ಒಳಗ? ಏ ಕಿಷ್ಕಿಂ.

ಮಾಣ:- ಬಂದೆ ಅಜ್ಜ (ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವನು)

ನರ:- (ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿಯ ಬುಟ್ಟಿ, ಮಾಣಿಯನ್ನು ಮರದವನ
ನೋಡುತ್ತ ಪ್ರನೇಶಿಸಿ) ಬಾಗಿಲ ತಗಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗ ತಾಸು ಹತ್ತೇನು? ಏನು
ಕಾರಭಾರ ನಡಿಸಿದ್ದ ಒಳಗ?

ಮಾಣ:- ಭಾರ ಎಂಥದು ಮರಾಯ್ತಿ ನಡೆಸೋದು? ನನಗೆ
ಗೊತ್ತು ಭಾರ?

ನರ:- ಹಂಗಾರ ಬಾಗಿಲ ತಗಲಿಕ್ಕೆ ಯಾಕ ಆರ್ಥಫಂಟಿ
ಹತ್ತೋ ನಿನಗ?

ಮಾಣ:- ಗಂಟಿ ಹತ್ತೋದು ಎಂಥದು? ವೇವರ ಕಟ್ಟಿಮೇಲಿನ
ಗಂಟಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟ?

ನರ:- ನಿನ್ನ ತಾಲಿ. ಬಾಗಿಲಯಾಕ ತಗಲಿಲ್ಲ ನಾ ಕೂಗ್ತಾನ
ಅದೆ. ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಗಂಟೆ ಹರಕೊಂಡ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪಾವು ಘಂಟೇದ ಹೊತ್ತು.

ಮಾಣ:- ಹೌನಾ? ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಕೈ
ಕಡಲಿ ತಿಸ್ತಿದ್ದು ಹೇಳಿ ನೆನಸಿದ್ದ ನೀವು?

ನರ:- ಹಾ, ಹಂಗ್ಲೇಳು. ಒಳಗಿನ ಕಡ್ಲೀಗ ಮರಾ ಹತ್ತಿದ್ಯಾ
ನೀನು. ಕಡ್ಲೀಗ ಕಡ್ಲೀನ ಬಾದು, ಚುರುಮುರೀಗ ಚುರುಮುರೀನ ಬಾದು?
ಹಂಗಾರ ಮನಿ ಮುದಾತು (ಮಾಣಿಯ ಬಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)
ಏನೋ ಅದು ಬಾಯಾಗಿಸ, ಕುರಿ ಆಡಿದ್ದುಗ ನಮಲು ಹಾಕಾನ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ,
ಏನದು?

ಮಾಣ:- ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಅನುಮಾನ ಜನ ಮರಾಯ್ತಿ. ನನ್ನ
ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಎಂಥದು? ಅಜ್ಜಿಗೆ ಈಗ ಒಂದು ತಮಾಸೆ ಮಾಡುವ.
(ತಿನ್ನುವಂತೆ ನಟಿಸುವನು)

ನರ:- ತಗ್ಗಿತಿಯೊ ಇಲ್ಲೋ ಬಾಯಿ. ಈ ಮಗನ ಘಳಿಕೀಗೆ
ಆ ಸೊಸಿ ಧುಂದುಗಾರಿಕೆ ಒಂದು ಸಾಲ್ಡೀ? ನೀನು ಬ್ಯಾರೆ ಒಳಗೇ ಹೆಗ್ಗಣ

ನೋಡ್ವಂಗ ಮೇಯಿತೀಯಾ? ತಗಿ ಬಾಯಿ. (ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತ) ತಗೀ ತೀಯೋ ಇಲ್ಲೊ (ಮೂಗು ಹಿಡಿಯುವಳು)

ಮಾಣಿ:— (ಆ ಎಂದಾ ಬಾಯಿ ತೆಗೆದು) ನಾಲಿಗಿ ಅಜ್ಜಿ ನಾಲಿಗಿ ತಿಸ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು. ತಿನೋದು ಎಥದು ಈ ಮನೇಲಿ? ಉಪ್ಪಿಗೆ ಕೂಡ ಬೀಗ ಮುದ್ರೆ, ಬೀಗದ ಕೈ ರಾಯರ ಜನಿವಾರದಲ್ಲಿ, ರಾಯರ ಜನಿವಾರ ಅಮ್ಮ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ನಾನು ತಿನೋದು ಎಥದು ಉಂಟು, ಬುರ್ನಾಸು.

ನರ:— ತಲಿ ಕೆಟ್ಟು ಮಾತಾಡ್ಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾನ ಇವ. ಇವನ ಸರಿ ಯಾಗು ಮಾತಾಡ್ಲಾರು. ಇರಲಿ ಹೋಗೋ, ಯಾಕ ಸನ್ನಿ ಬಡದವರ್ವಂಗ ಬಡಬಡಸ್ತ. ಹೋಗು, ದೀಪ ಹಚ್ಚೋಗು. ಹಿಂಗ ಕತ್ಲ ಮಾಡಿಡ ಬಾರ್ಡು ಮನೀನ, ಅವಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಬರೊ ಹೊತ್ತು.

ಮಾಣಿ:— ಅವರು ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಾಯ್ತಲ್ಲ. ಅವರು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನ ತುಂಬ ಹೊತ್ತುಂಟು. ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಮ್ಮ ಎಂದಾದರೂ ಬಂದದ್ದು ಉಂಟು?

ನರ:— ಇವಗೇನು ಖರೇ ಹುಚ್ಚೆ ಹಿಡಿತೇ ಹಂಗ? ಮೂರೋ ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು. ದೀಗೀ ಮುಟ್ಟಿಸೋ ಅಂದ್ರೆ ಅಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬು ಅಂತ ಹಚ್ಚಾ ನಲ್ಲ ಇವ. ಯಾರೋ ನೀ ಅನ್ನೋದು?

ಮಾಣಿ:— ಅಮ್ಮ ಅಂದರೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನೋದು ಜನ ಉಂಟು ಮಾರೆಯ್ರೆ ಈ ಮನೇಲಿ? ಅಮ್ಮ, ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ವಾ?

ನರ:— ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಿರೋ ಆ ಮಡ್ಡಮ್ಮನ ಸುದ್ದೀಗ ನಾನಾಕೆ ಹೋಗಲಿ? ಆಕೆ ಹಂಗ (ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತ ನಿಂತಿರುವಳು) ಬೆಂದ ಮನಿ ಯಾವುದು, ಬೆಯ್ಡು ಮನಿ ಯಾವುದು ಅಂತ ಲುಂಗ ಉಟು ಗೊಂಡು ತಿರಗತಾನ ಇರ್ಲಿ. ಆ ದೊರೆಸಾನಿ ಬರ್ತಾಳೆ ಅಂತ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಇಡಸ್ಲೇನು ನಾನು? ಆಕೆ ನೋಡಿದ್ರೆ ಒಂದತ್ತಿನ್ನ ನೋಡ್ಯಾಳೆ. ಇಂಥಾ ನಾಲ್ಕು ಸೊಸೇರು ನನ ಕೈಯಾಗ ಉರುದು ಹೋದ್ರು. ಆ ಮಗಾ ಹಣುವ್ಯಾ ಒಂದು ಮಂಗಳ್ಯನ್ದಂಗ ಆಕೆ ಮುಂದ ಕುಣಿತದ ಅಂತ ಬಿಟ್ಟೀನಿ ಇಲ್ಲ. ಅಂದ್ರೆ ಪಂಚರ ಹೊಂಡದಿಂದ ಡುಬ್ಬ ಕೆತ್ತು ಹಂಗ ನೀರು ಹೊರಲಿಕ್ಕೆ

ಎಂದೋ ಹಚ್ಚಿದ್ದೆ. ಏನಂದುಕೊಂಡಾಳೋ ಬಳ್ಳಾರಿ ನರಸಮ್ಮ ಅಂದರ. ಇರಲಿ ಹೋಗೋ, ನೀನು ಮದಲು ದೀಪ ಮುಟ್ಟಿಸು.

ಮಾಣಿ:— ದೀಪ ಮುಟ್ಟಿಸೋದು ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ಯ, ಯಾರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸೋದು ?

ನರ:— (ಕೋಪವಿಂದ) ಹೋಗ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲೋ (ಹೊಡೆಯಲು ಹೋಗುವಳು)

ಮಾಣಿ:— ಆದೀತು ಮಾರಾಯ್ಯ (ಒಳಗೆ ಓಡುವನು)

ನರ:— (ಜನದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ಏನು ಭಲೋ ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಂದ್ರೆ, ವಾಹಿನಿ ಆಚಾರ್ಯ ! ಆ ಯುದ್ಧ ಖಂಡಂತೂ ಕೇಳಿದ್ದಂಗೆಲ್ಲ ನೈತುಂಬಿದ್ದಂಗಾಗ್ತದೆ ಹಂಗ.

ವೆ. ಲ:— (ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತಿ, ಜಂಬದ ಚೀಲವೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ.

ಮಾಣಿ:— (ಒಳಗಿಂದ) ಬಂದೆ, ಬಂದೆ ಅಮ್ಮ.

ವೆ. ಲ:— ಬಾರೋ ಬೇಗ.

ಮಾಣಿ:— ಇಗೋ, ಬಂದೆ ಅಮ್ಮ.

ವೆ. ಲ:— ಕೇಳಲ್ತೇನೋ ಕಿರಿಚಿಗೊಳ್ತಾ ಇರೋದು ? ಬಾರೋ ಬೇಗ.

ಮಾಣಿ:— ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟೆ ಅಮ್ಮ, ದೀಪ ಹಚ್ಚಾಯ್ತು, ಬಂದೆ. (ಬಂದು) ಎಂಥಾದ್ದುಮಾರಾಯ್ಯ. ನೀವು ಕರೆದದ್ದು ?

ವೆ. ಲ:— ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೂಗ್ತಾ ಇದ್ರೆ ಏನೋ ನೀನಲ್ಲಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು ?

ಮಾಣಿ:— ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ಉಂಟು ಏನಲ್ಲಿ ? ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಬಂದದ್ದು.

ವೆ. ಲ:— ಯಾರೊ ನಿನಗೆ ದೀಪ ಮುಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದು ?

ಗ

ಮಾಣಿ:— ಅಜ್ಜ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ?

ನರ:- ಹೌವವ್ವ, ನಾನೊಳ್ಳೆ ಅವಗೆ ದೀವಿಗಿ ಹಚ್ಚು ಅಂತ.

ವೆ. ಲ:- ಈಗ ನಾನು ಹೇಳ್ತೇನೆ ಹೋಗು, ಅದನ್ನು ನಂದಿಸಿ ಬಾ. ಹೂ, ಬೇಗ.

ನರ:- ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಸುಕ್ರವಾರ ಮೂರೋಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು, ಹಚ್ಚಿ ದ್ವೀಪಾನ ನಂದಿಸ್ತೀಯಾ? ನಿನ ಚರ್ಮಾನ ಸುಲಿಸ್ತೀನಿ, ಅವ ಹಣಮ್ಬು ಒಂದು ಮನಿಗೆ ಬರ್ಲಿ.

ವೆ. ಲ:- ಯಾರಿಗೋ ಕ್ರಿಷ್ಣ ನಾನು ಹೇಳ್ತಾ, ಇರೋದು? ದೀಪ ನಂದಿಸು ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದ್ರೊನೊವೆ ಕಲ್ಲು ನಿಂತ ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲಿಯಾ. ಅವರು ಬುರ್ಲಿ ನಿಲ್ಲು, ನಿನಗೆ ನೇಣು ಹಾಕಿಸ್ತೇನೆ, ನೇಣು.

ಮಾಣಿ:- ಈಗ ನಾನು ಮಾಡೋದು ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ತೆ? ದಮ್ಮಯ್ಯ. ಪಿರಿ ಪಿರಿ ಜನ.

ವೆ. ಲ:- ಹೋಗೋ ಬೇಗ, ದೀಪ ನಂದಿಸೋ.

ನರ:- ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಹುಸಾರಾ.

ಮಾಣಿ:- ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಆಯ್ತಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ಕೇಳೋದು. ಮತ್ತೆ ಮಾಡೋದು ಎಂಥದು ಬೇರೆ! (ದೀಪವನ್ನು ಅರಿಸಿಬಂದು) ಅರಿಸಾಯ್ತು ಮಾರಾಯ್ತು.

ವೆ. ಲ:- ನಂದಿಸಾಯ್ತೆ? ಹೂ, ಹೋಗು ಈಗ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಡು.

ಮಾಣಿ:- ಇದು ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ತು, ಉತ್ತ ಇದ್ದ ದೀಪ ಅರಿಸಿದ್ದು ಏಕೆ, ಮತ್ತೆ ಹಚ್ಚೋದಕ್ಕಾ?

ವೆ. ಲ:- ನಿನಗೇಕೋ ಅದೆಲ್ಲ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ? ಹೇಳದಷ್ಟು ಮಾಡು ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ವಾ. ಹೋಗೋ ಬೇಗ, ದೀಪ ಹಚ್ಚು.

ಮಾಣಿ:- ಅದೀತು ಮಾರಾಯ್ತು, ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಮಾಡೋದು ಬೇಡ. ಈ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿವೆಟ್ಟಿಗೆ ಹುಡುಕೋದಾ?

ನರ:- ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ ದೀವಿಗಿ ಹಚ್ಚಬ್ಯಾಡ. ಹಚ್ಚು ಅಂಪಾ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಅರಿಸು ಅಂದಾಗ ಅರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇದೇನು ಗಾಡನ ಕ್ವಾಳ ಆತೇನು?

ಸಾಪ ಸಾಪ ಹಚ್ಚ್ಯಾಡ. ಹಚ್ಚಿದಿ ಅಂದ್ರ ಹಣೆನ್ಯಾ ಬಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ನಿನ್ನ ಖತೀನ ಮಾಡ್ತೀನಿ ನೋಡು.

ವೆ. ಲ:— ಹಚ್ಚದೆ ಒಂದಿರು. ಅವರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮದುವೆ ಆಗತ್ತೆ.

ಮಾಣೆ:— ದಮ್ಮಯ್ಯ ಮಾರಾಯ್ತೆ, ಅಜ್ಜ ಮಾಡಿಸೋ ಖತಿ ಎಂಥದು, ನೀವು ಮಾಡಿಸೋ ಮದುವೆ ಎಂಥದು? ನನಗೆ ಈ ಗೌಜಿ ಬೇಡ ಈ ಪಿರಿ ಪಿರಿ, ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ತಲೆ ಸಮ ಇರುತ್ತ? ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳೋದು ಬೇಡ. ನನಗೂ ಮನೇಲಿ ತಾಯಿ ತಂಗಿ ಉಂಟು. ನಾನು ನನ್ನ ಸಾಮಾನು ಕಟ್ಟಿ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ಇದು ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ತೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಮೂಳೆ ಮುರಿದೀತು, ಬಿಟ್ಟರೆ ತಲೆ ಒಡದೀತು. ಬೇಡ, ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ನಾ ಹೋತೆ. (ಒಳಗೆ ಹೋಗುವನು)

ವೆ. ಲ:— ಏಳೂಪಾಯದ ಒಬ್ಬ ಅಡಿಗೆಹುಡುಗ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳೋಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ನಾನೇಕೆ ಈ ಮನೇಲಿರಬೇಕೋ ನಾ ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. ಕೋಲಾರದ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮಗಳು ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಂದ್ರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೆಟ್ಟು ಬಂದ್ಕೂ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆನೋ! ಈ ಮನೇಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ನಿಮಿಷಾನೂ ಇರೋಲ್ಲ.

ನರ:— ಯಾಕ ಇರೋದಿಲ್ಲವ್ವ, ಇರು. ಕಂಕಣದ ಕೈಯಾಕೆನ್ನ ಅರಿಸಿ ತಂದಾನ, ಅಗತ್ಯ ಇರು. ದೇಸಾಯರ ಮನಿ ನಷ್ಟ ಸಂತತಿ ಆಗ್ಬಾರ್ರು, ಮನೀಗ ದೀಪ ಹಚ್ಚೋ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಂತ ಹುಡಿಹುಡುಕಿ ತಂದಾನ. ಅದಕ್ಕ ಸುಕ್ರವಾರ, ಮೂರೋ ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿದ ದೀಪ ಅರಿಸಿದೆವ್ವ. ದೀಪ ಹಚ್ಚೋ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಮಂಗಳಮುಂಡೆ ಮಗನೆ, — ಅಲ್ಲ ಗಂಡ. ಅಂದ್ರೆ ದೀಪ ಅರಿಸೋ ಮಾರವ್ವನ ತಂದಾನ ಮನ್ಯಾಗ.

ವೆ. ಲ:— ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೊಂಡು ತೆಪ್ಪಗೆ ಇರೋಕಾಗದಿದ್ದೆ ನಾನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋ ವರೆಗೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಜಗುಲಿ ಮೇಲಾದರೂ ಕುಳಿತುಗೊಳ್ಳಿ.

ನರ:— ಯಾರನ್ನ ಗಯ್ಯಾಳಿ, ಮನಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು ಅಂತೀದಿ? ನನಗೂ ನನಗೂ ಹೀಗ ಅಂತೀಯಾ? ಇವತ್ತು ಬಂದ ಕೋಡು ನಿನ್ನೆ ಬಂದ ಕಿವಿ ಮುಂದೆ ಅಂತ ನನ್ನ ಹೊರಗ ಹಾಕ್ತೀಯಾ?

ವೆ. ಲ:— ನಿಮ್ಮ ಕಂತೆ ಪುರಾಣಯಲ್ಲ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚಬೇಡಿ ಅಂದ್ರೆ. ಬಹಳ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಇಂಥೋರ್ನು. ಯಾರಿಗೆ ನೀವು ಮಾರೆನ್ನ ಅನ್ನೋದು?

ನರ:— ಹೌದೇ ಅಂತೀನಿ, ಮಾರೆನ್ನ, ಮಾರೆನ್ನ, ಮಾರೆನ್ನ—ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಬ್ಯಾರೆ ಅಂತೀನಿ.

ವೆ. ಲ:— ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ಸಾನೊಬ್ಬಳು ಭಾರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ತಿಳೀತೇ. ಅವರ ಮಗಳು ಇಂಥಾ ದಂದ್ರರ ಮನೇಲಿರ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೂಳದಲ್ಲಾದ್ರೆ ದೂಡಿ ಬಿಡ್ತಾ ಇದ್ದು. ನಾನು ಸಾಯೋವರೆಗೂ ಅವರ ಮನೇಲಿದ್ದ್ರೂನವೆ ಅವರೇನು ಬೇಡ ಅನ್ನೋಲ್ಲ ಮುದೀ ಗಂಡನ್ನು ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹಿತ ರಲ್ಲಿ ಈಗ ಆಗಿರೋ ಅಸಹಾಯ್ಯ ಸಾಕು ಸಧ್ಯ, ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಮಾನ ಹೋಗೋದು ಬೇಡ. ಈಗಲೆ ಹೊರಟೆ ನಾನು. ನನಗೇಕೆ ಬೇಕು ಈ ಹಂಗಿನ ಮನೆ? ಕ್ರಿಷ್ಣಾ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಇವನೂ ಸಹ ಮಾತಾಡೋಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬ್ಬಿದ್ದೇನೆ. (ಕತ್ತಲಲ್ಲಿಯೇ ಕೈ ಸವರುತ್ತ ಸೂಟ್ ಕೇಸಿಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತುಂಬುವಳು.)

ನರ:— ಸೇನ್ಯಾಕ ಹೋಗ್ತೀವವ್ವ ಮನಿ ಬಿಟ್ಟು? ನಾನೇ ಹೋಗ್ತೀನಿ, ನೀನೇ ಇರು. ನಾನು ಆಗಲೆ ಕುಯೋ ಮರ್ರೋ ಅಂದೆ. ಇವರು ಪಾಲಾಗೋ ಮುಂದೆ ನನಗ ಗೊತ್ತಿತ್ತು— ನೀನು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮೈಸೂರು ಗಯ್ಯಾಳಿ. ನನ್ನ ಹುರಕೊಂಡು ಮುಕ್ತಿ ಅರಕೊಂಡು ಕುಡಿತ ಅಂತ. ಅದಕ್ಕೂ ನಾನು ಎಲ್ಲೋ, ಸಾಪು ಸಾಪು ಎಲ್ಲೆ, ಈ ಹಿರೇಮಗ ಧಡ್ಡ ಬೋಡಿ, ಎಂಥಾ ಉನ್ನತ್ತ ಆದರೂ ಚಿಕ್ಕವನೇ ವಾಗಿ ಅಂದೆ. ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲಕ್ಕ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಗಂಡಹೆಣ್ಣನ್ನೂ— ಅಗಲಿಸಿ (ಅಳುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಉಬ್ಬಿಗೆ ಹಾಕ್ತಿರಾ. ಆಗತ್ಯ ಇರವ್ವ, ನೀನೇ ಇರು, ಇಗೋ ನಾನು ಹೊರಟೆ.

(ಒಂದು ತಂದಿಗೆ ಸೀರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಡಲನುವಾಗುವಳು.)

ಮಾಣ:— (ಅಡಿಗೆಸಾಟು, ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಗೋಣಸಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಕೂಕುಳ ಲಿಟ್ಟು) ಈ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಎಂದಾದರೂ ಬೋದೊ ಉಂಟಾ? ಅನ್ನ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಸಿವ ಈ ಮನೆ ಬೇಡ ಮಾಲಾಯ್ತಿ.

(ಮೂವರೂ ಹೊರಡಲು ಅನುವಾಗುವರು.)

ಹಣ :— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಅವ್ವಾ, 'ಎ ಅವ್ವ, ಇದೇನು ದಿವಿಗಿ ಹಚ್ಚು ಧಾಂಗ ಕತ್ತದಾಗ ಇದ್ದೀರೋ ಎನ್ನತಿ?

ನರ :— ಹಚ್ಚಿಸಿಗೊಳ್ಳವಾ ದೀವಿಗೀನ. ಅಗತ್ಯ ಹಚ್ಚಿಸಿಗೋ. ಮನಿ ದೀಸ ಹೆಚ್ಚಲಿ ಅಂತ ಮೂವತ್ತು ಗಾವುದದಿಂದ ತಂದೀದಿ ರಂಭಿನ್ನು, ಸುಕ್ಕರವಾರ ಮೂರೋಸಂಜೆ ಅರಸಬಾರ್ದು ಅವಶಕುನ ಅಂದ್ರೆ, ಅರಿಸಿದ್ದು. (ಅಳುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಮೂರು ಸರ್ರೆ ಬದರಿ ಯಾತ್ರಿ ಮಾಡಿ ಬಂದ ನನಗ ಆಡಬಾರದ ಮಾತುಗಳು ಆಡಿದ್ದಸಾ ಹಣಮ್ಯಾ ನಿನ ಹೇಣ್ಣೆ. ಆಕೀನಸ ಅಗತ್ಯ ಮನಾಗಿರ್ಲಿ. ನಾ ಹೊರಟೆ.

ಹಣ :— (ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ತುಸು ತಡಿಯವಾ ಹಿಂಗ್ಯಾಕ ಒಂದೇಸವನೆ ಬಡಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀದಿ? ಆದ್ವಾರ ಎನು ಆತೂ? ಮೊದಲು ದೀವಿಗಿ ಹಚ್ಚಲಿರಾ. ಆ ಕ್ರಿಷ್ಟಾ, ಎಲ್ಲೋದ ಅವ? ಕಿಷ್ಟಾ, ಕ್ರಿಷ್ಟಾ, ಎ ಕ್ರಿಷ್ಟಾ.

ಮಾಣಿ :— ನೀವು ಎನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಮಾರಾಯ್ತೆ, ಆದೀತು ನಾನು ದಮ್ಮಯ್ಯ ಹಾಕ್ತೆ ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಮನೇಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳೋದು ಬೇಡ. ನಾನು ಕಂಡಿತ ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋದು ಮಾರಾಯ್ತೆ.

ಹಣ :— (ಅಡ್ಡನಿಂತು) ಎಲಾ ಇವನ, ಇವಗೂ ಎನು ಬಂತು ಅಂತೀನಿ. ಹಿಂಗ್ಯಾಕ ಬಂತು ಪ್ರಸಂಗ? ಆದ್ವಾರ ಎನಾತು? ಅದನಾರ ಬಾಯಿಬಿಡಲಾ.

ವೆ. ಲ :— (ಕೋಪದಿಂದ) ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ಇಲ್ಲಿ

ಹಣ :— (ಚಕಿತನಾಗಿ) ಅರೆ, ನೀನು ಸುದ್ದಾ ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತದಾಗ !

ವೆ. ಲ :— ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ಅಂತ್.

ಹಣ :— ಬಂದೆ, ಬಂದೆ ಲಗೂನ ಬಂದೆ. (ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು) ಎನದೂ?

ನರ :— (ಜನದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ಹೋಗಪ್ಪ, ಓಡಿಕೋತ ಹೋಗು. ಅದೇನು ಅಂತ್ರಾನ ಬರಿಸ್ಯಾಳೋ, ಬೂದೀನ ಹಾಕಿತ್ಯಾಳೋ, ಸಾಯಿತಾನ ಆಕಿ ಧನಿ ಕೇಳಿದರ. ಕುಣಿ ಹೋಗು ಆಕಿ ಮುಂದ ತಕ ತಕ ಅಂತ.

ವೆ.ಲ:— ಹೂ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ (ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬುಟ್ಟಿ ಕೊಡುವಳು)
ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ (ಸೂಚನೆ ಕೇಳನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನು)
ಇದೊಂದು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ (ಬೊಡ್ಡ ಹಾರನ್ನುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮಪೋನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
ಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡುವಳು.)

ಹಣ:— ಏನೇ ಇದೆಲ್ಲ ?

ವೆ. ಲ:— (ಡರ್ಪದಿಂದ ಹೂ, ಹೊರಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಂದ್ರೆ

ಹಣ:— ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡೋದು ?

ನರ:— (ಹಣ ಬಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ) ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ ಏನು
ಬಂತೋ ಹಣವ್ಯಾ ನಿನಗೆ? ಅರಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ ಅಲ್ಲೊ ಈ ಮಾರುವನ್ನು

ವೆ. ಲ:— ಅಗೋ ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ
ಗೊಂಡು ಬಿದ್ದಿರೋಕೆ ಹೇಳಿ ಮೊದಲು. ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಸರಿ ಸಹ
ನಾನು ಅನಿಸಿಗೊಂಡವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಈ ಮುದಿಗೂಜೆ ಸರಿ ಅನಿಸಿ
ಗೊಳ್ಳೋದಾಯ್ತು. ನನ್ನ ಗಿಳಿ ಸಾಕಿದ ಹಾಗೆ ಸಾಕಿ ನನ್ನಂದೆ ತಾಯಿ
ಈ ಬೆಕ್ಕಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು.

ಹಣ:— ಹಾವೇ, ಅದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲ ಏಕೆ ತಲಿಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟಿ?

ವೆ. ಲ:— ಹೂ, ಹೊರಡಿ ಅಂದ್ರೆ.

ಹಣ:— ಎಲ್ಲಿಗೇ ನೀ ಹೊರಟು ನಿಂತಿರೋದಾದ್ರೂ, ಅದನಾರ
ಹೇಳಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು.

ವೆ. ಲ:— ನಿಮಗೇಕೆ ಅದೆಲ್ಲ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ? ಹೊರಡಿ ಅಂದ್ರೆ
ಹೊರಡಿ ಅಷ್ಟೆ. ನಾನಂತೂ ಈ ಮನೆಲಿ ನಿಂತು ನೀರು ಸಹ ಕುಡಿಯೋಲ್ಲ.

ಹಣ:— ಹಂಗು ಮಾಡವಲ್ಯಾಕೇ, ಇದೇನ್ನಡಿಸಿದಿ ಕಷ್ಟದಾಗ?
ಹೊರಡೂದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಳಲಾ.

ವೆ. ಲ:— ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ, ರೇಲೈ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ.

ಹಣ:— ರೈಲೈ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ! ಯಾಕು? ಹಿಂಗ್ಯಾಕು ಮೈಲಿ!
ಫಿಫ್ಟಿ, ಹಿಂಗ್ಯಾಕು ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರಿ ಮೂರೂ ಮಂದಿಗೂ ಇವತ್ತು?
(ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕೆಳಗಿಡುವನು.)

ವೆ. ಲ:— ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೀವು ಇವನ್ನು ತರೋಲ್ಲ ತಾನೆ? ನಾನು ಪೈಪನ್ನಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀನೆ.

ಹಣ:— (ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ) ಹ್ಯಾ ಹ್ಯಾ, ನಿಂದು ಮಾರಾಯಳೇ, ಹಿಂಗ್ಯಾಕ ಒಂದಂವನ ದೊಡ್ಡಾಟಾನ ನಡಿಸೀದಿ?

ವೆ. ಲ:— ನನಗೆ ರಸ್ತೆ ಬಿಡಿ ಅಂದ್ರೆ; ನಾನೀ ಮನೆಲಿರೋದಿಲ್ಲ.

ನರ:— ಹಾದೀ ತಗಿಯಪ ಕಣಿಮ್ಯಾ, ಸರ್ವಸರ್ವಥಾ ಈ ಮನುಗಿರಲಾರೆ

ಮಾಣ:— ನನಗೆ ಈಗ ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋದು ಉಂಟು ಮಾರಾಯ್. ನಿಮಗೆ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಹೇಳಿ. ನನಗೆ ಹೊರಗೆ ಬಿಡಿ.

(ಮೂಷರೂ ಸಾಲಾಗಿ ಸಿಲ್ಲುವರು.)

ರಘು:— (ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ) ರಾಯ್ತೇ, ರಾಯ್ತೇ.

ಹಣ:— (ಚಕಿತನಾಗಿ) ಅಯ್ಯೋ! ಯಾರೋ ಕಕ್ಷಿದಾರು! (ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡುವಂತೆ) ಹೋಗ್ರಿ ಮಹರಾಯ್ತೆ ಒಳಗೂ ಮೂರು ಮಂದೀನು. ಒಳಗೆ ಹೋಗ್ರಿ ದಯಮಾಡಿ. ಕಕ್ಷಿದಾರ್ತ ಮುಂದೆ ಸುದ್ದಾ ನನ ಮಾರ್ಕಾದಿ ಕಾಸಿಗೆ ಪಂಞೇರು ಮಾಡಬ್ಯಾಡಿ.

ರಘು:— ರಾಯ್ತೇ, ರಾಯ್ತೇ.

ಹಣ:— ಬಂದೆ, ಬಂದೆ. ದಯಮಾಡಿ ಹೋಗ್ರಿ ಒಳಗೆ, ನಿಮಗೆ ಕೈಮಗದು, ಕಾಲು ಬಿದ್ದು, ಗಲ್ಲ ಗಲ್ಲ ಬಡಕೊಂಡು ಘಂಟೇ ಹೊಡೀತೀನಿ ಬೇಕಾದ್ರೆ. ಹೋಗ್ರಿ ದಯಮಾಡಿ ಒಳಗೆ. ಈಗ ಬಾಲ್ಯ ಆಗಿರೋ ಹಂಡಾವರ್ಣಾನ ಸಾಕು. ದಯಮಾಡಿ ಹೋಗ್ರಿ (ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮಲಗಿ ಮೂವ್ವರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು.)

ರಘು:— ರಾಯ್ತೇ, ರಾಯ್ತೇ!

ಹಣ:— (ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತ) ಬಂದೆ, ಬಂದೆ. ಹೋಗ್ರಿ ದಯಮಾಡಿ ಒಳಗೆ (ಎಲ್ಲರೂ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವರು) (ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ) ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ದೀವಿಗಿ ಹಚ್ಚಿಡಲಾ.

ಮಾಣಿ:— (ದೀಪದೊಂದಿಗೆ ಬಂದು) ಈ! ಮನೆ ಕೆಲಸ ನನಗೆ ತಪ್ಪುತ್ತ? ನನ್ನ ಹಣೇಲಿ ಬರಿಲಿಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮ.

ಹಣ:— ಒಳಗೆ ಕರಿಯಲ, ಕಕ್ಷಿದಾರ್ಯನ್ನು (ಒಳಗೆ ಹೋಗುವನು.)

ಮಾಣಿ:— ಅದೀತು ಮಾರಾಯೈ (ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿ) ಆ ಜನ ಕಕ್ಷಿದಾರ ಉಂಟೆ? ನನಗೆ ಹಾಗೆ ತೋರೋಲ್ಲ. ತಲೆ ಮೇಲೆ ರುಮಾಲು ಬೇಡವಾ?

ವೆ. ಲ:— ಅಯ್ಯೋ, ಇವಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಬೆಪ್ಪು ತಕ್ಕಡಿ ಅನ್ನೋದು ಕಕ್ಷಿದಾರ್ಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರಿಯದೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸೇನೋ ಮಾತನಾಡೋದು?

ಮಾಣಿ:— ನನಗೆ ಗೊತ್ತಂತೆ ರಾಯರ ಕಾನೂನೆಲ್ಲ? ರುಮಾಲು ಜನ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಕ್ಷಿದಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಮ ಗೊತ್ತಂತೆ. ಅದೀತು. ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಮಾಡೋದು ಬೇಡ (ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು.) (ರಘೂತ್ತಮ ರಾಯನ ಪ್ರವೇಶ) ಹೌವಾ, ನೀವು ಕಕ್ಷಿದಾರ ಹೌದಾ ಮಾರಾಯೈ?

ರಘು:— ನಂದು ಊರು ಕೊಯತ್ತಾರು. ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರು ಮಾಸ ಆಯ್ತು. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತದ್ದೆ, ಫಂಡರ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕಾಲೀಲೆ ಟೈನ್ ಒರೋಣ ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತದ್ದೆ ಮೂರು ಹಗಲು ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಆತು ಕೂಳುಂಡು.

ಮಾಣಿ:— (ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ) ಅಮ್ಮ, ಈ ಜನ ಅಡೋ ಬಾಸೆ ಎಂಥದು ಮಾರಾಯೈ! ದಮ್ಮಯ್ಯ ನಂಗೆ ಬೇಡ ಇದೆಂಥದು 'ಕೂಳುಂಡು' ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೆ ಈ ಜನ.

ವೆ. ಲ:— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಎನ್ನೋ ಕ್ರಿಷ್ಣ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಯೇ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋದು? ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ ಒಳಗೆ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಈಗ ತಾನೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿದಾರೆ. ಬರ್ತಾರೆ ಕುಳಿತುಗೊಳ್ಳಿ. ಏನು ಕೇಸು ಕೊಡ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆ? ಕುಳಿತುಗೊಳ್ಳಿ (ರಘೂತ್ತಮರಾಯನು ಕೂಡುವನು) ಯಾವ ಊರು ತಮ್ಮದು?

ರಘು:— ನನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥಾನ ಕೊಯತ್ತೂರು ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತದ್ರೆ, ಸೇಲತಲೆ, ಕುಂಭಕೋಣ ತಲೆ ಯಲ್ಲ ತುಂಭ ಜನ ನನ್ನವರೋಣ. ನಾನು ತುಂಭ ದಿನ ಆಯ್ತು ಕೊಯತ್ತೂರು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ವೆಲ:— ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿ ತಾಳಿ, ಅವರನ್ನೆ ಕರೀತೇನೆ. ಕೇಸಿನ ವಿಷಯ ಅವರಿಗೆ ತಾನೆ ಹೇಳಿ. ಎನ್ರಿ, ಅಲ್ಲ ಇವರೇ. ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ಅಂದ್ರೆ, ಬಂದ್ರಾಳಿ.

ರಘು:— (ಎದ್ದು ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಭಾಳ ಯೋಗ್ಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳ್ವಾಂಗ ಕಾಣ್ತಾಳೆ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತದ್ರೆ, ತುಂಭ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬಂದವರ ಸರಿ ಕೂಡೋಣ, ಮಾತಾಡೋಣ.

ಹಣ:— (ಬಂದು ಮೇಜಿನ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ) ಬರೆಲ ಕೂಡ್ರಿ. (ಽಘಾತ್ರವು ರಾಯನು ಕೂಡುವನು) ಎನ್ನೆಸಾ ಹಕೀಕತು? ಕಾದ್ಗಸತ್ರ ತಂದೀರೋ ಹೆಂಗ ದಾಖಲ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ?

ರಘು:— ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕೇಳೋಣ?

ಹಣ:— (ಕೋಪದಿಂದ) ನಿಮಗೂ ಮತ್ತೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ಎದುರು ಗ್ವಾಡೀಗೆ ಕೇಳ್ವಾ?

ರಘು:— (ವೇಗವಾಗಿ) ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತದೆ, ನಾ ಕೊಯತ್ತೂರು ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ಮೂರು ತಿಂಗ್ಳಾತು. ಕಾಂಚೀವರತಲೆ, ಸೇಲತಲೆ ಯಲ್ಲ ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳಿರೋಣ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತದ್ರೆ, ನನ್ನ ಭಾವ ಮೈದುನ ಶಾಮ ಪಟ್ಟಣತ್ತೆ ತಿರುವಳ್ಳೇಣೇಲಿ ಇರೋಣ. ಅವಗೆ ಎಲೆಟ್ರಿ ಅಫೀಸು ಕೆಲ್ಸ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತದ್ರೆ, ಡಿರುರ್ನೆಸ್ಸು ಅಲವನ್ನು ಸೇರಿ ಹಕ್ಕೊಂಡು ಅವಗ ಎಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಬರೋಣ.

ಹಣ:— (ಬರೆಯಲು ಹವಣಿಸಿ) ಎ. ಎ. ತುಸ ನಿಂದರೆಲಾ.

ರಘು:— (ಚಿಟ್ಟಿನ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದದ್ದು) ನನಗ ಕೂಡೋಣ ಅಂದ್ರೆ ತುಂಭ ಇಷ್ಟಿಲ್ಲ.

ಹಣ:— ಅಲೇ ಇವ್ರಾ, ತುಸು ನಿಂದ್ರಾ ಅಂದ್ರೆ ಎದ್ದೇ ನಿತ್ರೆಲ್ಲ ಇವರು! ಕೂಡಲೆ. ಹಿಂಗ ಮೇಲು ಟ್ರೈನ್ ಓಡಸಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಅಂದೆ.

ರಘು:— (ಕೂಡುತ್ತ) ಇಂದು ನಾನು ಕಾಲೀಲೆ ಬಂದದ್ದು
ಮೇಲು ಪ್ರೀತಿಯು.

ಹಣ:— ಕಾಲೀಲೆ ಬಂದದ್ದು ಅಂದ್ರೇನು, ಯಾರರ ಕೈಲೆ
ಬರ್ತಾರೋ ಹೆಂಗ? ಅದಿಲ್ಲ, ತುಸ ಚಹ ಕುಡುದು ಹೇಳ್ತೀಲಾ ಎಲ್ಲ
ಸುದ್ದೀನು. ಏ ಏನೇ—

ವೆ. ಲ:— ಬಂದೆ ಕಣ್ರೀ (ಬರುವಳು)

ಹಣ:— ಅವ ಕ್ರಿಷ್ಣಾಂಗ ಹೇಳು, ತುಸ ಚಹಾನಾರ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ.

ವೆ. ಲ:— (ಬದಿಗೆ ಬಂದು) ಕೃಷ್ಣಾ, ಕೃಷ್ಣಾ.

ಮಾಣಿ:— ಬಂದೆಮ್ಮಾ ಬಂದೆ.

ವೆ. ಲ:— ಅದೇನು ಬಂದೋ ನಾ ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. ಏನೋ ನೀನಲ್ಲಿ
ಮಾಡ್ತಾ ಇರೋದು?

ಮಾಣಿ:— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕೋಪದಿಂದ) ಕಡಲೆ ತಿಂತಿದ್ದು. ಎಂಥದು
ಮಾರಾಯ್ತೆ, ನನಗೆ ಕೈ ನಾಲ್ಕು ಉಂಟಾ?

ವೆ. ಲ:— ಕೈ ಅಲ್ಪೋ ನನಗೆ ನಾಲ್ಕು, ಕಾಲು. ಬಂದವರೆದುರಿ
ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಂತೆ ಪುರಾಣ ಬಿಚ್ಚೋದು ಬೇಡ. ತಿಳಿಯಿತೇ? ಅವರಿಗಿರದು
ಲೋಟೆ ಟೀ ಅಂತೆ ಬೇಗ ಮಾಡಿಕೊಡು.

ಮಾಣಿ:— ಟೀ ಮಾಡು, ಟೀ ಮಾಡು ಟೀ ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ತೆ
ಮಾಡೋದು? ಟೀ ಡಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಎಂಥದು?

ವೆ. ಲ:— ಟೀ ಇಲ್ವೇನು ವ.ನೇಲಿ?

ಮಾಣಿ:— ಉಂಟಾ ಮತ್ತೆ? ಉಂಟು ಎಂಥತು ಬುರ್ನಾಸು

ಹಣ:— ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಏನು ಕೆತ್ತಬಜೇ ನಡಿಸಿದಲ್ಲೆ? ಈಗ
ಯಾಕ ಬೇಕವು ಬುರ್ನಾಸು, ರಗ್ಗು, ಹಚಡ, ತಲೆದಿಂಡು ಯಲ್ಲಾ?
ಹಾಸಿಗಿ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಳ್ಯ ಚಾರು ಘಂಟೇದ ಟೈಮು ಬಿದ್ದದೆ.

ಮಾಣಿ:— ಇವರು ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ತೆ ಹೇಳೋದು? ನನಗೆ
ಬೇಕ ಇವರ ಮಾತು. ಪಿರಿ ಪಿರಿ ಜನ ಮಾರಾಯ್ತೆ ಕಾಪಿ ಪುಡಿ ಉಂಟು.
ನಬ್ಬನಲ್ಲಿ. ಕಾಪಿ ಮಾಡಿ ನಾ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡೋದು, ಸಂಚಾಯತಿ ಬೇಡ.
(ಒಳಗೆ ಹೋಗುವನು.)

ಹಣ:— (ಬರೆಯಲು ಮುಕ್ತನಾಗಿ) ನಿಮ್ಮ ಸರೇನೈಪಾ?

ರಘು:— ಕೊಯತ್ತೂರು ರಹೋತ್ತರಾ ಅಂತ ಕರಿಯೋಣ ಸಾಂಪ್ರದಾಯ. ಕೊಯತ್ತೂರು ಅಂದ್ರೆ ಕೊಯತ್ತೂರು ಅಂತ ಹೆಸರಾಗೋಣ ಒಂದೇ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಒಂತುತುದ್ರೆ ಕೊಯತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲ ಕುಂಭಕೋಣತಲೆ ಕಾಂಚೀವರತಲೆ, ಸೇಲತಲೆವಾ ಇರೋಣ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತಂದ್ರೆ ನಾನು ಕೊಯತ್ತೂರು ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ತುಂಭ ದಿನ ಆಯ್ತು. ಅವ್ಳು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕೊಳಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಕೈಲಾಸ ಯೂರಟಾಯ್ತು ನನಗೀಗ ಈ ನಾಪತ್ಯಾಣು ಸಂವತ್ಸರದಾಗ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಏನು ಅಳೋದು ಅಂತ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾವ ಮೈದುನ ಶಾಮಗೆ—ವಂಜೆ ಇಲ್ಲ ಪಿಂಜೆ—ಅವಳು ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳಾಗೋದು ಅವಳ ಗಂಡ ಶ್ಯಾಮ ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತಂದ್ರೆ ಅವ ಪಟ್ಟಣತಲೆ ತಿರ ವಳ್ಳೇಣೇಲಿ ಮನಿ ಎಲಿಟ್ಟಿ ಅಫೀಸು ಕೆಲಸ. ಅವಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಬರೋದು, ಡಿಯರ್‌ನಸ್ ಆಲೆವೆನ್ನು ಸೇರಿಹಾಕ್ತು. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತಂದ್ರೆ ಆ ಕೊಳಂದಿಗೆ ಕಡವುಳ್ಳ ಯಬೇಕು

ಹಣ:— ಏನಿಲ್ಲಿ ಬರಕೊಳ್ಳೆಪಾ ನೀವು ಹೀಗ ವಾತು ಉಳ್ಳಿಸಿ ದರೆ? ಈಗ ಒಂದು ಪುಟ ಬರೆಯೋ ಆಪ್ತು ಹೇಳಿವೆಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮ ಹೆಸರನ? ಅದೆಲ್ಲ ಪುರಾಣ ಇಲ್ಲಿ, ಹೆಸರೇನು ಹೆಸರು?

ರಘು:— ಅದಕ್ಕ ಹೆಸರಡೋಣ ಎಂದಿ? ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕೊಳಂದು (ದುಃಖದಿಂದ) ತಾಯಿ ಸತ್ತದ್ದು, ಅದಕಾಹ ಶಾಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ಬಂದಿಟಿ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತಂದ್ರೆ—

ಹಣ:— ಯಾಕ ಹೇಳಿಕ್ಕೆ ಬಂತು, ಅದನಾರ ಹೇಳಿದರೆ ಸೈ ಅಂದೇನು ಒಳ್ಳೇ ರಓಟೀನ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ಮಹರಾಯ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ ನಾಲ್ಕತ್ತೈದು ಸಾಲಿನ ಒಂದು ಪುಟ ಆಗೋವಷ್ಟು ಹೇಳಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ಹೆಸರು?

ರಘು:— ನೀವು ಕೇಳೋಣ ನನ್ನ ಹೆಸರಾ?

ಹಣ:— ಮತ್ಯಾದ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೇಳೇನು? ಹೂ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೆ.

ರಘು:— ಕೊಯತ್ತೂರು ರಹೋತ್ತರಾ.

ಹಣ:— ಯಾವ ತೂರು ಅಂದ್ರಿ?

ರಘು:— ಕೊಯತ್ತೂರು, ಕೊಯತ್ತೂರು, ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದಲ್ಲಾ.

ಹಣ:— ದಕ್ಷಿಣದೇಶ ಅಂತ ಬ್ಬಾರೆ ಹೇಳ್ವೇಕೇನು? ಮಾತಿನ ಸ್ವೀಡಾ ನೋಡಿದರೂ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ? ಅದಾವ ತೂರು ಸಸಂದು ಹೇಳ್ವೆಲಾ.

ರಘು:— ಕೊಯತ್ತೂರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ, ಸೇತಕ ಸಮೀಪ.

ಹಣ:— ಸೇತಕ! ಎಲ್ಲೆ ಹೆಸರುಗಳು ಹೇಳ್ತಾನೀ ಮಾರ್ಪಾಯ? ಒಂದೂಪ್ತನದೊಳಗಾರ ಅವೋ ಇಲ್ಲೊ? ಇವ ಎನಾರವ್ವಾರಾ ಪ್ರಜನ್ವರಾ ಎಂಕ್ಸೇಂಜ್ವದೊಳಗೇನಾರ ಪರಪಾಟಾಗಿ ಮಿಸ್‌ಸೆಂಟ್ ಆಗಿ ಒಂದಾನೋ ಹೆಂಗ? ಬರೋಬ್ಬರಾ ಹೇಳಬಾರದೆ, ಒರೇ ತೂರು ಅಂಬೋದೊಂದ ತಿಳಿತ.

ರಘು:— ಕೊಯತ್ತೂರು, (ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ) ಕ್ಷ-ಯ-ತ್ತೂರು.

ಹಣ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ) ಕೊಯಂಬತ್ತೂರಾ? ಅಯ್ಯೋ, ಮಾರ್ಪಾಯ ಕೊಯಂಬತ್ತೂರು ಅಂತ ಅನಬಾರವಾಗಿತ್ತೇ? ಅದೇನು ಕೊಯಾ ಅಂತಿದಿ, ತೂರು ಅಂತಿದಿ? ಸರಿ, ಕೊಯಂಬತ್ತೂರು. ಅಂಕು ತಿಳಿತು, ಹೆಸರೇನೈಪಾ?

ರಘು:— ರಹೋತ್ತರಾ.

ಹಣ:— ರಹೋತ್ತರಾ! ಇದೇನು ಹೆಸರೈಪಾ? ಛಲೋ ಹೇಳ್ವೆಲಾ ಅದೇನು ಹಂಗ್ಯಾಕ ಮಾತು ಗಂಟಿ ದಾಕ ನುಂಗಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀರಿ?

ರಘು:— (ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ) ರಹೋತ್ತಮರಾ.

ಹಣ:— ರಘೋತ್ತಮರಾವೆ! (ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟು) ಸಾಕು ಬಿಡ್ವೆಪಾ, ಒದಕಿದೆ ಕೊಯಂಬತ್ತೂರು ರಘೋತ್ತಮರಾವ (ಬರೆದು) ತಂದೀ ಹೆಸರಾ?

ರಘು:— ಜಗ್ಗಬಾಣಿರಾ.

ಹಣ:-- ಜಗ್ಗಬಾಣರಾ! ಅಂದ್ರೆ.

ರಘು:-- ಜಗ್ಗಬಾಣರಾ ಜಗ್ಗಬಾಣ ಅನ್ನೋದಿಲ್ಲವಾ ಅಂಡವಗೆ?

ಹಣ:-- ಮತ್ತೇನೊ ಮುರಾಡ ಹುಕಿನ್ನಲ್ಲವಾ ಇವ. ಅದೇನು ಹೆಸರು ತಿಳಿಯ್ಕೂ ಹೇಳಲಾ.

ರಘು:-- ಜಗ್ಗಬಾಣರಾ.

ಹಣ:-- ಚಕ್ರಪಾಣರಾನೆ? (ಬರೆದು) ಹೂ, ಏನು ಖಟ್ಟಿ ಅದ? ಅಡರ ನಾಯಕಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾ.

ರಘು:-- ಏನು ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ? ನನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ ಅಂತ ನೀವು ಅಂಬೋಣ

ಹಣ:-- ಅಂದೆ ಏನು ಹಕ್ಕೀಕತು? ನೀವು ಬಂದದ್ದು ಏನು ವಿಷಯ ಅಂದೆ.

ರಘು:-- ಘಂಠರವುರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿಟ್ಟಿರು ಕಾಲೀಲೆ ಟೈನು ತಾನೆ ಬಂದೆ. ಅಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲೆ ಹೋಯಿಟ್ಟಿರು ಕಡಸೀಳೆ ಇಲ್ಲೆ ಬಂದಿಟೆ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತಂದ್ರೆ ಮೂರು ದಿವಸ ಆತು ಕೂಳುಂಡ. ಅಲ್ಲೆ ಒಬ್ಬ ಮೂರಾಯ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಬಂದಿದ್ದ. ಅವಂದಾ ಒಂದು ಅನ್ನ, ಪೂಡಲಂಗಾಯ ಕೂಟು ಮಾಡಿ ಹಾಯಿ ಟಿಟಿ. ಇದು ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂತಂತಂದ್ರೆ ನನ್ನ ಹಣಯೆಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಹೆಣಕ್ಕೆ ಹಾಯಿ ಟಿಟಿ ಬಂದಿಟಿ. ಇರೋದ್ರೊಳಗೆ ಅವ ಶಾಮನೆ ಕೊಂಚ ತೇವಲೆ ಅವ ಕೂಡ ಹಣ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡೋವ. ಕಾಲಾಣೆ ಕೊತ್ತೋರಂಗ ಅಂತ ಕಣಕ ಬರಡಿಡ್ತಾನವ.

ಹಣ:-- ನೀವು ಕಷ್ಟಿತ್ತು ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಅಡ್ಡ ಗಾಡಿ ನೊಡ್ಡೇಪ. ಒಂದಕ್ಷರದ ಮಜ್ಜ ಕೂರ ತಿಳಿದ್ರೆ ನೀವಿಟ್ಟಿ ಅಣೆ. ನಾನು ಬರಕೋಬೇಕು. ಒಂದೊಂದೆ ವಾಕ್ಯ ಸಾವಕಾಶ ಹೇಳಲ.

ರಘು:-- ಘಂಠರವುರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿಟ್ಟಿರು ಕಾಲೀಲೆ ಟೈನು ತಾನೆ ಬಂದೆ.

ಹಣ:-- ಏನು, ಘಂಠರವುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಾ, ಹೋಗಿ.

ಮಾಣಿ:— (ಕೈಯಲ್ಲಿರತು ಕಪ್ಪು ಸಾಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)
ಕಾಸಿ ಕಾಸಿ ತಂದಾಯ್ತು ಮಾರಾಯ್ತು ಕಾಸಿ. ಮತ್ತೆ ಬಿಸಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ
ಸಾಕು.

ಹಣ:— ಹೂ, ತೋಗೊಂಡು ಬಾರಲ. 'ಇಲ್ಲಿಡು ಮೇಜಿನ ಮ್ಯಾಲಿ.
(ನೂಣೆ ಇಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವನು) ಹೂ ನಡಿ, ವತ್ಸಾಕ ನಿಂತಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಮುಂದ ವಾಮನ ನಿತ್ಯಂಗ? ಒಳ್ಳೆ ಮಾಣಿ ಬಂದಿವ, ಆಪಾಡ ಭೂತಿ ಅಂಥವ.
ಹೂ. ತೋಗಿಲ್ಲ.

(ರಘೂತ್ತಮರಾಯನು ತಕ್ಷಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಟಗಟ
ಮೇಲಿನಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕುಡಿದು ಕೆಳಗಿಡುವನು.)

ಎಲಾ ಇವನ, ಚಾಚಂ ಅನುಕೋತನ ಕಾಫಿ ಕುಡುಸ್ತಾಳ್ವ, ಈ
ವೈ ಸೂರು ಹುಡುಗಿ ಮನಿ ಸೇರಿ. ಏನೋ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಕಾಫ್ಯಾರ ನೆಟ್ಟಗದ?

ಮಾಣಿ:— (ಎರಡನೆ ಬಿರಕನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತ) ನೆಟ್ಟಗಿ
ರೋಡು ಎಂಥದು ಮಾರಾಯ್ತು, ಅದು ಏನ. ತೆಂಗಿನ ಮರವಾ ?

ಹಣ:— ತಲೇ ಹರಟೆ ಮಗ (ಪ್ಪಲ್ವ ಕುಡಿದು) ಯಾಕ ಬುಟ್ಟುಸಿವ
ಹುಟ್ಟಿ ಬುದ್ದೀನಾ? ಅವ ಗೌಳಿನನೀರಿಗೆ ಹಾಲು ಬೆರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿ, ಇವ
ಅದನ್ನ ಕುಡುದು, ಅದಕ್ಕ ನೀರು ಬೆರಿಸಿ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನ ಕುಡುದು,
ಅದಕ್ಕ ನೀರು ಬೆರಿಸಿ ಇವ ತಂದಾನ. ಇದು ಕೂಡ ಅರಿ ಅಂಗಾರ
ಆಗದಲ್ಲೋ. ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಅಲ್ಲೋ ಕಾಫಿ ಹೆಂಗಾರ ಇಲ್ಲಿ ಗರಮಾ
ರೂಕಿಲ್ಲೋ ಗರಮು? ಹುಂಗ್ಯಕ ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ಮಾಡಿ ನೋಡ್ತೀದಿ, ಗರಮ್ಯಾ
ಕಿಲ್ಲ ಅಂಗೆ

ಮಾಣಿ:— ಆ ಜನ ಮಾರು ಮಾರಾಯ್ತು? ಗೌರಮ್ಮ ಎಂದು
ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಜನ ಉಂಟಾ?

ವೆ. ಲ:— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಯಾವ ಗೌರಮ್ಮ ನೀವನ್ನೋದುವ?

ರಘು:— ಗೌರಮ್ಮ ಎಲ್ಲಿ ಅಂತ ಅವರ ಕೇಳೋಣ.

ವೆ. ಲ:— ಅವಳಾರು ಹೇಳಕೂಡ್ತೀ?

ಹಣ:— ನನ ಖರ್ಚಾರೆವಾ. ಗೌರಮ್ಮ ಅಂತ ಯಾವ ಅಂದ್ತೆ ?
ಕಾಫಿ ಗರಮಾ ಇಲ್ಲ ಅಂದೆ, ಗರಮಾ ಗರಮಾ.

ವೆ. ಲ:— ಏನು ಹಾಗ್ತಾನೆ ಅಂದ್ತೆ ?

ಹಣ:— ಇನ್ನು ಹ್ಯಾಂಗ್ರಿಸಾ ಹೇಳೋದು ಇವರಿಗೆ? ಚಕಾ ಭಾಳ
ಹಂದ್ರೆ ದಸ್ತಾ ಗ ವಾಟೇ ಹಿಡಕೊಂಡು ಕುಡಿತಾರಲ್ಲೇ.

ಮಾಣಿ:— ದಸ್ತಾ! ವಾಟಾ!! ಎಂಥದಯ್ಯ!!!

ಹಣ:— ಸೈ, ಸೈ. ದಸ್ತಿ ಅಂದ್ರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲನ? ದಸ್ತಿ ಅಂದ್ರೆ ಕಿಶಾ
ವಾಗಡೋ ಅರಿವ.

ರಘು:— ಹೌದಾ, ಕಿಸೆ ಅಂತ ನಿಮ್ಮೇಳೋಣ ನಮಗರ್ಥ ಆಗದು.

ಹಣ:— ಸಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ಇನ್ನು ನಿಮಗ ಕಿಸೆ ಅಂದ್ರ
ಅರ್ಥ ಹೇಳಿ, ದಸ್ತಿ ಅಂದ್ರೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿ, ಗರಮು ಅಂಬೋದರ ಅರ್ಥ
ಮಾಡಿಕೊಡೋ ಅನ್ಯು ಗರಮು ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ ನನಗೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಅನ್ನೋದು
ಬಿಟ್ಟು ಗವ್ವಾಪ್ ಘಂಟನ ಕಾಫೀನ ಕುಡಿದಿದ್ದೆ ಭಲೋ ಆಗ್ತು.

ವೆ. ಲ:— ಅಯ್ಯೊ, ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಬಾದ ಸಾವೇ ಇದು?

ರಘು:— ಸೊಡಾ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಹಣ:— ಹೂ, ಅದಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನೇನೆಪಾ ಕೇಸು? ಏನು ಮಾಡ್ತಾನ
ಅಂದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾವ ನೈವದನ?

ರಘು:— ಯಾರು ನೀವುಬೋಣ ಕ್ಯಾವನೇ? ಅವ ಎಲೆಟ್ರಿ
ಆಫೀಸು ಕೇಸು.

ಹಣ:— ಹೆಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಹಾಪೀಜೇ, ತಡಿರಿ (ಬರೆಯುವನು) ಶ್ಯಾಮ
ರಾವ, ಹೆಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಹಾಫೀಜ. ಏನು ಕೆಲ್ಸರೆವಾ ಅಲ್ಲೆ? ಅಂದ್ರೆ ಅವ ಏನು
ಕಾರಕೂನ್ನೇ ಅಥವಾ ವ್ಹಯರಾಮನ್ನೇ, ಏನಿದ್ದಾನವ?

ರಘು:— ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಹೆಣಬೀಳೊ ಹಾಕಿ ಕಾಗದಗಳು ತರೋಣ
ಮನೆಯೊಳಗೂಡ ಬರೆಯೋಣ. ಅದೇನು ಕೆಲ್ಸನೋ ಅಂಡವನೇ ಬಲ್ಲ.

ಹಣ:— ಸರಿ, ಹಂಗಾದ್ರೆ ಕಾರಕೂನ ಅರ್ಥಗಾತಲ್ಲ. ಏನೆಪಾ.
ನಿಧಾನ ಹೇಳಿ. ಏನು ಅವನ ಮ್ಯಾಲೆ ನಿಮ್ಮ ಕೇಸು? ಅದು ಇಲ್ಲಿಂಗ
ಚಾಲೂ ಆಗೂದದ?

ರಘು:— ಧಾವ ಕೇಸು?

ಹಣ :— ಏನು ಹಂಗಂದ್ರೆ ? ಧಾವ ಕೇಸೂ ಅಂದ್ರೆ ! ಎದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮೇಸೂ ಅಂದೆ.

ರಘು :— ನನ್ನ ಕೇಸೂ! ನನ್ನ ಕೇಸು ಏನೂ ಇಲ್ಲೆ.

ಹಣ :— (ಕೋಪದಿಂದ) ಏನು, ಕೇಸಿಲ್ಲೇ ? ವತ್ತೇನು ಬರೇ ತಾಸ ಕೊಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನು ಹಂಗಾರ ?

ರಘು :— ತ್ಯಾಸು ನಾನ್ವೆಂಗ ತರೋಣ ? ಅವ. ಅರ್ಜುನಾ ಸಾರಿ ಕಡಿ ಇರೋಣ.

ಹಣ :— ಯಲಾ ಇವನ, ವತ್ತೆದಕ್ಕು ಬಂದಿ ಅದನಾರ ಹೇಳಲಾ.

ರಘು :— ಮೂರು ದಿವಸ ಅತು ಕುಳೂಂಡು....

ಹಣ :— (ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ) ಅದಕ ಏನಾರ ಅನ್ನದೇನು ಅಂತ ಬಂದೇನು ?

ಮಾಣಿ :— (ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಘಾಡ್ಲ ಆತು. ನಾ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಈ ಜನ ಕೇಳೋದು ಉಂಟಾ ? ಅವ ಕಕ್ಕಿದಾರ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ನಾನು ಅವನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ್ದು. ರುಂಬಾಲ ಬೇಡವಾ ? ಅವನಿಗಿಂಥದು ಮಾರಾಯೆ ಪುಕ್ಕಟ ಕಾಫಿ ಕುಡದಾಯ್ತು.

ಹಣ :— ಅತು ಬಿಡ್ರಿ, ಭಲೋನ ಆತು. ಏಕೇಕರಣ ಪರಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ಮಾದರೀನರ ಒಯ್ಯಬುದು. ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಇರ್ರೆಲಾ ನಾಳೆ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಹೋಗೂದದ, ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಒಯ್ಯಿಸಿ.

(ತೆರೆ ಬೀಳುವದು.)

ದೃಶ್ಯ ೨

(ಮಾಣಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು ಬಂದು ಒಳಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವನು ಹಣಮಂತ ದೇಸಾಯರ ಪ್ರವೇಶ)

ಹಣ :— ಅಡಿಗೆ ಆತೇನೋ ?

ಮಾಣಿ :— ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು ಸವು ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಮಾರಾಯೆ ಬಿಸಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು.

ಹಣ :— ಏನೇನು ಮಾಡೀಯಲ ?

ಮಾಣಿ :— ಅನ್ನ, ಕೊಡ್ತೀಲು—

ಹಣ :— ಗೊಡ್ಡೀಲು ! ಹಂಗಂದ್ರೇನೋ, ತೆಲುಗ ಮಾತಿವ್ವ ಹಂಗ ಆದದು.

ಮಾಣಿ :— ಅಮ್ಮಿ ಮಾರಾಯ್ತೆ, ಆದೀತಾ ?

ಹಣ :— ಅವ್ವೇ ಹಂಗನ್ನಲಾ ಇನ್ನ ?

ಮಾಣಿ :— (ವೇಗದಿಂದ) ಗಣಸು ಹಪ್ಪಳ, ಗುಜ್ಜೆಕಾಯಿ, ಉಪ್ಪರಿ, ಸಾಂಗು, ಹಣ್ಣುಬೀಜ, ಪತ್ರೋಡೆ, ಹಲ್ಲುಟ್ಟು—

ಹಣ :— ನ ಏ ಹಲ್ಲುಟ್ಟೇ ಉಸುರು ಸಿಕ್ಕೀತೋ, ಒಂದೊಂದೆ ಹೇಳಲ.

ಮಾಣಿ :— (ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ) ಗಣಸು ಹಪ್ಪಳ, ಗುಜ್ಜೆಕಾಯಿ, ಉಪ್ಪರಿ, ಸಾಂಗು, ಹಣ್ಣುಬೀಜ, ಪತ್ರೋಡೆ, ಹಲ್ಲುಟ್ಟು, ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು.

ಹಣ :— (ಕೋಪದಿಂದ) ಯಾರು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮನೀದು ಅಂತ ಕೊಟ್ಟೀನು ? ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಯಾವಗೆ ಕೊಟ್ಟ ? ಯಾರ್ನ ಕೇಳೇ ನೀನ. ಕೊಟ್ಟ ?

ಮಾಣಿ :— ನಾನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಉಂಟು ಮಾರಾಯ್ತೆ ? (ಅಳುತ್ತ) ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಜೋರು ಮಾಡೋದಾ ?

ವೆಲ :— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ನೀವೇಕೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಕಾರ್ತಾ ಇರೋದು ? ಅವನೇನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಈಗ ?

ಹಣ :— ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನೋ ಅವಗೆ ಕೇಳು. ಇವಗ್ಯಾಕ ಬೇಕು ಇಲ್ಲದ ಸಂಟು ? ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಒಯ್ದು ಯಾರಿಗೋ ಕೊಟ್ಟಾನಂತ.

ವೆಲ :— ಅವನ್ನಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ? ಮನೇಲಿದೆಯಲ್ಲ.

ಹಣ :— ಹಂಗಾರ ಕೊಟ್ಟಿ ಅಂತ ಯಾಕ ಹೇಳಿದವ ?

ವೆಲ :— (ನಗುತ್ತ) ಗೃಹಚಾರ. ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಅಂದರೆ ಯಾರಿಗೋ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿ ಅಂತಾನೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ನೀವು ರೇಗಿ ಬೀಳ್ತಾ ಇರೋದು ? ನಚ್ಚಿಗೊಳ್ಳೋಕೆ ಏನೋ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಹಣ :— ಹಿಂಗಸ, ಆತು ಬಿಡು. ರಾತ್ರಿ ಗಾಡೀಗ ಎಲ್ಲರೂನು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಹೋಗುವದ, ನನ್ನ ಭಾಷಣಾನು ತಯಾರಾಗ್ಯದ. ನಿನ್ನ ತ್ತಿನ್ನ, ಆ ರಘೋತ್ತಮರಾಯನ್ನೂ ಕರೀಯಲ, ನೀವೇ ಸಬಿಕರು. ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ನೋಡ್ತಿನಿ.

(ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ತಂಬಿಗೆಯೊಂದನ್ನಿಟ್ಟು ಅವೇಶಪೂರಿತರಾದ ಅದ್ವೈತರು ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವರು.)

ಖರೋಖರ್ ಅಂದ್ರ, ಈಗ ಸಧ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಂದ್ರ, ಈಗ ನಾವೇನು ಇದ್ದೀವಿ, ನೋಡ್ರೆಲಾ, ಕಣ್ತುಗದು ನೋಡಿ, ಎರಡೂ ಕಣ್ತುಗದು ನೋಡಿ. ಹಾಲಿ ಈಗ ಏನು ನಡೆದಾದ, ಭಾಷಾದ ಬಗ್ಗೆ ಚಳವಳಿ ನಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಹೆತ್ಯಾದ, ಅಥವಾ ನನಗಂತು ಹೀಗ ಅನಸ್ತದ, ಪರುತು ಬರೋಬರ್ ಈಗ ಸುಮಾರು ಅಜಮಾಸು ಅಂದಾಜ ಕಡಿಮಿ ಕಡಿಮೀ ಅಂದ್ರೆ, ಅಗದಿ ಮಂದಿವಳಗೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ಪುತ್ರಿ ಅದಲಾ ಇದು. ಇದೂ ಈಗ ಇಲ್ಲೇನು ಹಜಾರಗಟ್ಟಿ ಮಂದಿ ಸೇರಿ ಜಮಾ ಆಗೀವಿ, ಆಗ್ರಿವಿ, ಆಗೋ ಅಂಗಿ-ದ್ವೀವಿ, ಅಂದ್ರ ನೋಡಿ, ಇದರ ಹರೀಕತ. ಹೀಗ ಅದ. ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಜೂತಾನೂ ಹಂಗ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕೂ ಅಂತ ನನ್ನ ಭಾವನಾನೂ ಅದ. ಇದೂ ಅಂದ್ರೆ ಈಗ ನಾವೇನು ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀವಿ, ಮಾಡೋದಕ್ಕ ಕೈ ಹಾಕೋ ಅವರು ಇದ್ದೀವಿ, ಈಗೇನು ಚಳವಳಿ ನಡಿಸೀವಲ್ಲಾ. ಇದು ಪುತಿ ಒಬ್ಬರೂ ಅಂದ್ರ ಹರೀತ್ ಮನುಷ್ಯಾನೂ ತಂದೆ ಸ್ವತಃ ಖಾಸಗೀ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಮನೀ ಕೆಲಸ ಅಂತ ತಿಳಿದು—ನಾ ಹೇಳೋದು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ತಲಾಂಗ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಬಹುದೇನು ಬಂದೇ ಬಂದಿರತದ ನನಗ ಖಾತ್ರಿ ಅದ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದೂ ಕನಿಷ್ಟ ಕನಿಷ್ಟ ಅಂದ್ರ ಒಂದು ಶಂಬರ್ ಮಂದಿಗಂತೂ ಹೀಗ ವಸಂದು ಹೊಡದು. ಹೇಳಿಧಂಗ ಆಗಿರತದ. ಅದರ ವಿಷಯ ಈಗ ಚರ್ಚೆ ಬ್ಯಾಡ, ಯಾಕು ನನಗ ಈಗ ಸವುಡಿಲ್ಲ ಅದು ಹಂಗಿರಲಿ ಈಗಿನ ಪ್ರಸಂಗ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿವಳಗ ನಾವೂನು ತಲಿ ಎತ್ತಿ, ನಮದೂ ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಅದೆ, ಎಷ್ಟು ಹರದ್ರ, ಹಂಚಿಡ್ಯಾಗಿ, ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿ, ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ, ಅಥ್ವಾನಾಗಿ, ಮೂರಾಬಟ್ಟಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ್ರಾನು ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ್ರಾನು, ಹೋಗೋದಿದ್ದ್ರಾನು, ಕಡಿಮಿ ಕಡಿಮಿ ಅಂದ್ರ ಒಂದು ಆತನ

ಭಾಗ ಅನ್ವಿ, ಜರಾ ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕಬ್ಬಾಲಿ ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ರ ಅಕ್ಕಾಣೆ ಅನ್ನೇಲಾ. ಅಗದೀ ನಮ್ಮವರಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಹಾಂಗ ಅಗಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವಳಗೆ ನೀವು ಮಾತಾಡೋದು ಯಾವ ಕನಡ್ರೆಪಾ ಅಂತ ಕೇಳೋ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ದುಸ್ಥಿತಿ ಬಂದು ಹಾಜರೀ ಆಗ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಸಂದರ್ಭ ಇಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ಅದ, ಕೆಟ್ಟ ಅದನೋ ಭಲೋ ಅದನೋ ಅದನ್ನ ಹೇಳ್ವಕ್ಕೆ ಹೋಗೋದುಲಾ. ಯಾಕ ಅಂದ್ರೆ ಅದು ಈಗ ಬ್ಯಾಡ. ನೋಡ್ರೀ, ನೀವು ಅಂದರೆ ನಾವು, ತಿಳಿದವರ ಇದ್ದೀವಿ, ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದವ್ರೆ ಇದ್ದೀವಿ, ಇದು ಇದು ಹಿಂಗ ಓಂಗ ಅಂತ ಮಾಹಿತಿ ಮಾಡಿಕೊಡೋದು, ಎಲ್ಲಾದರ ಹಕ್ಕೀಕತ್ನಾ ನಿಮಗ ಅಂದರ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡೋದು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದ. ಯಾಕ ಯಾಕ ಅಂದೀರಿ, ಅದು ನನ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದ; ಮೊದಲನೇ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದ; ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದ. ಇಲಾ ಅಂದ್ರೆ ನೀವೆನಬಹುದು, ನೀವು ಅಂದ್ರ ನೀವಲ್ಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅನಬಹುದು, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅನಬಹುದು, ಇವ ಎನಪಾ, ನಾವು ಹೋಟು ಕೊಟ್ಟು ಚುನಾಯಿಸಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ. ಇರ್ಲಿ ಆ ಭಾಗ ಹಾಂಗಿ ರಲಿ. ನಾವು ಇಷ್ಟು ಅಗದೀ ಭೋಳೇ ಮಂದಿ ಇದ್ದೀವಿ, ಇದು ಯಾರಿಗೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅನಸಬಾರದು. ನಾನು ನಿಮ್ಮೆದುರಿಗೆ, ಇಷ್ಟು ಕಲತು ಮಂದ್ಯಾಗ ನಿಂತು, ನಾನು ಹರ್ ಎಕ್ ಒಬ್ಬ ಸಂಠ ಹುಡುಗನ ದೇಖೀಲು ಬಂದ್ರ ಅವಗ ಬರೋಬ್ಬರ ಉತ್ತರ ಕೊಡೋದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದ. ಯಾಕ? ವಜ್ರನಾದಾರಿ ಜಾಗಾದಾಗ ಕೂತು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡೋದು ಗೈರು ಆಗ್ತದೆ, ಮಂದ್ಯಾಗ ಚಾಚ್ಚಿ ಮಾತಾಗ್ತದೆ.

(ಸಭೆಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಹೊಡಿರಿ ಕೈ ಎನ್ನುವರು. ಎಲ್ಲರೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವರು)

ದೃಶ್ಯ ೨

(ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ, ಹಣಮಂತ ದೇಸಾಯರು ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನರಸಮ್ಮ. ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ರಘೂತ್ತಮ ರಾಯ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಾಚೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಯರು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದೂ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣವನ್ನೇ ಮಾಡದ ಮಾಣಿ ಆ ಜನಸಂದಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ರೈಲಿನ ಟೀರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಯಾಗಿವಾನೆ.)

ಹಣ :— ಐದೂ ತಿಕ್ಕಿಟೋನು ಬಂದೋಬಸ್ತು ವೆಟಿಗ ಸೇರಿಸಿಯಾ ?

ವೆ. ಲ :— ಎಲ್ಲ ಭದ್ರವಾಗಿದೆ ಸಾಮಾನು ಎಲ್ಲ ಇಟ್ಟಾಯಿತು ತಾನೆ ?

ಹಣ :— ಧರ ಒಂದು ಸಾಮಾನು ಎಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೇನಲ್ಲ, ಕಡಿ ಮೂರು ಅವನೋ ಇಲ್ಲೊ ?

ವೆ. ಲ :— (ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ) ಹನ್ನೆರಡೇ ಇವೆ ! ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನು ಯಾವುದು ಮತ್ತೆ ಅದೆ.

(ಫಸ್ಟ್ ಬಿಲ್ಲು ಆಗುವದು)

ಹಣ :— ಜಲ್ದಿ ನೋಡಲಿ, ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾದ. ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವುದು ಹಂಗಾರ ?

ವೆ. ಲ :— ಹಾ, ಜ್ಞಾಪಕವಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ರುಮಾಲು ಕೂಡ ಸೇರಿಸಿ ತಾನೆ ಹದಿಮೂರು ?

ಹಣ :— ಛೇ ಅಲ್ಲ ತಗ. ರುಮಾಲು ಕಲಿ ಯಾಂವಾರ ಸಾಮಾನು ವಾಗ ಎಣಿಸತಾರೆನು ? ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣ.

ಮಾಣ :— (ಬಿಚ್ಚಿಬಿದ್ದು) ಏನು ಮಾರಾಯೆ ?

ಹಣ :— ಹಿಂಗ್ಯಾಕ ಮಕ ರಾವು ಬಡದವರ್ದಂಗ ಅದನೋ ? ಎಲ ಇವನು ಆ ಪೆಟಿಗೀ ಮ್ಯಾಲೆ ಯಾಕ ಕೂತಾನ ಇವ ! ಅಕ್ಕಿ ಪಿಟೀಲಿನ ಪೆಟಿಗಿ ಅದು.

ವೆ. ಲ :— ಅಯ್ಯೋ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಾನೆಯೆ ! ಏನಾಗಿ ವೆಯೋ ನೋಡಿ ಅದರ ಗತಿ ಸಧ್ಯ.

ಹಣ :— ಅಗೋದೇನಾಗ್ತದ, ಇಲ್ಲಿ, ಒಳಗಡಲ.

(ರೈಲು 'ಕೂ' ಎನ್ನುವದು.)

ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣ, ಕ್ರಿಷ್ಣ.

(ಮಾಣ ಪೂರ್ತಿ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿ ಯಾಗುವನು.)

ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ದೌಡು ಕೂಡಲ, ಜಲ್ಮಿ ಕೂಡು. ಎಲ ಇವನ, ಜಲ್ಮಿ ಪೆಟಿಗ್ಯಾಗ ಕೂಡೋ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ ಇವ? (ಮಾಣಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವರು.) ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ ಇವ ಅನಬೇಕು? ಒಳ್ಳೆ ವ್ಯಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಗೆವ್ ಮಾಡಿದಸಲ್ಲ. ಕ್ರಿಷ್ಣ ಗಾಡ್ಯಾಗೇನಾರ ಹತ್ಯಾನೋ ಹೆಂಗೆ?

ವೆ. ಲ :— ಇಲ್ಲವೇ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ ಮತ್ತೆ? ಅವನಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಉಟ ಇಲ್ಲದೆ ಉಪವಾಸ ಸಾಯಬೇಕಾದೀತು, ಆಮೇಲೆ! (ಕೆಳಗಿಳಿಯುವರು.)

ನರ :— ಒಳ್ಳೆ ಆಯ್ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದ ಈ ಹುಡುಗ! ಅವನೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ್ರೆ ನಾನು ವೈಲಿಗಿ ಕೂಳು ತಿನಬೇಕಾದೀತು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ ಅನಬೇಕು ಹುಗಾರ? (ಕೆಳಗಿಳಿಯುವರು.)

ರಘು :— ಇಷ್ಟು ಪೀಘ ಕಣ್ಣೆಮಿಷ ಕಣ್ಣಾಯ ಮಾಡಿ ಅವ ಹೋಗುವದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಇಲ್ಲೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರೋವ. (ಕೆಳಗಿಳಿಯುವನು.)

(ಮಾಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿರುವರು. ದೈಲು ಹೋಗುವದು.)

ಹಣ :— ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿದ್ದಾನಿವ, ಏ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ, ಕ್ರಿಷ್ಣಾ.

(ದೊಡ್ಡೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಓ ಎನ್ನುವನು.)

ಎಲ್ಲಿಂದಾನೋ 'ಓ' ಅಂತಿಯಲ್ಲೋ?

ಮಾಣಿ :— ಇಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀನಿ ಮಾರಾಯ್ತೆ.

ಹಣ :— ಪೆಟಿಗ್ಯಾಗ! ಈ ಪೆಟಿಗ್ಯಾಗ ಯಾಕ ಕುಂತಿವ?

(ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವರು. ಮಾಣಿ ಪಿಳಿ ಪಿಳಿ ಕಣ್ಣಡುವನು.)

(ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆತ್ತಿ) ಇದರೊಳಗ್ಯಾಕ್ಕಾತ್ಯೋ ಕ್ರಿಷ್ಣಾ?

ಮಾಣಿ :— ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ಉಂಟಲ್ಲ ಮಾರಾಯ್ತೆ, ಪೆಟಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡು ಎಂದೂ.

ಹಣ :— (ಹಣ ಬಿಡುಕೊಂಡು) ಅಗದಿ ಉತ್ತಮ ಅದ, ನಮ್ಮನಿ ನಳಗನ ಎಕೀಕರಣ!

— ಸ ಮಾ ಪ್ತ —

